M E M O

Aan	: De Gemeenteraad van Purmerend
Van	: Wethouder M. Intres
Datum	: 27 november 2026
Onderwerp	: Rapportage over zwerfafval 2026
Zaaknummer	: 985323
Bijlage(n)	: 2 onderzoeksrapporten

In november 2025 bent u geïnformeerd over de stand van zaken rondom zwerfafval in onze gemeente. In 2026 is er een zwerfafvalonderzoek uitgevoerd in de periode van mei tot en met augustus. Dit onderzoek wordt sinds 2018 jaarlijks uitgevoerd. Uit dit onderzoek uit 2026 blijkt dat de hoeveelheid zwerfafval in Purmerend sinds 2018 met 58% is afgenomen. De hoeveelheid plastic zwerfafval is met 70% afgenomen en het totale gewicht van het zwerfafval met 65%. In het onderzoek is te zien dat de datagerichte aanpak van de wijkteams, zoals het monitoren van hotspots en daar gerichte maatregelen op treffen, blijvend effect heeft. Ook de inzet van vrijwilligers en landelijke maatregelen zoals statiegeld, dragen hieraan bij.

Korte samenvatting onderzoek zwerfafval Purmerend 2026

In opdracht van de gemeente heeft de Zwerfinator opnieuw een onderzoek uitgevoerd naar zwerfafval. De belangrijkste resultaten van 2026 zijn:

- Sinds 2018 is de totale hoeveelheid zwerfafval in Purmerend met 58% afgenomen. Ten opzichte van 2025 is de afname ongeveer 8%.
- De hoeveelheid plastic zwerfafval is in 2025 afgenomen met 68% ten opzichte van 2018. In 2026 is dit circa 70% t.o.v. 2018 .
- Het gewicht van het zwerfafval is sinds 2018 met 65% afgenomen. In vergelijking met 2025 is de afname in 2026 circa 8%.
- Het aantal locaties met ernstige vervuiling (hotspots) daalde van 190 in 2018 naar 38 in 2026. In 2025 waren dit er 29, een kleine stijging.
- Sinds 2020 is het aantal statiegeldverpakkingen in het zwerfafval met 86% afgenomen. In vergelijking met 2025 is de afname in 2026 6%.

Het onderzoek concludeert dat de grootste winst is gerealiseerd op locaties die vroeger de meeste overlast gaven. Door het aanpassen van afval ophaalroutes, het (strategisch) plaatsen van afvalbakken en het gericht aanpakken van hotspots is de openbare ruimte zichtbaar schoner geworden.

Sigarettenfilters voor het eerst in beeld

Dit jaar zijn voor het eerst ook sigarettenfilters als aparte categorie meegenomen in het onderzoek. Er werden in 2026 37.484 sigarettenfilters geteld tegenover 23.687 overige stukken zwerfafval. Daarmee bestaat 61% van het getelde zwerfafval uit sigarettenfilters. Gemeten naar gewicht gaat het om 6,7% van het totale zwerfafvalgewicht. Het onderzoek laat zien dat sigarettenfilters een belangrijk milieuprobleem vormen doordat zij bestaan uit niet afbreekbare plastic vezels en schadelijke stoffen bevatten die in het milieu terechtkomen.

Uitvoering motie peukenafval

Op 19 februari 2026 is de motie "Ondersteun oproep tot verbod op plastic sigarettenfilters en versterk aanpak peukenafval" aangenomen. Ik informeerde u al eerder over de afhandeling ervan. Naar aanleiding van de motie heeft de gemeente zich aangesloten bij de internationale No Plastic Filter-campagne. Inmiddels zijn de afvalbakken en Mr. Fill-afvalbakken voorzien van opvallende stickers die gebruikers

wijzen op het gebruik van de aanwezige asbakken. Met de resultaten van het peukenonderzoek beschikken wij nu over een nulmeting en inzicht in locaties waar veel sigarettenfilters worden aangetroffen. Op basis hiervan kunnen gerichte maatregelen worden genomen, zoals het plaatsen van uitdrukplaten bij meerdere afvalbakken op locaties waar veel peuken worden gevonden en eventueel gesprekken met ondernemers waar de vervuiling groot is.

Wat is er verder gebeurd in 2026

World Cleanup Day

Op zaterdag 19 september 2026 nam de gemeente Purmerend deel aan World Cleanup Day. Samen met lokale partners en vrijwilligers is zwerfafval op en langs het water opgeruimd. De actie droeg niet alleen bij aan een schonere leefomgeving, maar ook aan een aantrekkelijker recreatiegebied. Daarnaast werd aandacht gevraagd voor het belang van een goede waterkwaliteit en het voorkomen van zwerfafval. In totaal is tijdens de actie 128 kilogram zwerfafval ingezameld. Deze actie is mogelijk gemaakt door een bijdrage van de Provincie Noord-Holland en ondersteund door de Watersportvereniging Purmerend, Rotary Purmerend, Spurd en El Kombi Sup.

Vrijwilligers

In 2026 stonden circa 600 vrijwilligers geregistreerd bij de gemeente die zich op verschillende manieren inzetten voor het schoonhouden van de openbare ruimte. Van deze groep hebben 202 vrijwilligers een prullenbak geadopteerd. Daarnaast zijn hulpmiddelen beschikbaar gesteld aan vrijwilligers voor het schoonhouden van hun eigen buurtje, inzamelacties en blijven wij samenwerken om de openbare ruimte schoon te houden.

Waar staan we nu

De resultaten van acht jaar onderzoek laten zien dat een structurele en datagerichte aanpak werkt. Tegelijkertijd wordt uit het onderzoek duidelijk dat het bereiken van verdere grote verminderingen steeds moeilijker wordt. Dit vraagt om een meer proactieve aanpak in plaats van een reactief handelen. De uitdaging ligt nu vooral in het behouden van het huidige niveau en het tijdig signaleren van nieuwe probleemlocaties.

Waar gaan we heen

Op 27 november wordt het eindrapport door onderzoeker Dirk Groot (de Zwerfinator) aangeboden aan de gemeente Purmerend. De overhandiging vindt plaats op de Koemarkt, een van de onderzochte hotspots en wordt bijgewoond door medewerkers van team Reiniging. Hiermee wordt tevens aandacht gevraagd voor de inzet van de wijkteams die zich dagelijks inzetten voor het schoonhouden van Purmerend. Tijdens dit moment wordt ook het prullenbakkenonderzoek 2026 overhandigd. Dit is een onderzoek naar de inhoud en vullingsgraad van 174 prullenbakken in de gemeente.

Wij zetten de huidige werkwijze voort. Door structureel te blijven meten, analyseren en bijsturen kunnen nieuwe hotspots snel worden gesignaleerd en aangepakt. Dit geldt ook voor peukenhotspots. De inzichten uit het onderzoek blijven wij gebruiken voor het optimaliseren van beheer en het treffen van gerichte maatregelen waar dat nodig is.

2026

Onderzoek Prullenbakken Purmerend

Dirk Groot

Zwerfinator

10-11-2026

INHOUDSOPGAVE

Onderzoek Prullenbakken Purmerend 2026 2
Inleiding 2
Inhoud rapporten en bijlagen 2
Algemene analyse 3
Vullingsgraad prullenbakken 4
Vulpercentages prullenbakken 4
Geografische weergave vullingsgraad prullenbakken 5
Vullingsgraad per wijk 6
Ontwikkeling Vullingsgraad per wijk 7
Gewicht inhoud prullenbakken 8
Gewicht inhoud prullenbakken totaal 8
Ontwikkeling gewicht per wijk 9
Gewicht inhoud prullenbakken per bak 10
Volume afval 11
Volume afval totaal in liters 11
Volume soorten afval 11
Ontwikkeling volume soorten afval 12
Ontwikkeling aandeel volume soorten afval 13
Ontwikkeling volume drankverpakkingen 14
Verhouding drankverpakkingen met en zonder statiegeld 14
Foto's volume afval 15
Effect statiegeld op volume afval 16
Gewicht afval 17
Gewicht soorten afval 17
Gewicht afval totaal 17
Ontwikkeling gewicht soorten afval 18
Bijlage 1: Overzicht prullenbakken 19
Bijlage 2: Foto's prullenbakken en inhoud 23

ONDERZOEK PRULLENBAKKEN PURMEREND 2026

Een onderzoek door Dirk Groot, De Zwerfinator

Periode onderzoek: 19 oktober 2026 – 30 oktober 2026

Datum rapport: 10 november 2026

INLEIDING

In oktober 2026 heeft de Zwerfinator in opdracht van gemeente Purmerend gedetailleerd onderzoek gedaan naar de inhoud van 174 door de gemeente geselecteerde prullenbakken op dezelfde manier als hij jaarlijks sinds 2019 doet. Er is gekeken naar de vullingsgraad en de verhoudingen van het afval uitgedrukt in volume en gewicht.

De doelstelling van het project in 2019 was om een inzicht te verkrijgen welk deel van het gewicht en volume van de inhoud van de prullenbakken bestaat uit drankverpakkingen om zo een indicatie te krijgen wat het betekent voor de inhoud en beheer van de prullenbakken als er in 2021 statiegeld zou komen op (een deel van de) plastic flesjes en wat het betekent als er ook op een later tijdstip statiegeld op blikjes zou worden geheven.

Er zijn daarnaast nog een aantal andere zaken in beeld gebracht, zoals de hoeveelheid hondenpoep in de prullenbakken, de verhouding tussen verschillende soorten afval en drankverpakkingen. Hiermee kunnen vergelijkingen worden gedaan met bijvoorbeeld de onderzoeken naar zwerfafval in Purmerend.

In alle onderzoeksjaren onderzocht Zwerfinator op dezelfde wijze zoveel mogelijk dezelfde prullenbakken. Soms waren prullenbakken verplaatst of vervangen, zoals bijvoorbeeld in het Centrum en bij winkelcentra waar nu de Mr Fill prullenbakken staan. In dit rapport wordt ook een vergelijking gedaan met de resultaten van de eerdere onderzoeken.

Sinds 2024 worden de Mr Fill prullenbakken in overleg met de gemeente niet meegenomen in het onderzoek, maar zijn er andere prullenbakken in de buurt van de Mr Fill prullenbakken gekozen.

INHOUD RAPPORTEN EN BIJLAGEN

In dit rapport vindt u een analyse en tabellen en grafieken waarmee op verschillende manieren inzicht worden gegeven in de inhoud van de prullenbakken in Purmerend.

Achter in dit rapport staan 2 bijlagen.

- **Bijlage 1 – Overzicht prullenbakken:** Excel-bestand met de prullenbakken en vullingsgraad.
- **Bijlage 2 – Foto's prullenbakken en inhoud:** Foto's van de onderzochte prullenbakken met de inhoud.

ALGEMENE ANALYSE

Periode onderzoek

- Het onderzoek vond plaats in het najaar. De eerste week was het regenachtig, de weken daarna waren droog.
- Er heeft geen afstemming plaatsgevonden met de gemeentedienst die de prullenbakken leegt. Het kan zijn dat in sommige wijken de bakken zeer recent geleegd waren.

Vullingsgraad prullenbakken

- De gemiddelde vullingsgraad van de prullenbakken was 17 procent. Sinds de invoering van statiegeld op plastic flesjes en blikjes is de vullingsgraad gedaald van 23% naar 17%. Dit betekent een afname van 26%
- Er zijn jaarlijks verschillen tussen de wijken, maar er zijn geen trends te zien die aangeven dat er in bepaalde wijken sprake is van structurele toe- of afname.

Uiterlijk prullenbakken

- Tijdens het onderzoek in 2026 waren 10 prullenbakken vies aan de buitenkant. Dit is minder dan bij voorgaande onderzoeken. Er zat in tegenstelling tot de onderzoeken in 2019, 2020 en 2021 weinig oud aangekoekt afval in de bakken. Dit komt omdat er in de meeste prullenbakken nu plastic vuilniszakken worden gehangen.

Volume afval

- In vergelijking met 2020, het laatste jaar voor de uitbreiding van statiegeld naar plastic flesjes en blikjes is het volume van het afval in de prullenbakken met 40% afgenomen. .

Gewicht afval

- Het gewicht van het afval schommelt in de loop der jaren, er is geen duidelijke trend.
- Bijna de helft van het gewicht van het afval bestaat uit organisch afval: etensresten en hondenpoep. In volume uitgedrukt vertegenwoordigt dit organische afval slechts 15 procent van het totaal.

Drankverpakkingen

- Het aantal plastic flesjes en blikjes in de prullenbakken is zeer sterk afgenomen na de invoering van statiegeld, maar het aantal overige drankverpakkingen nam toe.
- De drankverpakkingen vertegenwoordigen 22 procent van het volume, in 2020 was dit 42 procent.
- De drankverpakkingen vertegenwoordigen 11 procent van het gewicht, in 2020 was dit 29 procent.

VULLINGSGRAAD PRULLENBAKKEN

VULPERCENTAGES PRULLENBAKKEN

Vullingsgraad	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
0%	43	48	26	40	65	44	53	75
10%	49	40	72	58	32	60	63	35
25%	45	47	38	35	37	38	29	30
50%	23	26	21	26	24	16	22	27
75%	7	6	10	11	9	14	4	4
100%	7	7	7	4	7	2	3	3
Totaal	174	174	174	174	174	174	174	174

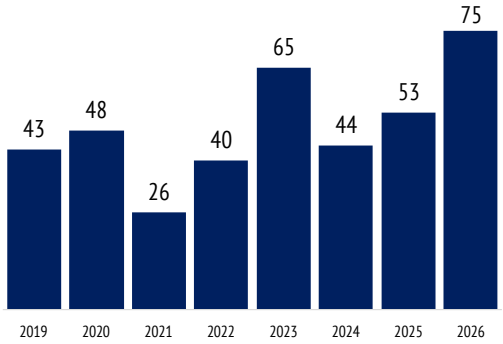

Leeg

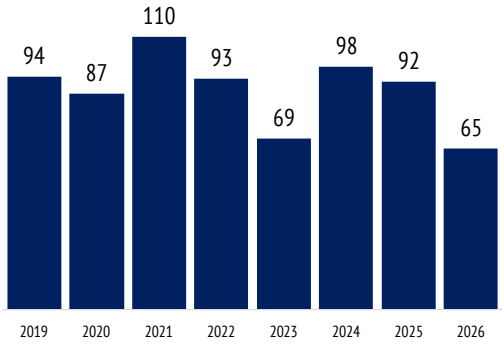

10% tot 25%

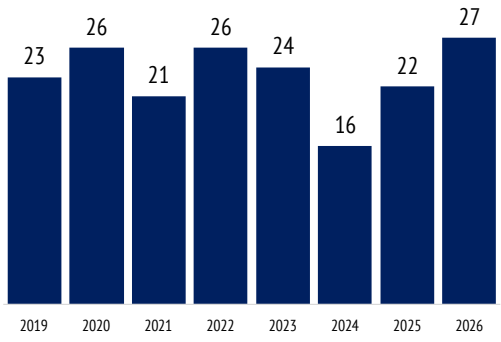

50%

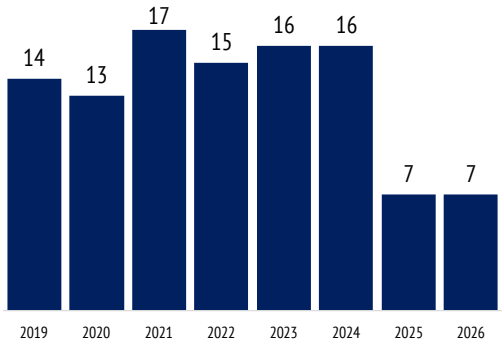

75 tot 100 %

GEOGRAFISCHE WEERGAVE VULLINGSGRAAD PRULLENBAKKEN

Onderstaande kaart is een weergaven van onderzochte prullenbakken waarbij in kleur de vulgraad is weergegeven.

- Rood = 75 tot 100 procent gevuld
- Geel = 50 procent gevuld
- Groen = 25 procent of minder gevuld

VULLINGSGRAAD PER WIJK

Wijk	Bakken	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Centrum	19	33%	47%	28%	22%	15%	9%	16%	11%
De Gors	20	11%	17%	19%	25%	22%	23%	23%	27%
Overwhere-Noord	13	37%	27%	22%	26%	28%	33%	17%	20%
Overwhere-Zuid	17	32%	29%	25%	28%	29%	16%	23%	21%
Purmer-Noord	42	23%	16%	15%	18%	20%	17%	14%	14%
Purmer-Zuid	28	24%	15%	26%	9%	13%	23%	19%	16%
Weidevenne	24	8%	25%	31%	34%	31%	23%	16%	14%
Wheermolen	11	28%	24%	40%	39%	28%	31%	15%	26%
Totaal	174	23%	23%	24%	23%	22%	21%	17%	17%

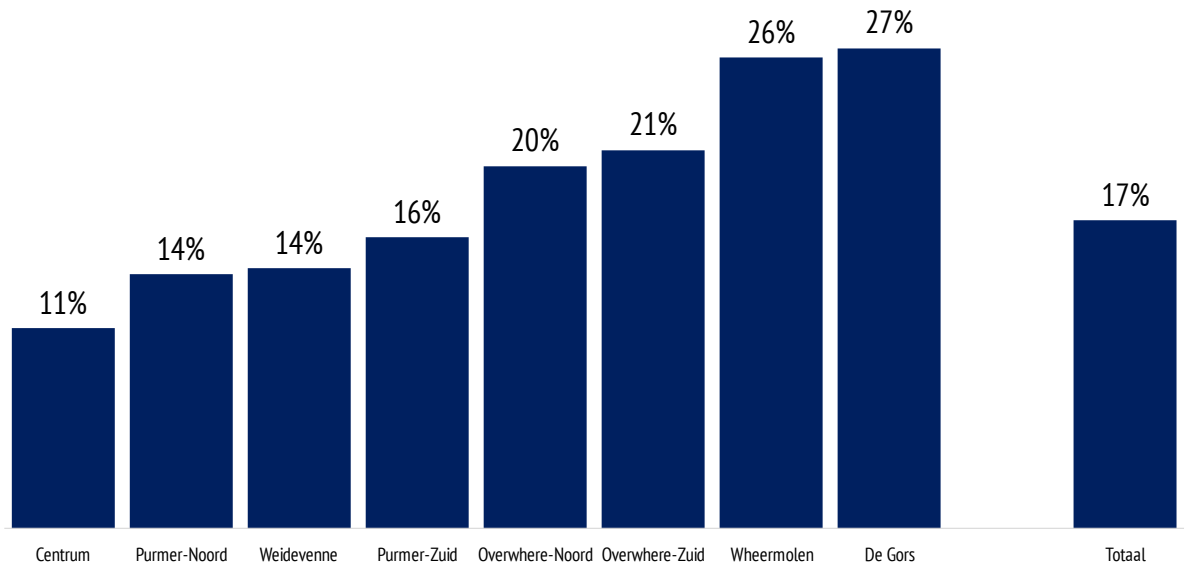

ONTWIKKELING VULLINGSGRAAD PER WIJK

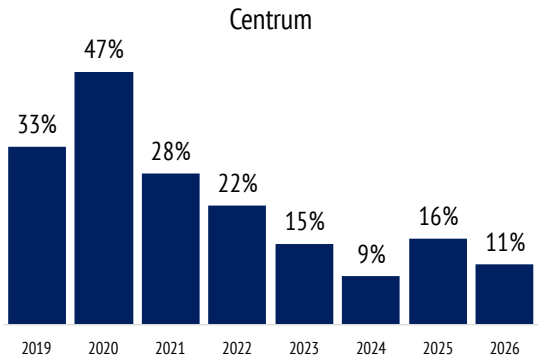

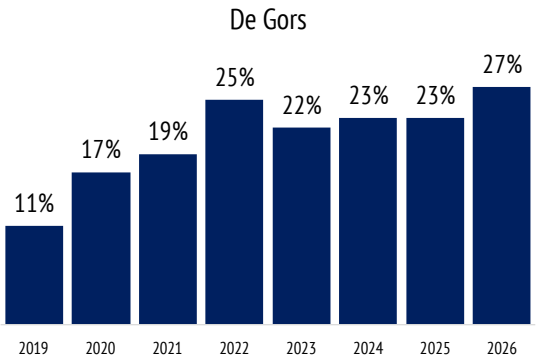

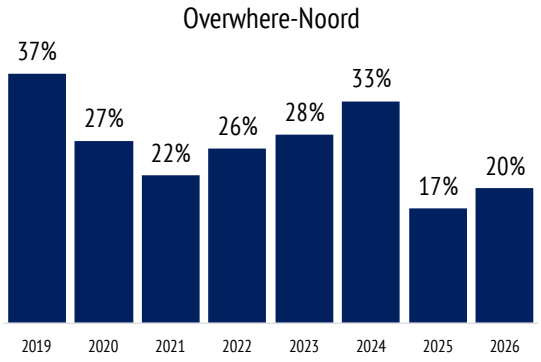

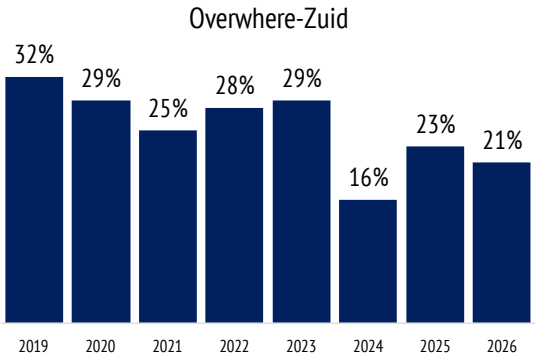

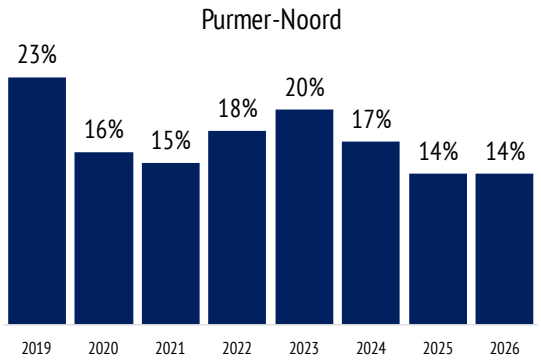

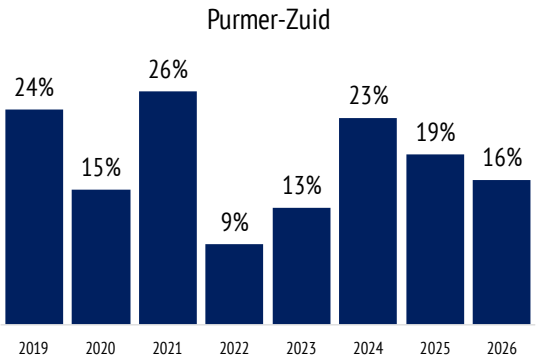

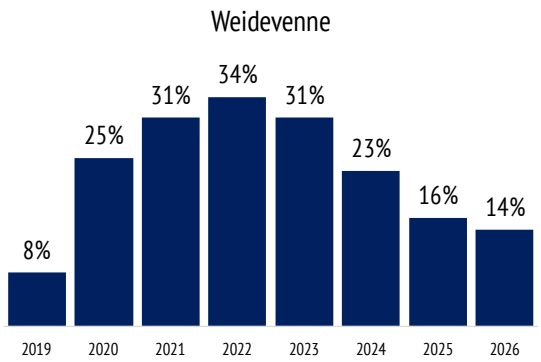

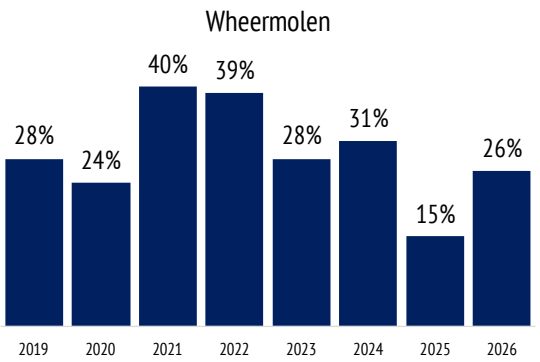

GEWICHT INHOUD PRULLENBAKKEN

GEWICHT INHOUD PRULLENBAKKEN TOTAAL

Wijk	Bakken	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Centrum	19	26,2	33,9	58,3	31,6	30,4	6,2	10,2	6,6
De Gors	20	5,4	10,3	15,2	15,7	19,1	23,8	19,7	28,3
Overwhere-Noord	13	7,8	9,7	8,7	8,4	21,2	11,0	7,3	10,9
Overwhere-Zuid	17	13,4	13,1	10,9	14,1	24,0	27,4	11,0	15,6
Purmer-Noord	42	21,7	19,6	20,4	29,6	38,5	26,7	22,6	19,1
Purmer-Zuid	28	24,0	9,0	15,9	9,2	15,3	27,4	16,5	11,5
Weidevenne	24	8,8	14,7	15,9	31,8	37,2	26,3	14,8	22,1
Wheermolen	11	6,2	7,4	12,2	13,0	11,8	14,3	3,7	10,5
Totaal	174	113,5	117,7	157,5	153,4	197,5	163,1	105,8	124,5

ONTWIKKELING GEWICHT PER WIJK

Centrum

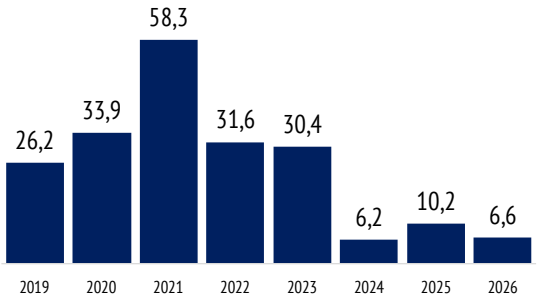

De Gors

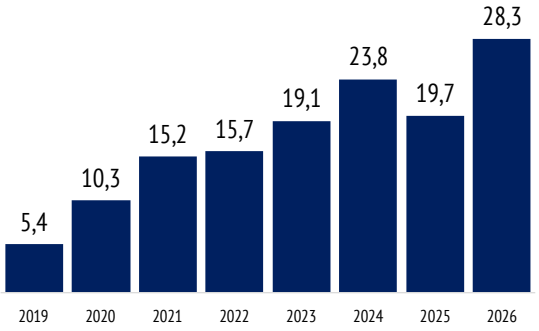

Overwhere-Noord

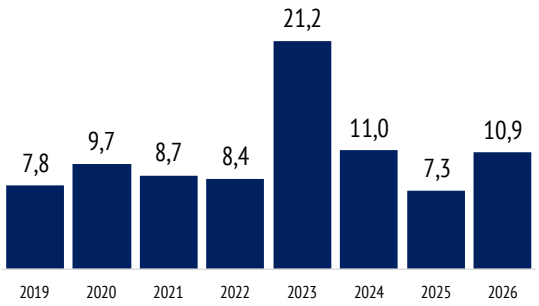

Overwhere-Zuid

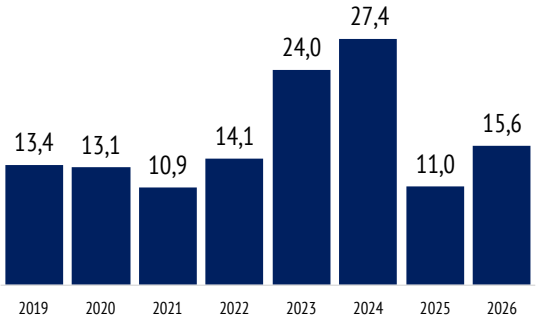

Purmer-Noord

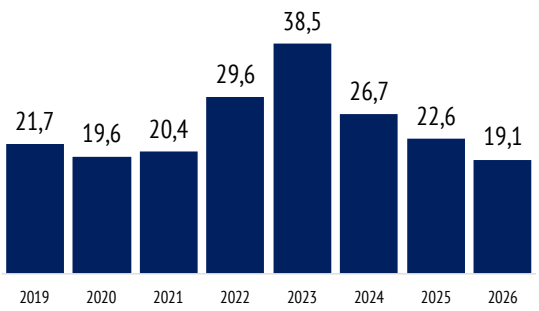

Purmer-Zuid

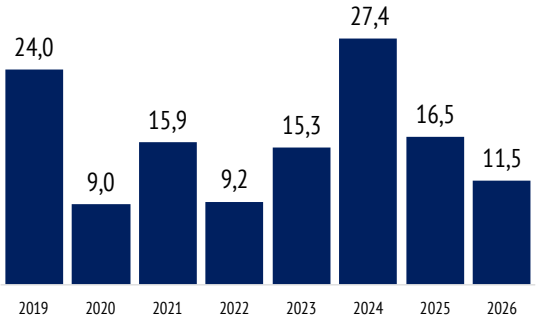

Weidevenne

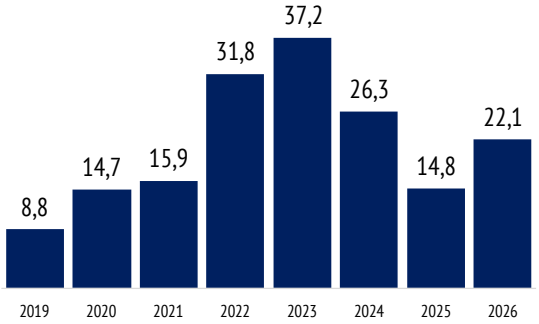

Wheermolen

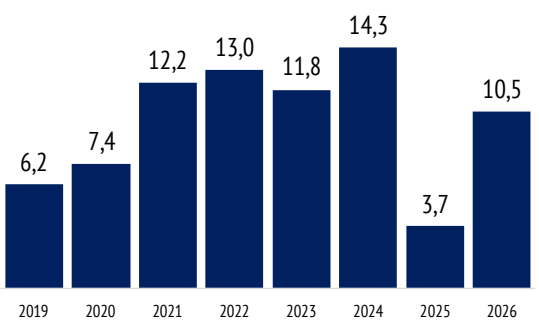

GEWICHT INHOUD PRULLENBAKKEN PER BAK

Wijk	Bakken	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Centrum	19	1,4	1,8	3,1	1,7	1,6	0,3	0,5	0,3
De Gors	20	0,3	0,5	0,8	0,8	1,0	1,2	1,0	1,4
Overwhere-Noord	13	0,6	0,7	0,7	0,6	1,6	0,8	0,6	0,8
Overwhere-Zuid	17	0,8	0,8	0,6	0,8	1,4	1,6	0,6	0,9
Purmer-Noord	42	0,5	0,5	0,5	0,7	0,9	0,6	0,5	0,5
Purmer-Zuid	28	0,9	0,3	0,6	0,3	0,5	1,0	0,6	0,4
Weidevenne	24	0,4	0,6	0,7	1,3	1,6	1,1	0,6	0,9
Wheermolen	11	0,6	0,7	1,1	1,2	1,1	1,3	0,3	1,0
Totaal	174	0,7	0,7	0,9	0,9	1,1	0,9	0,6	0,7

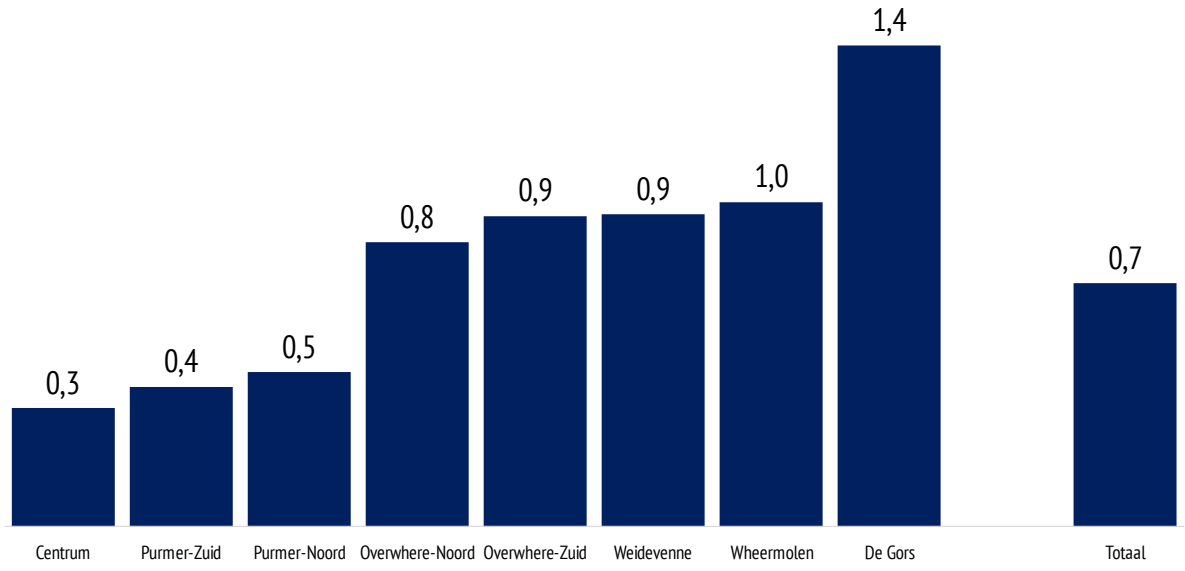

VOLUME AFVAL

VOLUME AFVAL TOTAAL IN LITERS

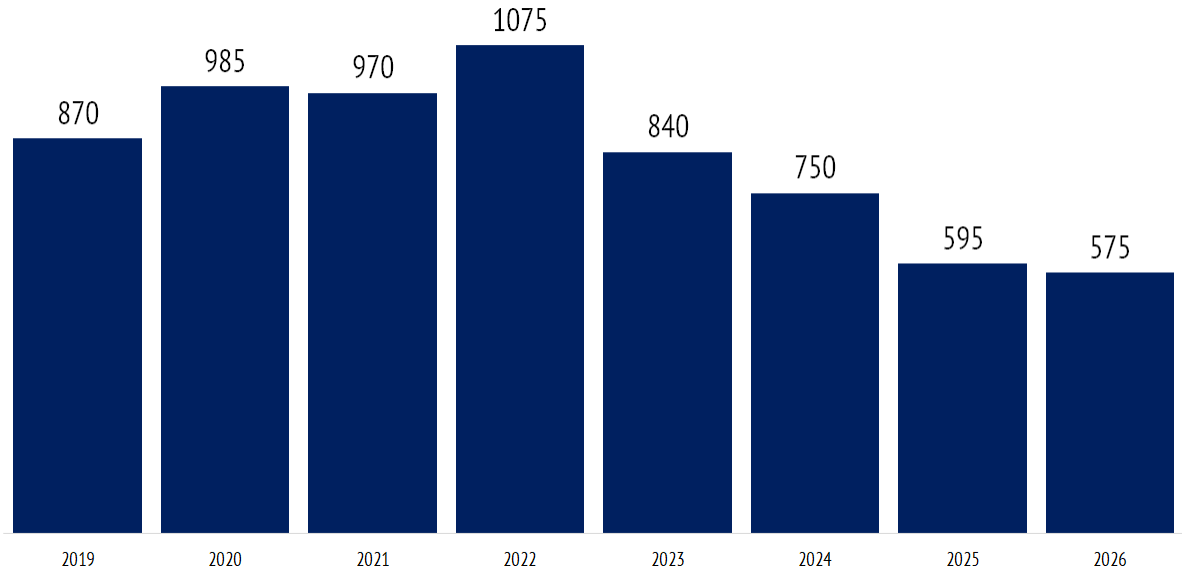

VOLUME SOORTEN AFVAL

Soort	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verpakkingen en eenmalige artikelen	306	345	455	500	400	360	300	280
Etensresten	60	80	60	60	80	60	40	50
Overig zwerfafval	60	120	60	50	60	60	40	20
Bekers	60	60	80	60	55	55	50	55
Drinkpakken en zakken	45	40	40	55	55	55	40	50
Plastic Flessen	135	120	50	40	50	50	40	40
Hondenpoep	15	20	35	40	50	50	40	40
Blikjes	165	160	170	240	50	30	25	25
Glaswerk	24	40	20	30	40	30	20	15
Totaal	870	985	970	1075	840	750	595	575

ONTWIKKELING VOLUME SOORTEN AFVAL

Soort	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verpakkingen en eenmalige artikelen	366	405	535	560	455	415	350	335
Blikjes en plastic flessen	300	280	220	280	100	80	65	65
Overige drankverpakkingen	69	80	60	85	95	85	60	65
Overig afval	135	220	155	150	190	170	120	110
Totaal	870	985	970	1075	840	750	595	575

Soort	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verpakkingen en eenmalige artikelen	42%	41%	55%	52%	54%	55%	59%	58%
Blikjes en plastic flessen	34%	28%	23%	26%	12%	11%	11%	11%
Overige drankverpakkingen	8%	8%	6%	8%	11%	11%	10%	11%
Overig afval	16%	22%	16%	14%	23%	23%	20%	19%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

ONTWIKKELING AANDEEL VOLUME SOORTEN AFVAL

Soort	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Verpakkingen en eenmalige artikelen	42%	41%	55%	52%	54%	55%	59%	58%
Blikjes en plastic flessen	34%	28%	23%	26%	12%	11%	11%	11%
Overige drankverpakkingen	8%	8%	6%	8%	11%	11%	10%	11%
Overig afval	16%	22%	16%	14%	23%	23%	20%	19%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

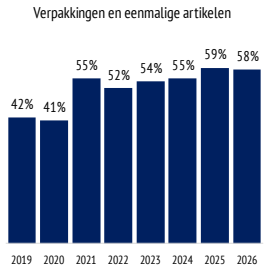

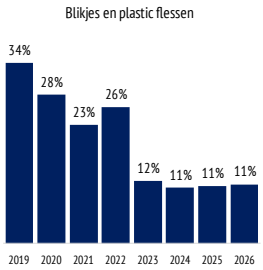

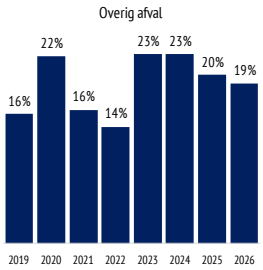

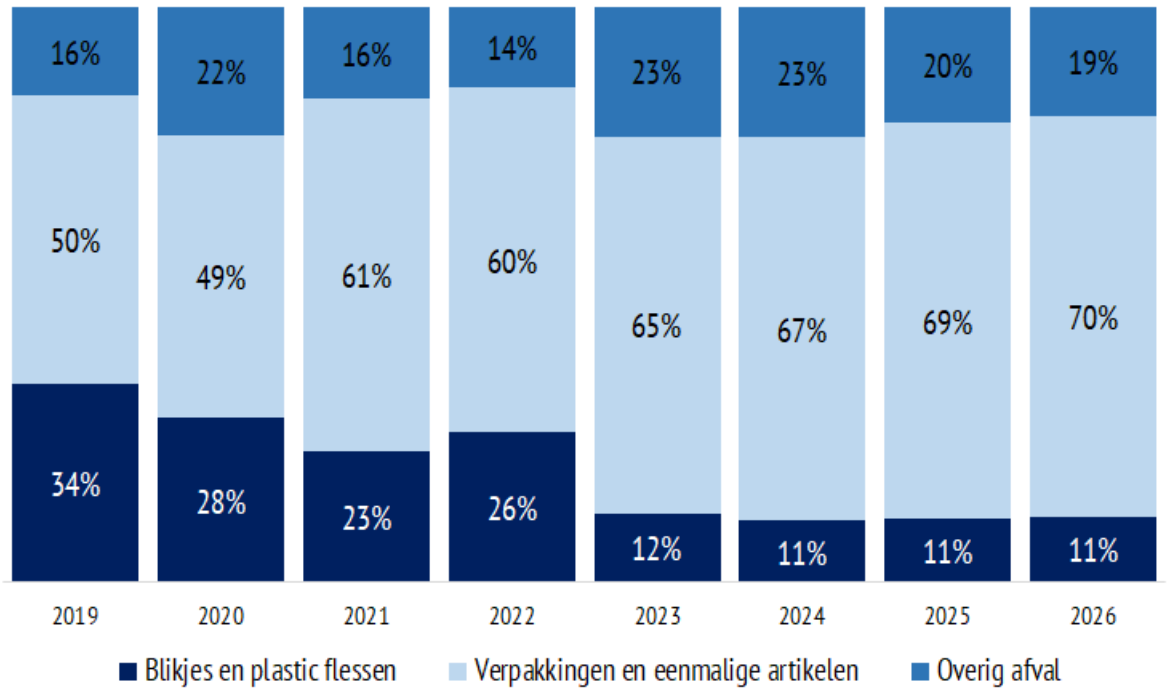

ONTWIKKELING VOLUME DRANKVERPAKKINGEN

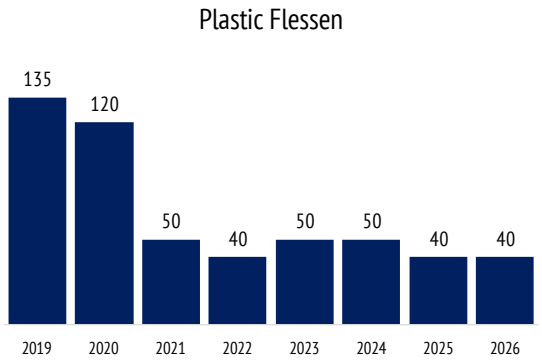

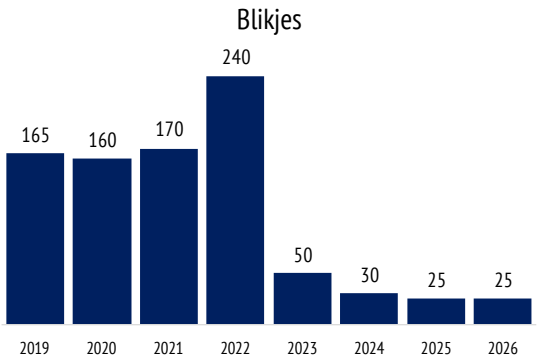

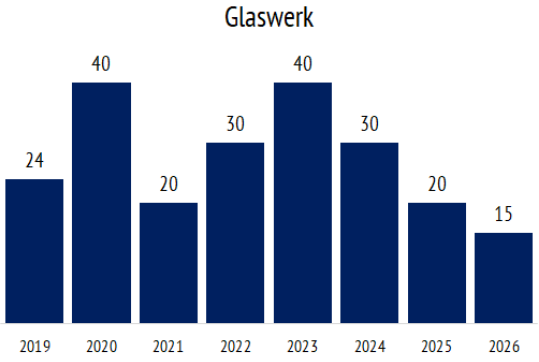

VERHOUDING DRANKVERPAKKINGEN MET EN ZONDER STATIEGELD

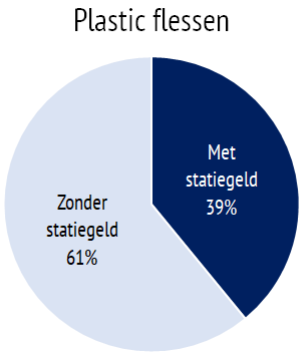

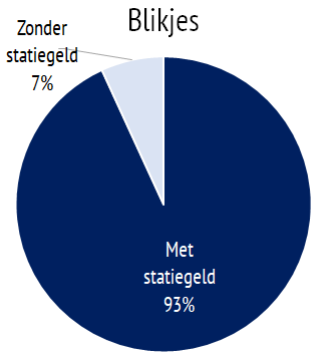

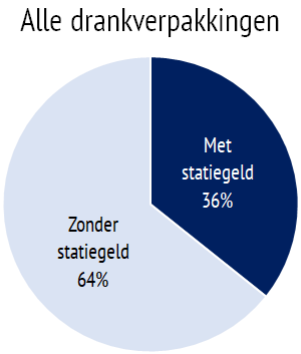

FOTO'S VOLUME AFVAL

EFFECT STATIEGELD OP VOLUME AFVAL

Statiegeld op plastic flesjes werd ingevoerd in juli 2021, statiegeld op blikjes in april 2023. Om het effect van de uitbreiding van statiegeld op de vulling van de prullenbakken te kunnen meten wordt hier een vergelijking gemaakt met het onderzoek in 2020.

- In 2020 was het totale volume van het afval 985 liter, in 2026 was dat 575 liter. De afname is 410 liter, ofwel 42%
- In 2020 was volume de plastic flesjes en blikjes 280 liter, in 2026 was dat 65 liter. De afname is 215 liter, ofwel 77%

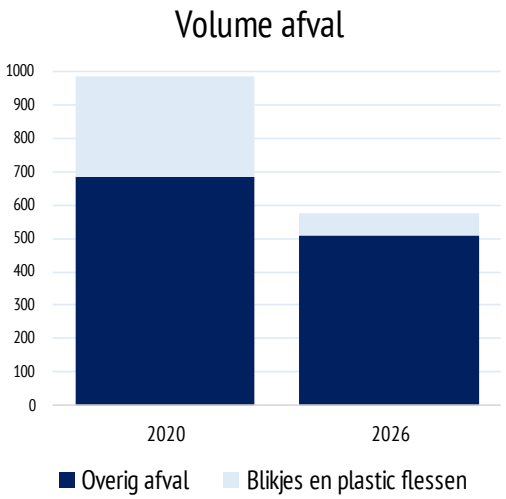

GEWICHT AFVAL

GEWICHT SOORTEN AFVAL

Soort	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Bekers	3,1	2,2	3,3	3,3	2,9	2,7	2,0	1,8
Blikjes	6,8	9,1	8,6	10,0	2,4	1,0	0,7	0,9
Drinkpakken en zakken	2,2	3,4	5,0	5,3	6,2	3,7	3,4	3,5
Etensresten	32,4	27,8	33,8	37,4	46,2	41,0	23,5	35,8
Glaswerk	6,2	13,4	7,5	9,5	13,8	7,6	7,1	8,2
Hondenpoep	11,3	9,1	17,6	22,6	35,5	27,7	25,7	24,3
Overig afval	6,1	12,4	12,3	10,0	19,1	15,3	5,5	7,9
Plastic flessen	7,4	10,0	2,3	1,8	2,7	2,0	1,5	1,4
Verpakkingen en eenmalige artikelen	38,0	35,1	67,1	53,5	68,8	39,9	36,4	40,7
Totaal	113,5	122,5	157,5	153,4	197,6	140,9	105,8	124,5

GEWICHT AFVAL TOTAAL

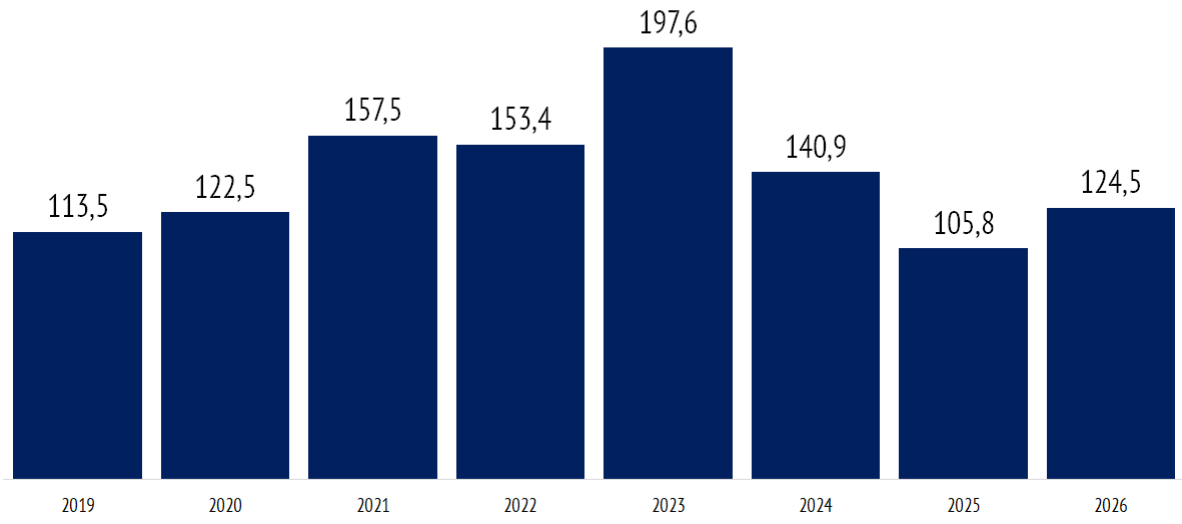

ONTWIKKELING GEWICHT SOORTEN AFVAL

Blikjes en plastic flessen

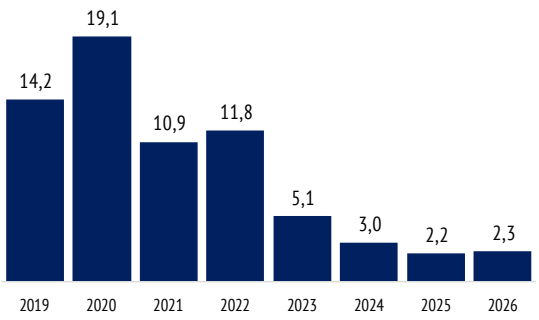

Bekers

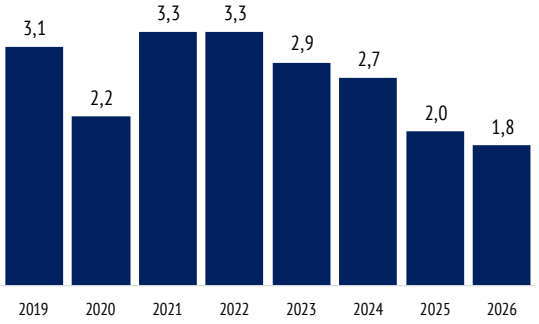

Drinkpakken en zakken

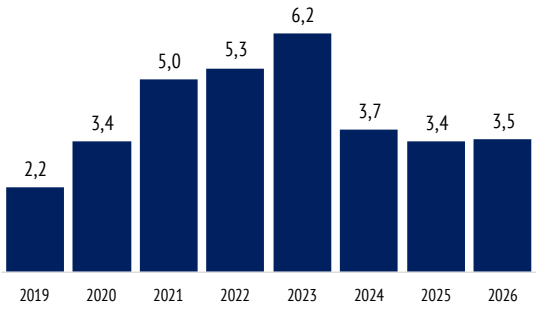

Etensresten

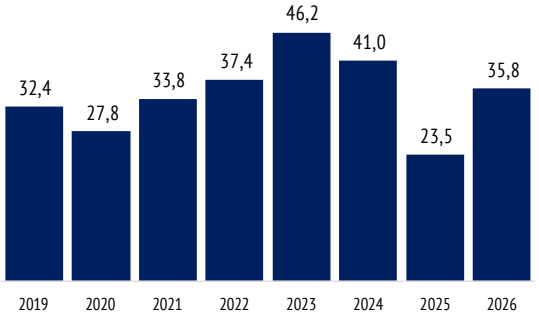

Glaswerk

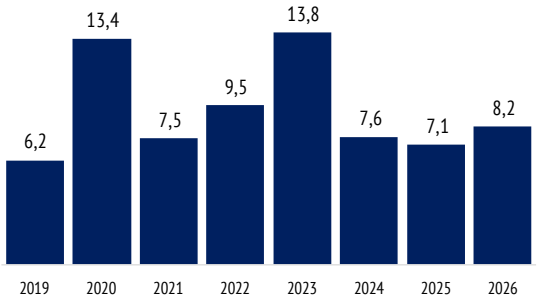

Hondenpoep

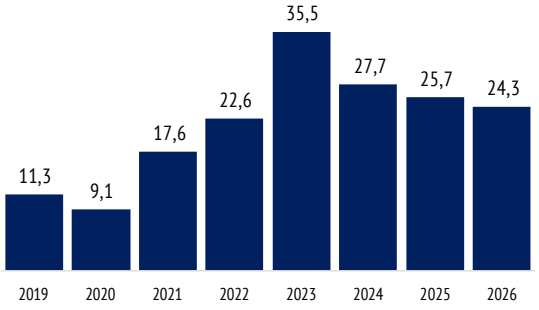

Overig afval

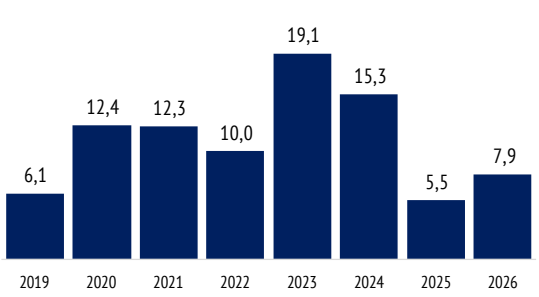

Verpakkingen en eenmalige artikelen

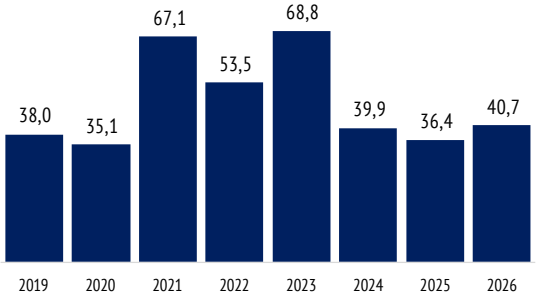

BIJLAGE 1: OVERZICHT PRULLENBAKKEN

Nr	Latitude	Longitude	Wijk	Adres	Vulgraad	Bijzonderheid
1	52,504260	4,953347	Centrum	Stationsweg 1	0%	
2	52,505162	4,954399	Centrum	Cramwinckelplantsoen	10%	
3	52,505640	4,954895	Centrum	Cramwinckelplantsoen	50%	
4	52,505604	4,954851	Centrum	Cramwinckelplantsoen	0%	
5	52,506512	4,954798	Centrum	Kastanjelaan	10%	Adoptiebak
6	52,506938	4,951023	Centrum	Wolthuissingel	10%	
7	52,506294	4,949173	Centrum	Nassauplantsoen	10%	
8	52,507327	4,944406	Centrum	Jaagweg	0%	
9	52,509136	4,942620	Centrum	Kanaalzicht 1	25%	
10	52,509536	4,943838	Centrum	Westerstraat 82	50%	
11	52,509804	4,948211	Centrum	Kerkstraat 28	0%	
12	52,509398	4,947655	Centrum	Breedstraat 24	0%	
13	52,508997	4,946304	Centrum	Zuidersteeg 8C	0%	
14	52,508230	4,945383	Centrum	Nieuwstraat 20	10%	
15	52,508451	4,944556	Centrum	Gouw 2	0%	Vies / groene aanslag
16	52,508054	4,944148	Centrum	Gouw 62	0%	
17	52,507804	4,944475	Centrum	Jaagweg	25%	
18	52,501779	4,945919	Centrum	Jaagweg	0%	
19	52,501512	4,951666	Centrum	Windeplein	10%	
20	52,497120	4,959852	De Gors	Weegbreestraat	10%	
21	52,496581	4,959784	De Gors	Zeggehof	75%	
22	52,490884	4,957748	De Gors	Oudelandsdijkje 18	10%	
23	52,488689	4,952145	De Gors	Linnaeuslaan	0%	
24	52,490669	4,952818	De Gors	Leverkruid	25%	
25	52,490970	4,951534	De Gors	Fonteinkruid	50%	Adoptiebak
26	52,493515	4,952024	De Gors	Zwanebloem	25%	
27	52,493767	4,952110	De Gors	Dotterbloem	25%	
28	52,494058	4,952961	De Gors	Zwanebloem 11	25%	
29	52,496756	4,953509	De Gors	Reigersbek 2-4	25%	
30	52,497580	4,950453	De Gors	Koningsvaren	10%	
31	52,496326	4,949110	De Gors	Pinksterbloem	50%	
32	52,496042	4,947699	De Gors	Jaagweg	50%	
33	52,500312	4,952664	De Gors	Bladmoshof	75%	
34	52,503691	4,954987	De Gors	Wielingerstraat	0%	
35	52,503711	4,955694	De Gors	Beatrixplein	0%	
36	52,504081	4,956147	De Gors	Poelstraat 23	0%	
37	52,502761	4,959002	De Gors	Diephof	25%	
38	52,502077	4,961189	De Gors	Gorslaan 60	0%	
39	52,501776	4,959954	De Gors	Gorslaan 78A	50%	
40	52,521045	4,972601	Overwhere-Noord	Mulderslaan	0%	
41	52,523707	4,973180	Overwhere-Noord	N244	0%	
42	52,523400	4,965005	Overwhere-Noord	Dominee Martin Luther Kingweg	10%	
43	52,522411	4,964823	Overwhere-Noord	Karekietpark 85	50%	
44	52,524218	4,962581	Overwhere-Noord	Dominee Martin Luther Kingweg	25%	
45	52,523405	4,963841	Overwhere-Noord	Salvador Allendelaan	50%	
46	52,525958	4,958984	Overwhere-Noord	Tureluurhof	0%	
47	52,523069	4,958024	Overwhere-Noord	Aalscholverstraat	50%	Vies / groene aanslag
48	52,521391	4,958704	Overwhere-Noord	Waterhoenhof	25%	
49	52,520139	4,955283	Overwhere-Noord	Westerdraay 5	25%	
50	52,519302	4,959991	Overwhere-Noord	Professor Meester P.J. Oudlaan	0%	

Nr	Latitude	Longitude	Wijk	Adres	Vulgraad	Bijzonderheid
51	52,521089	4,962037	Overwhere-Noord	De Roerdomp	25%	
52	52,521286	4,961873	Overwhere-Noord	De Roerdomp	0%	
53	52,510198	4,957590	Overwhere-Zuid	Burgemeester D. Kooimanweg	25%	
54	52,510953	4,955226	Overwhere-Zuid	Doplaan	0%	Adoptiebak
55	52,511079	4,955180	Overwhere-Zuid	Doplaan	25%	
56	52,511149	4,954634	Overwhere-Zuid	Doplaan	0%	
57	52,511417	4,954322	Overwhere-Zuid	Hoornselaan	0%	
58	52,511214	4,952896	Overwhere-Zuid	Doplaan	25%	
59	52,511555	4,952686	Overwhere-Zuid	Hoornselaan	100%	
60	52,511752	4,952537	Overwhere-Zuid	Hoornselaan	0%	
61	52,512546	4,958333	Overwhere-Zuid	Wormerplein	25%	
62	52,512576	4,958981	Overwhere-Zuid	Van IJsendijkstraat	10%	
63	52,513124	4,964043	Overwhere-Zuid	Hooft Hasselaarstraat 84	10%	
64	52,512310	4,965229	Overwhere-Zuid	Doctor J.M. den Uyllaan	25%	
65	52,513904	4,965980	Overwhere-Zuid	Sportlaan	10%	
66	52,515008	4,965572	Overwhere-Zuid	Toortspad	50%	
67	52,515812	4,964194	Overwhere-Zuid	Doctor J.M. den Uyllaan	50%	
68	52,516860	4,965937	Overwhere-Zuid	Kegelplein	0%	
69	52,516936	4,966938	Overwhere-Zuid	Flevostraat	50%	
70	52,501489	4,970237	Purmer-Noord	Purmerenderweg	0%	
71	52,500115	4,973121	Purmer-Noord	Leeghwaterpark	50%	Vies / groene aanslag
72	52,501347	4,973272	Purmer-Noord	Purmerenderweg	0%	
73	52,502877	4,973920	Purmer-Noord	Van Osweg	0%	
74	52,502895	4,973847	Purmer-Noord	Van Osweg	0%	
75	52,502967	4,973890	Purmer-Noord	Van Osweg	0%	
76	52,501136	4,974673	Purmer-Noord	Purmerenderweg	0%	
77	52,501540	4,974448	Purmer-Noord	Purmerenderweg	0%	
78	52,500275	4,977788	Purmer-Noord	De Purmer	50%	Adoptiebak
79	52,498807	4,976874	Purmer-Noord	Overlanderstraat	10%	Vies / groene aanslag
80	52,498875	4,978302	Purmer-Noord	Overlanderstraat	25%	
81	52,498361	4,977909	Purmer-Noord	Tilburyplein	10%	
82	52,498216	4,977513	Purmer-Noord	Tilburyplein	10%	
83	52,496604	4,979089	Purmer-Noord	Grotenhuysweg 2	0%	
84	52,497487	4,979891	Purmer-Noord	Huifkarstraat	10%	
85	52,499152	4,980346	Purmer-Noord	Diligencehof	10%	
86	52,501250	4,981535	Purmer-Noord	Overlanderstraat	0%	
87	52,501605	4,980368	Purmer-Noord	Overlanderstraat	0%	
88	52,502400	4,981392	Purmer-Noord	Overlanderstraat	0%	
89	52,502398	4,981009	Purmer-Noord	Overlanderstraat	25%	
90	52,504134	4,978636	Purmer-Noord	Spadestraat	0%	
91	52,506173	4,978396	Purmer-Noord	Ploegstraat	0%	
92	52,507230	4,982511	Purmer-Noord	Haarspitstraat	25%	
93	52,507731	4,984686	Purmer-Noord	Zichthof	10%	
94	52,507755	4,986233	Purmer-Noord	Wakerdijk	0%	
95	52,506601	4,985300	Purmer-Noord	Pottenbakkerstraat	0%	
96	52,506071	4,985305	Purmer-Noord	Weverstraat	50%	
97	52,506005	4,984422	Purmer-Noord	Gildeplein 70	0%	
98	52,505689	4,984013	Purmer-Noord	Overlanderstraat	100%	Adoptiebak
99	52,505786	4,986118	Purmer-Noord	Dagmaatpad	10%	
100	52,500697	4,985442	Purmer-Noord	Portelstraat	10%	
101	52,502606	4,989092	Purmer-Noord	Arestraat	25%	
102	52,502043	4,987463	Purmer-Noord	Bunderstraat	50%	
103	52,505548	4,990053	Purmer-Noord	Speltstraat	0%	
104	52,505704	4,991038	Purmer-Noord	Graanstraat	0%	
105	52,506795	4,989379	Purmer-Noord	Tarwestraat	10%	

Nr	Latitude	Longitude	Wijk	Adres	Vulgraad	Bijzonderheid
106	52,510127	4,996920	Purmer-Noord	Parkstee 41	50%	
107	52,496604	4,979089	Purmer-Noord	Grotenhuysweg 2	50%	Adoptiebak
108	52,511083	4,989811	Purmer-Noord	Schaardijk	0%	
109	52,512122	4,986119	Purmer-Noord	Middenakker	0%	
110	52,510761	4,985056	Purmer-Noord	Luiendijk	0%	
111	52,511375	4,983106	Purmer-Noord	Walakker	0%	
112	52,495722	4,963356	Purmer-Zuid	Koggenland	0%	
113	52,493135	4,966281	Purmer-Zuid	De Driegang	0%	
114	52,492471	4,966523	Purmer-Zuid	Driegangpad	0%	
115	52,490237	4,962628	Purmer-Zuid	Persijnlaan	50%	
116	52,486701	4,958922	Purmer-Zuid	Steve Bikostraat	50%	
117	52,486224	4,958956	Purmer-Zuid	Rosa Luxemburgpark	25%	Vies / groene aanslag
118	52,486224	4,961238	Purmer-Zuid	Rosa Luxemburgpark 134	0%	
119	52,485258	4,965119	Purmer-Zuid	Dom Helder Camarastraat	25%	
120	52,486353	4,972411	Purmer-Zuid	Brantjesstraat	0%	Vies / groene aanslag
121	52,487885	4,968363	Purmer-Zuid	Persijnlaan	50%	
122	52,489342	4,966185	Purmer-Zuid	Persijnlaan	100%	
123	52,489920	4,969477	Purmer-Zuid	Da Palestrinastraat	0%	
124	52,489476	4,971027	Purmer-Zuid	Verzetslaan	10%	
125	52,488841	4,971990	Purmer-Zuid	Abbringstraat	0%	
126	52,491558	4,967621	Purmer-Zuid	Monteverdistraat	0%	
127	52,491560	4,968122	Purmer-Zuid	Monteverdistraat	0%	
128	52,492603	4,968215	Purmer-Zuid	Driegangpad	10%	
129	52,493997	4,968511	Purmer-Zuid	Van Burgplein 15	0%	
130	52,493819	4,968999	Purmer-Zuid	Van Burgplein 12	10%	Vies / groene aanslag
131	52,494208	4,969967	Purmer-Zuid	Meerland	0%	
132	52,494735	4,968916	Purmer-Zuid	Meerland	0%	
133	52,495132	4,969237	Purmer-Zuid	Koggenland	10%	
134	52,496303	4,967635	Purmer-Zuid	Delfland	0%	
135	52,497241	4,968510	Purmer-Zuid	Gaasterland	10%	
136	52,497109	4,969350	Purmer-Zuid	Salland	25%	
137	52,497313	4,973693	Purmer-Zuid	Brielsemeer	0%	Adoptiebak
138	52,495671	4,977095	Purmer-Zuid	Verzetslaan	50%	
139	52,494953	4,972036	Purmer-Zuid	Grevelingenmeer	25%	
140	52,493802	4,942229	Weidevenne	Tigrisstraat	50%	
141	52,491045	4,947528	Weidevenne	Sarongstraat 61	25%	Vies / groene aanslag
142	52,490294	4,946152	Weidevenne	Gangeslaan	25%	
143	52,489342	4,946515	Weidevenne	Sarongstraat	75%	
144	52,488510	4,937836	Weidevenne	Saint Helenabaai	0%	
145	52,489859	4,928694	Weidevenne	Suezweg 43	25%	Vies / groene aanslag
146	52,490900	4,925871	Weidevenne	Port Saidweg	10%	
147	52,491874	4,931412	Weidevenne	Zambezilaan 203	0%	Vies / groene aanslag
148	52,491005	4,939401	Weidevenne	Zambezilaan 15	10%	
149	52,492501	4,937914	Weidevenne	Papyrusplantsoen	10%	
150	52,495088	4,925872	Weidevenne	Mississippistraat	0%	
151	52,500132	4,928867	Weidevenne	Bisonstraat 120	0%	
152	52,501681	4,936598	Weidevenne	Trinidadstraat	10%	
153	52,501412	4,936763	Weidevenne	Trinidadstraat	25%	
154	52,498436	4,931845	Weidevenne	Mambostraat	0%	
155	52,498887	4,934491	Weidevenne	Habanerastraat	0%	
156	52,498981	4,937995	Weidevenne	Sierra Madrestraat	10%	
157	52,499540	4,940773	Weidevenne	Jubelpark	0%	
158	52,498055	4,942599	Weidevenne	Flores	0%	
159	52,499997	4,945230	Weidevenne	Kanaaldijk	10%	
160	52,504007	4,938445	Weidevenne	Donaulaan	50%	

Nr	Latitude	Longitude	Wijk	Adres	Vulgraad	Bijzonderheid
161	52,504418	4,938013	Weidevenne	Helsinkihaven	0%	
162	52,505755	4,939767	Weidevenne	Loirestraat	0%	
163	52,506178	4,939925	Weidevenne	Vuurtorengracht	10%	
164	52,506294	4,974301	Wheermolen	Citerstraat	0%	
165	52,506438	4,974461	Wheermolen	Citerstraat	50%	
166	52,506841	4,973957	Wheermolen	Luitstraat	0%	
167	52,508198	4,973871	Wheermolen	Doctor Albert Schweitzerlaan 83	75%	
168	52,507948	4,971767	Wheermolen	Anne Franklaan	25%	
169	52,515052	4,983323	Wheermolen	Trimpad	0%	
170	52,511486	4,971159	Wheermolen	Botterstraat 3	10%	
171	52,508755	4,968828	Wheermolen	John F. Kennedyplein	50%	
172	52,507708	4,967586	Wheermolen	Churchilllaan	0%	
173	52,507949	4,967068	Wheermolen	Mercuriusweg	50%	
174	52,509302	4,963358	Wheermolen	Meteorenweg	50%	

BIJLAGE 2: FOTO'S PRULLENBAKKEN EN INHOUD

Centrum

De Gors

Overwhere-Noord

Overwhere-Zuid

Purmer-Noord

SUNSET
PERIOD

Purmer-Zuid

Het Baken

Weidevenne

Wheermolen

ONDERZOEK ZWERFAFVAL

Purmerend 2026

EINDRAPPORT

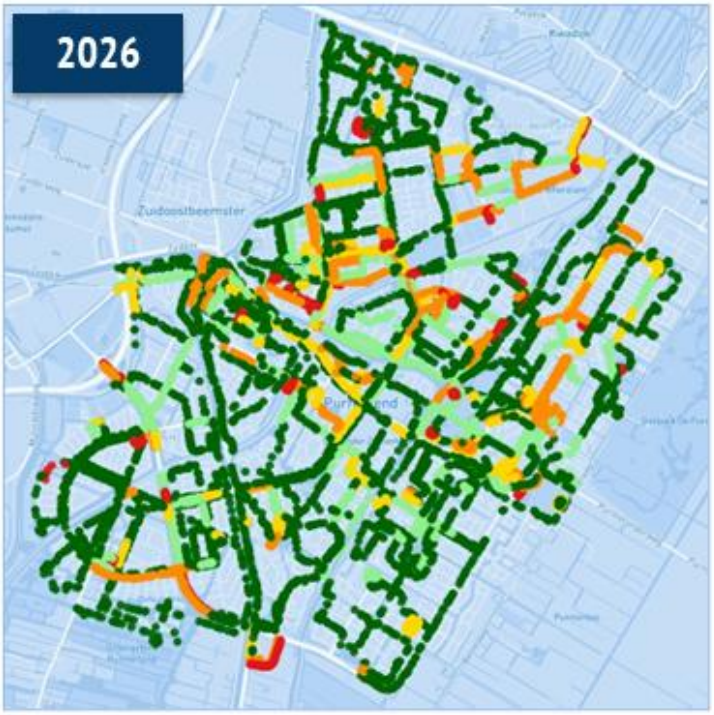

58%
MINDER ZWERFAFVAL

80%
MINDER HOTSPOTS

70%
MINDER PLASTIC ZWERFAFVAL

87%
MINDER BLIKJES EN PLASTIC FLESJES

Dirk Groot – Zwerfinator

In opdracht van Gemeente Purmerend | 2026

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave 1
Onderzoek Zwerfafval Purmerend 2026 2
Over dit rapport 2
Acht jaar zwerfafvalonderzoek in het kort 3
Samenvatting resultaten 4
Samenvatting, analyse, conclusies en aanbevelingen 8
Samenvatting 8
Conclusie 11
Aanbevelingen 12
Kengetallen 13
Zwerfafvaldichtheid 14
Zwerfafval op de kaart 15
Meest vervuilde trajecten Purmerend 2018-2026 20
Zwerfafval per wijk Purmerend 24
Zwerfafval in gewicht 26
Specificatie zwerfafval Purmerend en Beemster 2026 29
Zwerfafval per soort, type en grondstof 29
Analyse afname plastic zwerfafval 32
Merken en leveranciers Purmerend en Beemster 2026 35
Merken en leveranciers 2026 35
Vergelijking merken en leveranciers Purmerend 2018-2026 37
Sigarettenfilters 39
Verhouding filters en overig zwerfafval 39
Heatmaps sigarettenfilters 40
Vergelijking Volume zwerfafval 2020-2026 45

ONDERZOEK ZWERFAFVAL PURMEREND 2026

Een onderzoek door Dirk Groot, De Zwerfinator

Periode onderzoek: 4 mei 2026 tot en met 12 augustus 2026

Datum rapport: 14 september 2026

OVER DIT RAPPORT

Van april tot en met augustus 2026 heeft Zwerfinator voor gemeente Purmerend weer het jaarlijkse zwerfafvalonderzoek uitgevoerd. In de stad Purmerend wordt dit onderzoek sinds 2018 ieder jaar op dezelfde trajecten en volgens dezelfde methode uitgevoerd. In de vier woonkernen van de Beemster gebeurt dit sinds 2022. Dit jaar zijn voor het eerst ook sigarettenfilters in het onderzoek meegenomen.

Dit rapport brengt de ontwikkeling van het zwerfafval in de gemeente Purmerend over meerdere jaren in beeld. Daarbij wordt gekeken naar veranderingen in de hoeveelheid, aard, samenstelling en verspreiding van het zwerfafval en naar de resultaten van het gevoerde beleid.

Sinds dit jaar wordt bij het onderzoek ook gebruikgemaakt van een door de Zwerfinator Foundation ontwikkeld interactief dashboard voor het analyseren en presenteren van de onderzoeksdata. Tijdens het onderzoek heeft de gemeente meermaals een bijgewerkte versie van het interactieve dashboard ter beschikking gekregen, met daarin alle data van het onderzoek tot op dat moment. Het dashboard bevat verschillende kaarten met filtermogelijkheden, tabellen en grafieken waarmee de actuele situatie kan worden geanalyseerd en waar mogelijk meteen praktische maatregelen kunnen worden genomen.

Naast dit rapport zijn er nog tien afzonderlijke rapporten gemaakt voor operationeel gebruik. In deze rapporten zijn per wijk en woonkern de belangrijkste kengetallen, grafieken, lijsten en kaarten opgenomen, zodat specifiek inzicht kan worden verkregen in de aard, samenstelling en verspreiding van het zwerfafval.

ACHT JAAR ZWERFAFVALONDERZOEK IN HET KORT

Sinds 2018 wordt in Purmerend jaarlijks op dezelfde trajecten en volgens dezelfde methode gedetailleerd onderzoek gedaan naar zwerfafval. De resultaten over acht jaar laten zien dat een structurele en datagerichte aanpak werkt. In 2026 lag op de onderzochte trajecten 58% minder zwerfafval dan in 2018. De hoeveelheid zwerfafval van of met plastic nam met ongeveer 70% af en het totale gewicht van het zwerfafval met 65%.

De grootste winst werd geboekt op de plaatsen waar oorspronkelijk het meeste zwerfafval lag: de hotspots. Het aantal hotspots daalde van 190 in 2018 naar 38 in 2026. Door de onderzoeksdata te gebruiken voor het aanpassen van opruimroutes en -schema's, de grootte en plaatsing van prullenbakken, de samenwerking met bedrijven en scholen en andere gerichte interventies, heeft de gemeente grote vooruitgang geboekt in de strijd tegen zwerfafval. De ontwikkeling laat daarmee zien dat goed zwerfafvalbeleid niet alleen draait om méér opruimen en bewustwording, maar vooral om inzicht in de problematiek, zodat zwerfafval gericht kan worden bestreden.

Naast het gemeentelijke beleid hebben landelijke en Europese bronmaatregelen een groot effect gehad. Vooral de uitbreiding van statiegeld naar kleine plastic flesjes en blikjes is duidelijk zichtbaar. Sinds 2020 nam het aantal drankverpakkingen waarvoor tegenwoordig een statiegeldplicht geldt met 86% af. Van de totale afname van het zwerfafval sinds 2020 kan 43% worden verklaard door de afname van deze verpakkingen. Ook Europese maatregelen tegen eenmalige plastics en productveranderingen die door campagnes van de Plastic Avengers tot stand zijn gekomen, hebben bijgedragen aan de sterke afname van plastic zwerfafval.

Ook in de vier woonkernen van de Beemster, waar sinds 2022 volgens dezelfde methode wordt gemeten, is een vergelijkbare ontwikkeling zichtbaar. Daar nam de hoeveelheid zwerfafval in vijf jaar af met 57%, het plastic zwerfafval met 65% en het totale gewicht met 71%.

De uitdaging voor de komende jaren is vooral om het bereikte niveau vast te houden en nieuwe problemen tijdig te signaleren. Structureel meten, analyseren en bijsturen blijft daarbij essentieel. De onderzoeksmethode zelf is inmiddels bovendien verder ontwikkeld: grote hoeveelheden foto's kunnen tegenwoordig met speciaal hiervoor ontwikkelde AI veel sneller worden omgezet in gedetailleerde zwerfafvaldata. Daarmee wordt de methode ook beter schaalbaar voor toepassing buiten Purmerend.

De belangrijkste conclusie na acht jaar onderzoek is eenvoudig: verandering gaat niet vanzelf. Waar problemen systematisch worden gemeten en gericht worden aangepakt, zijn grote en blijvende verbeteringen mogelijk. Purmerend laat zien wat dat in de praktijk kan opleveren.

SAMENVATTING RESULTATEN

ONTWIKKELING ZWERFAFVAL IN AANTALLEN

- De hoeveelheid zwerfafval is sinds 2018 met 58% afgenomen.
- De hoeveelheid zwerfafval van of met plastic is sinds 2018 met 70% afgenomen. De redenen dat deze afname groter is dan 58% worden verderop in dit rapport toegelicht.
- De hoeveelheid zwerfafval van andere grondstoffen nam met 30% af. Deze afname is kleiner dan 58% omdat een aantal soorten zwerfafval niet meer van plastic zijn, maar van afbreekbare materialen. Er heeft daarom deels een vervanging plaatsgevonden van plastic zwerfafval naar afbreekbaar zwerfafval.

Zwerfafval Totaal

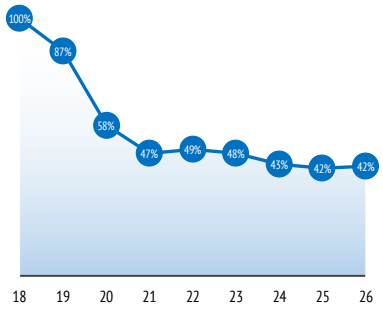

Plastic zwerfafval

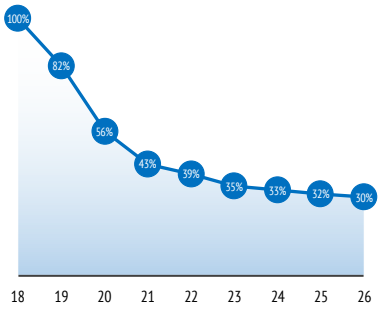

Overig zwerfafval

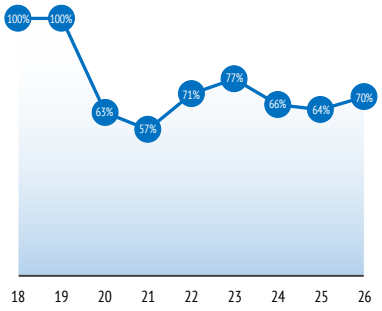

ONTWIKKELING DRANKVERPAKKINGEN

- Er lagen 81% minder drankverpakkingen dan in 2018, de drankverpakkingen met statiegeldplicht namen af met 87%.
- Het aantal drankverpakkingen zonder statiegeldplicht nam sinds 2018 af met 55%.
- Sinds 2020 daalde het aantal drankverpakkingen zonder statiegeldplicht met 18% terwijl de totale hoeveelheid zwerfafval daalde met 27%. Er heeft naar verhouding dus een toename plaatsgevonden.

Drankverpakkingen

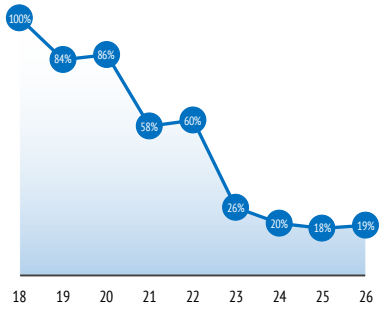

Met statiegeldplicht

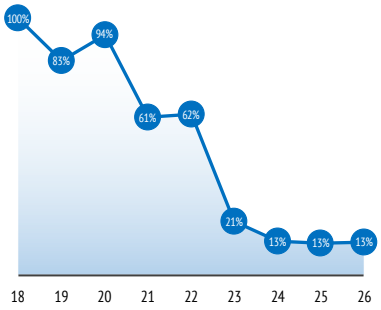

Zonder statiegeldplicht

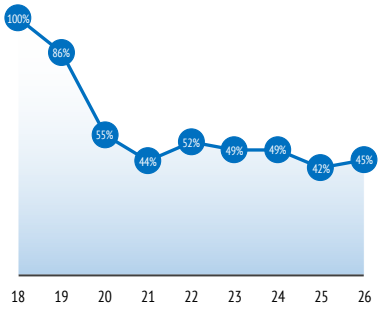

ONTWIKKELING ZWERFAFVAL ZONDER EFFECT STATIEGELD

- In juli 2021 werd statiegeldplicht ingevoerd voor (de meeste) plastic flesjes en in 2023 werd statiegeldplicht ingevoerd op alle blikjes.
- Sindsdien daalde het aantal blikjes en plastic flesjes waar nu statiegeldplicht voor geldt met 86% ten opzichte van 2020, het laatste jaar voor de uitbreiding van statiegeld.
- Sinds 2020 daalde het aantal stuks zwerfafval met 8.269 stuks, ofwel 27%.
- Deze daling werd voor 43% veroorzaakt door de uitbreiding van statiegeldplicht (3.586 stuks) en voor 57% door de afname van het overige zwerfafval (4.683 stuks).
- Als we de drankverpakkingen waar nu statiegeldplicht voor geldt buiten beschouwing laten, dan daalde het aantal stuks zwerfafval van 26.286 in 2020 naar 21.603 in 2026. Dat is een afname van 18%.

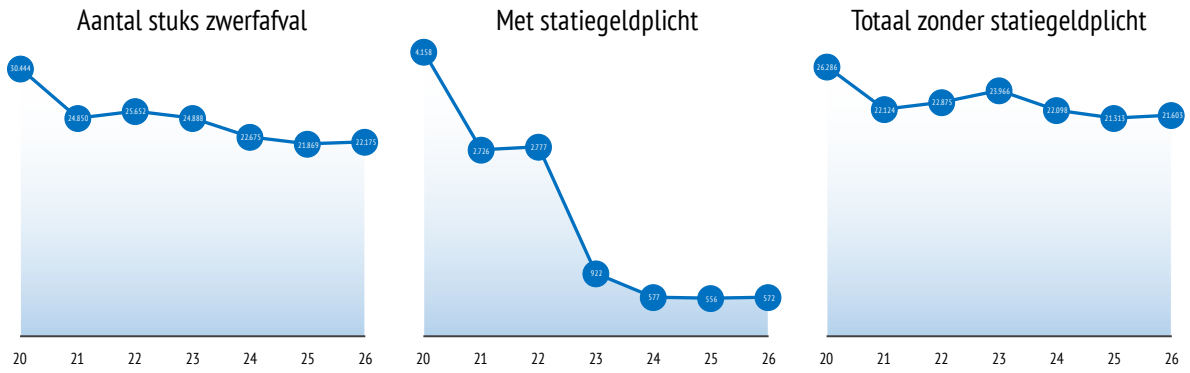

GEWICHT ZWERFAFVAL

- Het gewicht van het zwerfafval nam sinds 2018 af met 65%.
- Het gewicht van de blikjes en plastic flesjes nam sinds 2018 af met 89%. De belangrijkste reden van de grote afname is de invoering van statiegeld hierop.
- Het gewicht van het overige zwerfafval nam sinds 2018 af met 58%.

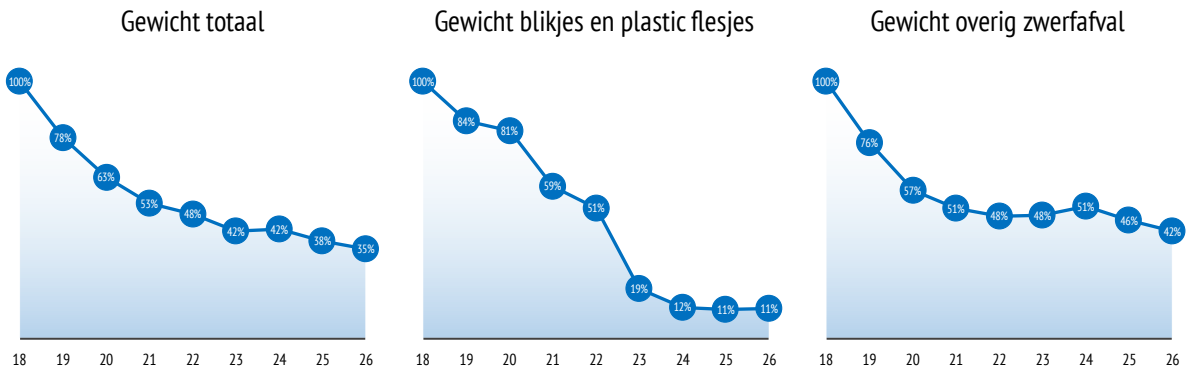

MEEST VERVUILDE TRAJECTEN (HOTSPOTS)

- Het aantal trajecten met de hoogste zwerfafvaldichtheid is sinds 2018 afgenomen van 190 naar 38.
- In 2018 lag 50% van het zwerfafval op de meest vervuilde trajecten, in 2026 nog 18%.
- Er waren in 2026 meer hotspots dan in 2025. Er lag ook meer zwerfafval op de hotspots.

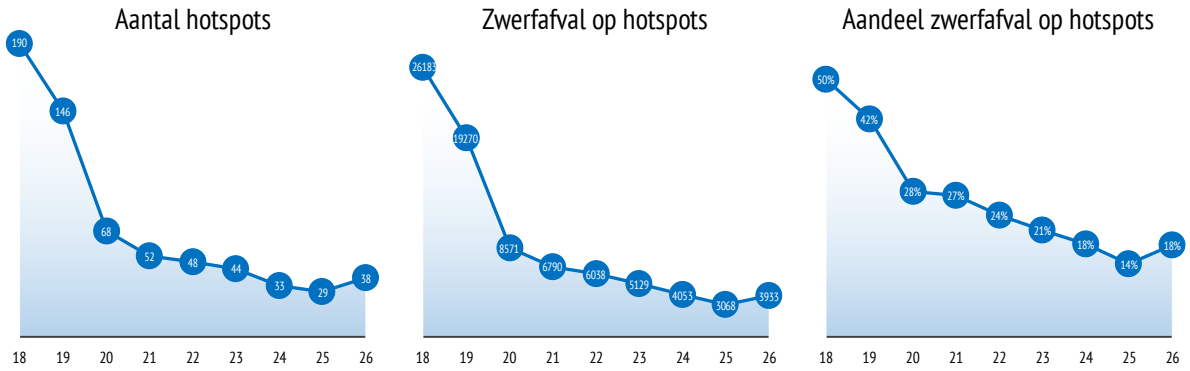

ZWERFAFVAL PER WIJK

- In alle wijken lag er veel minder zwerfafval dan in 2018.
- In Centrum, Overwhere-Zuid en Purmer-Zuid lag er minder zwerfafval dan in 2025, in de Weidevenne even veel, in de overige wijken lag er iets meer.

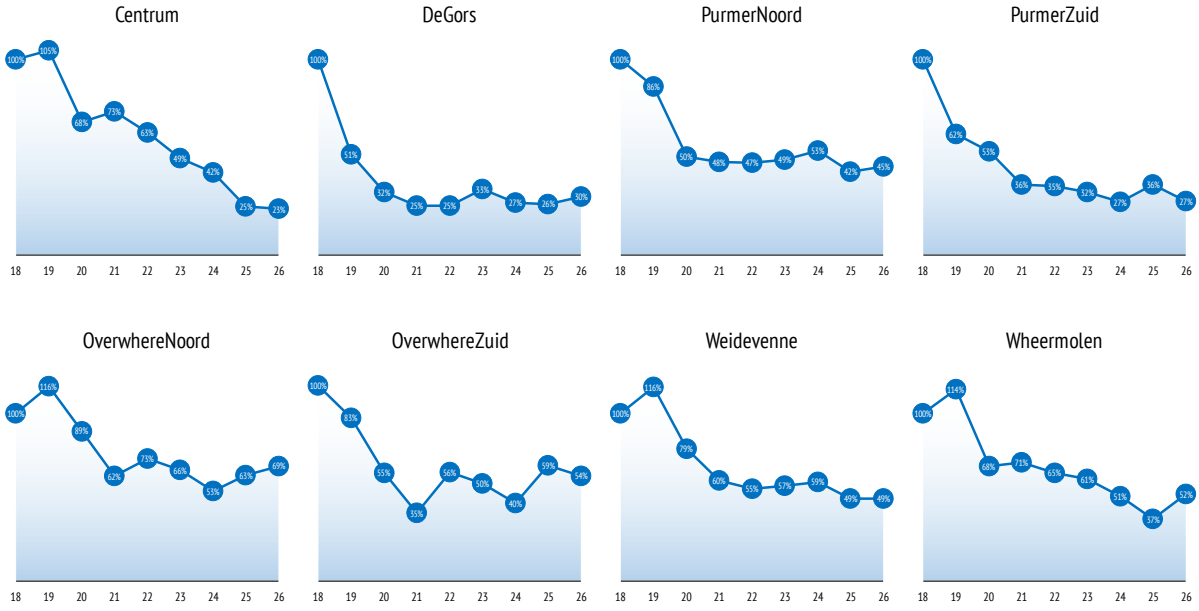

SAMENVATTING RESULTATEN ONDERZOEK BEEMSTER

- In de vier woonkernen van de Beemster wordt sinds 2022 onderzoek gedaan. De ontwikkelingen van het zwerfafval zijn gelijk aan die in Purmerend.
- De hoeveelheid zwerfafval was 57% lager dan in 2022, de hoeveelheid plastic zwerfafval daalde met 65%.
- Het aantal drankverpakkingen was 75% lager dan in 2022, het aantal drankverpakkingen met statiegeldplicht daalde met 79%.
- Het gewicht van het zwerfafval nam sinds 2022 af met 71%.

Aantal stuks zwerfafval

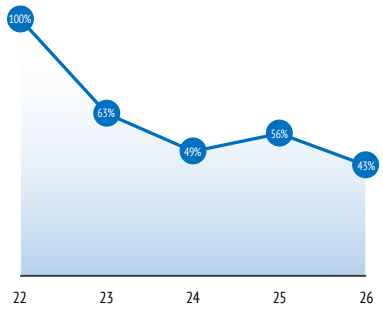

Aantal stuks plastic zwerfafval

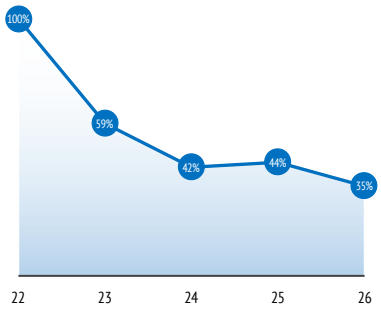

Aantal stuks overig zwerfafval

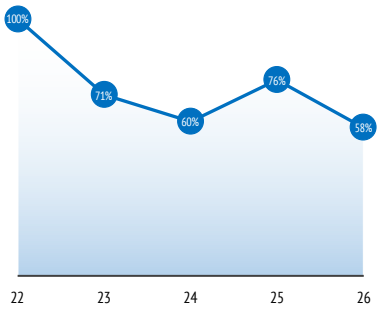

Drankverpakkingen

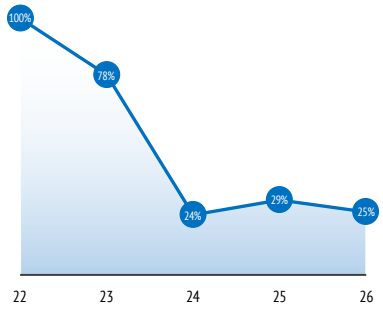

Met statiegeldplicht

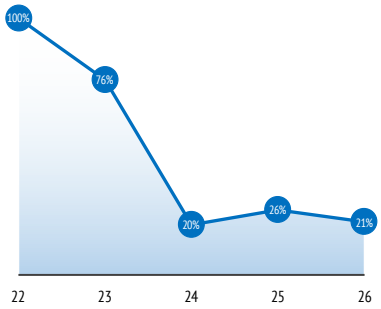

Zonder statiegeldplicht

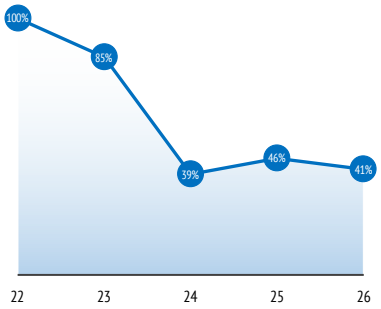

Gewicht totaal

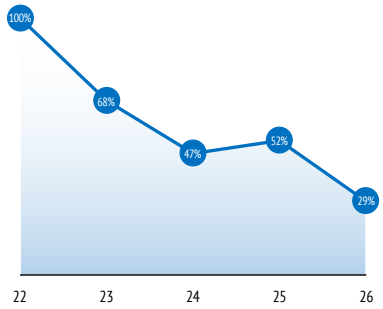

Gewicht blikjes en plastic flesjes

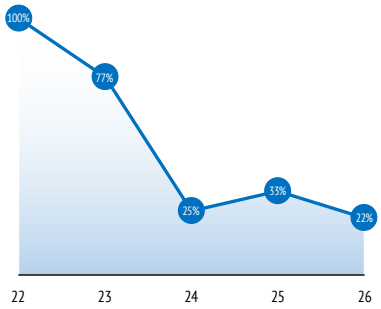

Gewicht overig zwerfafval

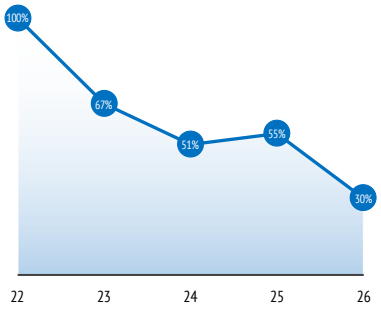

SAMENVATTING, ANALYSE, CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

SAMENVATTING

ALGEMEEN

Sinds de start van het jaarlijkse onderzoek in 2018 is de hoeveelheid zwerfafval in Purmerend met 58 procent afgenomen. De hoeveelheid zwerfafval van (of met) plastic nam in dezelfde periode met ongeveer 70 procent af. Het gewicht van het gevonden zwerfafval nam met 65 procent af.

De onderzoeksresultaten over acht jaar laten zien dat de aanpak van zwerfafval in Purmerend resultaat heeft. Vooral in de eerste jaren werd een grote afname gerealiseerd. Op basis van de onderzoeksdata werden opruimroutes en -schema's aangepast, prullenbakken geplaatst, verplaatst of vergroot en werd gericht samengewerkt met scholen, bedrijven en andere partijen. Ook werden gerichte interventies gedaan bij probleemgebieden die duidelijk resultaat hebben gehad.

In het rapport van 2022 concludeerde Zwerfinator dat er een niveau was bereikt dat er geen grote verdere vooruitgang meer te verwachten was. Het zou al een verdienste zijn als het toen bereikte niveau kon worden gehandhaafd. Toch is de hoeveelheid zwerfafval sindsdien verder afgenomen. In 2022 werden op de onderzochte trajecten 25.654 stukken zwerfafval gevonden, in 2026 waren dat er 22.175. Dat is een verdere afname van bijna 14 procent.

Deze verdere afname is des te opvallender omdat het uitgangsniveau in 2022 al ongeveer de helft lager lag dan in 2018. Het laat zien dat ook nadat de grootste winst is geboekt nog verdere verbetering mogelijk is. Tegelijkertijd blijft gelden dat het handhaven van het inmiddels bereikte niveau op zichzelf een prestatie is.

De stad en het gebruik van de openbare ruimte veranderen voortdurend. Nieuwe probleemlocaties ontstaan en bestaande voorzieningen kunnen door veranderend gebruik minder goed gaan functioneren. Voortdurend meten en waar nodig bijsturen blijft daarom noodzakelijk.

DE GROOTSTE WINST WERD GEBOEKT WAAR DE GROOTSTE PROBLEMEN LAGEN

Een belangrijke aanwijzing voor het effect van het datagerichte werken is de ontwikkeling van de meest vervuilde trajecten. In 2018 waren er 190 trajecten met een zeer hoge zwerfafvaldichtheid. In 2026 zijn dat er nog 38.

Sinds 2018 nam de totale hoeveelheid zwerfafval met ongeveer 30.000 stuks af. 74% van deze afname werd gerealiseerd op de trajecten die in 2018 tot de meest vervuilde trajecten behoorden. De grootste winst is dus niet willekeurig over de stad ontstaan, maar juist op de plaatsen waar de problemen het grootst waren.

Ook individuele locaties laten zien dat gericht ingrijpen effect kan hebben. Wanneer uit het onderzoek blijkt dat op een specifieke locatie veel zwerfafval ligt, kan worden onderzocht wat daar de oorzaak van is en welke maatregel daarbij past. Het onderzoek wordt daarmee niet alleen gebruikt om te meten hoe schoon Purmerend is, maar ook om het beheer gericht te verbeteren.

AFNAME PLASTIC ZWERFAFVAL

De hoeveelheid zwerfafval van of met plastic is sinds 2018 met ongeveer 70% afgenomen. Daarmee is de afname van plastic aanzienlijk groter dan de afname van het totale zwerfafval.

De grote veranderingen op dit vlak vonden vooral na 2020 plaats. De totale hoeveelheid zwerfafval verminderde sinds 2020 van 30.444 naar 22.175 stuks, een afname van 27%. Het plastic zwerfafval nam in dezelfde periode af van 20.315 naar 11.085 stuks, een afname van ruim 45%.

De sterke afname van plastic is het resultaat van een combinatie van het datagerichte beheer in Purmerend en maatregelen die specifieke vormen van plastic zwerfafval hebben verminderd of helemaal hebben laten verdwijnen.

Daarbij gaat het onder andere om wettelijke maatregelen, zoals statiegeld op plastic flesjes en blikjes en Europese maatregelen tegen eenmalige plastic producten zoals plastic rietjes, bestek, roerstaafjes en wattenstaafjes. Daarnaast zijn in Nederland productveranderingen tot stand gekomen door campagnes van de Plastic Avengers. Plastic confetti, waterballonnen en vuurwerk met plastic verdwenen uit de winkelschappen en verschillende veelgevonden plastic snoepwikkels werden vervangen door papier. De data uit de onderzoeken in Purmerend waren de trigger voor deze gerichte campagnes.

De data die Zwerfinator sinds 2017 in het hele land verzamelt over drankverpakkingen in het zwerfafval worden sinds 2019 meegenomen in de rapportages van Rijkswaterstaat. Ook daarin spelen de data uit de onderzoeken in Purmerend een belangrijke rol: de landelijke onderzoeken van Zwerfinator zijn mede uit deze lokale onderzoeken voortgekomen.

Een gemeente heeft geen directe invloed op de grondstoffen waarvan producten en verpakkingen worden gemaakt. Maatregelen op dat gebied worden landelijk en Europees genomen. Toch heeft gemeente Purmerend hier indirect invloed op gehad door jarenlang onderzoek te laten uitvoeren volgens een innovatieve methode die veel gedetailleerder is dan de gebruikelijke gemeentelijke zwerfafvalonderzoeken en de landelijke zwerfafvalmonitor. De verzamelde data zijn niet alleen gebruikt om het lokale beleid te verbeteren, maar hebben indirect ook bijgedragen aan veranderingen op landelijk niveau.

De onderzoeksresultaten laten ook zien dat verandering niet vanzelf gaat. Juist bij producten waarop gericht is ingegrepen, zijn grote veranderingen zichtbaar. Verder veranderde er weinig tot niets. Bedrijven veranderen niet uit zichzelf, daar is meer voor nodig.

EFFECT VAN STATIEGELD

De uitbreiding van statiegeld naar kleine plastic flesjes en blikjes heeft een zeer groot effect gehad op het zwerfafval in Purmerend. In 2020 werden nog 4.158 blikjes en kleine plastic flesjes gevonden waarvoor tegenwoordig statiegeldplicht geldt. In 2026 waren dit er nog 572. Dat is een afname van ongeveer 86%.

Van de totale afname van het zwerfafval sinds 2020 wordt 43% verklaard door de afname van deze statiegeldverpakkingen. Wanneer de blikjes en plastic flesjes buiten beschouwing worden gelaten, nam het overige zwerfafval sinds 2020 met ongeveer 18% af.

Wie voorbij de aantallen kijkt, ziet dat de afname door statiegeld nog groter is: het gewicht van blikjes en plastic flesjes nam sinds 2018 met 89% af en ook het volume van deze drankverpakkingen in het zwerfafval is enorm afgenomen. Dit is ook de belangrijkste oorzaak van de grote afname van het gewicht van de totale hoeveelheid zwerfafval. De foto's van het verzamelde zwerfafval uit 2020 en 2026 aan het einde van dit rapport maken bovendien zichtbaar hoeveel ruimte de blikjes en plastic flesjes vóór de invoering van statiegeld nog innamen.

SIGARETTENFILTERS

Sigarettenfilters zijn dit jaar voor het eerst meegenomen in het onderzoek. De verzamelde data zijn in eerste instantie vooral bedoeld om de gemeente inzicht te geven in waar de grootste concentraties zijn, zodat daar gerichte maatregelen kunnen worden genomen.

In Purmerend en Beemster samen werden in totaal 37.484 sigarettenfilters geteld en 23.687 andere stukken zwerfafval. Daarmee bestaat in aantallen 61% van al het getelde zwerfafval uit sigarettenfilters.

Uitgedrukt in gewicht ontstaat een heel ander beeld. De filters wogen samen 9,2 kilo en het overige zwerfafval woog 126,9 kilo. Daarmee vormen de sigarettenfilters slechts 6,7% van het totale gewicht. Ook in volume nemen de filters maar een klein deel van het totale zwerfafval in.

Dat het aandeel in gewicht en volume zo klein is, betekent echter niet dat sigarettenfilters een klein probleem zijn. De filters bestaan uit plastic vezels (celluloseacetaat) en bevatten schadelijke chemische stoffen die makkelijk uitlogen. Daarnaast vallen de filters relatief snel uiteen in micro- en nanoplastics. Door hun kleine formaat zijn ze bovendien moeilijk op te ruimen en blijven ze gemakkelijk achter in voegen, tussen begroeiing en op andere moeilijk bereikbare plekken.

De gemeente Purmerend onderschrijft dit probleem en sloot zich in 2026, na een motie in de gemeenteraad, aan bij de No (Plastic) Filter-campagne, die pleit voor een verbod op plastic sigarettenfilters.

BEEMSTER

In de vier woonkernen van de Beemster wordt sinds 2022 volgens dezelfde methode onderzoek gedaan. Ook daar is sinds de start van het onderzoek een duidelijke afname van het zwerfafval zichtbaar. Het aantal gevonden stukken zwerfafval nam af van 3.497 in 2022 naar 1.512 in 2026, een afname van 57%. Het plastic zwerfafval nam in dezelfde periode zelfs met 65% af.

Omdat de hoeveelheid zwerfafval in de woonkernen relatief klein is en de onderzoeksreeks korter is dan in de stad Purmerend, zijn jaarlijkse schommelingen ogenschijnlijk groter dan in Purmerend. De ontwikkeling over meerdere jaren is daarom belangrijker dan veranderingen tussen twee afzonderlijke onderzoeksjaren.

Ook in de Beemster laten de resultaten zien dat het gevoerde beleid duidelijk effect heeft.

CONCLUSIE

De onderzoeksreeks van 2018 tot en met 2026 laat zien dat een structurele vermindering van zwerfafval mogelijk is. In Purmerend ligt inmiddels 58% minder zwerfafval dan in 2018. De hoeveelheid plastic zwerfafval nam zelfs met ongeveer 70% af. Ook in de Beemster, waar sinds 2022 volgens dezelfde methode wordt gemeten, is inmiddels een sterke afname zichtbaar.

De resultaten laten vooral zien dat verandering niet vanzelf gaat. De grote afname in Purmerend in de eerste jaren viel samen met een steeds meer datagerichte aanpak. Door niet alleen te meten hoeveel zwerfafval er lag, maar ook waar het lag en waaruit het bestond, konden opruimroutes, prullenbakken, samenwerking en andere maatregelen steeds gerichter worden ingezet. De grootste winst werd daarbij geboekt op de plekken waar oorspronkelijk het meeste zwerfafval lag.

Vanaf 2021 werd het effect van landelijke en Europese maatregelen steeds duidelijker zichtbaar. Vooral statiegeld zorgde voor een zeer sterke afname van blikjes en plastic flesjes, maar ook andere maatregelen en productveranderingen zorgden ervoor dat specifieke soorten plastic zwerfafval sterk afnamen of vrijwel verdwenen. Juist bij producten en verpakkingen waarop gericht werd ingegrepen, zijn de grootste veranderingen zichtbaar.

Purmerend laat daarmee ook zien dat goed lokaal zwerfafvalbeleid en landelijke bronmaatregelen elkaar aanvullen. Een gemeente kan ervoor zorgen dat er minder zwerfafval op straat ligt, maar kan niet zelf bepalen welke producten en verpakkingen op de markt worden gebracht. Daarvoor zijn maatregelen van producenten en landelijke en Europese overheden nodig.

Na acht jaar ligt het zwerfafval in Purmerend op een veel lager niveau. De uitdaging is daardoor veranderd. De grote, relatief eenvoudig te behalen winst uit de eerste jaren ligt achter ons. Het gaat nu vooral om het vasthouden van het bereikte niveau en het gericht aanpakken van de problemen die overblijven. Daarvoor blijft structureel meten noodzakelijk, want de openbare ruimte, het gebruik ervan en de producten die er als zwerfafval terechtkomen blijven veranderen.

AANBEVELINGEN

De belangrijkste aanbeveling voor de komende jaren is om de huidige werkwijze voort te zetten. De hoeveelheid zwerfafval ligt inmiddels op een veel lager niveau dan aan het begin van deze werkwijze in 2018. Er is sprake van meer dan een halvering. Maar het blijft belangrijk om veranderingen tijdig te signaleren en maatregelen gericht te nemen. Meten, analyseren en bijsturen blijven daarbij essentieel.

Het interactieve dashboard biedt de gemeente de mogelijkheid om al voor de jaarlijkse rapportage gericht naar locaties, soorten zwerfafval en ontwikkelingen te kijken. Nieuwe hotspots kunnen daardoor bijvoorbeeld snel worden herkend, zodat gericht maatregelen kunnen worden genomen. Daarbij blijft samenwerking met bedrijven, scholen, sportverenigingen en andere beheerders belangrijk. En natuurlijk ook de actieve ondersteuning van de vele vrijwilligers die zwerfafval rapen. Wanneer samenwerking onvoldoende resultaat oplevert, kan op basis van de data gerichte handhaving worden ingezet, zoals de afgelopen jaren al met succes is gedaan.

De resultaten laten ook zien dat niet ieder zwerfafvalprobleem door de gemeente kan worden opgelost. Maatregelen aan de bron en in het systeem zijn vaak veel effectiever. De sterke afname van blikjes, plastic flesjes en verschillende soorten plastic zwerfafval laat zien hoeveel resultaat landelijke en Europese maatregelen en veranderingen van producten door campagnes op basis van data kunnen opleveren. Het verdient daarom aanbeveling om de onderzoeksresultaten ook te gebruiken om landelijke en Europese maatregelen te ondersteunen wanneer uit de data blijkt dat problemen lokaal niet effectief kunnen worden opgelost.

De onderzoeksmethode heeft zich de afgelopen jaren bovendien verder ontwikkeld. Waar de foto's van het gevonden zwerfafval jarenlang handmatig van data werden voorzien, gebeurt dit tegenwoordig grotendeels met door de Zwerfinator Foundation ontwikkelde AI. Hierdoor kunnen grote hoeveelheden foto's veel sneller, beter en eenduidiger worden omgezet in bruikbare data. Dat maakt de methode niet alleen efficiënter, maar maakt het ook mogelijk om deze op grotere schaal door andere gemeenten en organisaties te laten gebruiken.

Gemeente Purmerend heeft inmiddels acht jaar ervaring met datagericht zwerfafvalbeleid en beschikt over een lange onderzoeksreeks waarmee de resultaten van deze werkwijze zichtbaar kunnen worden gemaakt. Inmiddels wordt ook in enkele andere gemeenten volgens deze methode onderzoek gedaan en staan bij andere gemeenten pilots op stapel. Een mooie vervolgstap voor de gemeente is om de opgedane kennis en ervaringen actief te delen en deze manier van werken ook binnen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) onder de aandacht te brengen. Purmerend kan daarmee als een van de voorlopers bijdragen aan een meer datagerichte aanpak van zwerfafval in Nederlandse gemeenten en op die manier ook buiten de gemeentegrenzen bijdragen aan het bestrijden van zwerfafval en de daaruit voortkomende plastic vervuiling.

Tot slot is het belangrijk om het huidige niveau niet als vanzelfsprekend te beschouwen. De openbare ruimte en het gebruik daarvan blijven veranderen en nieuwe producten en afvalstromen kunnen ontstaan. Het vasthouden van het bereikte resultaat is daarom op zichzelf al een opgave.

KENGETALLEN

PURMEREND 2018-2026

Aantallen	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal afgelegde afstand	Kilometer	176,3	175,2	175,6	175,7	178,9	178,5	178,4	178,4	178,4
Aantal gevonden stukken zwerfafval	Stuks	52349	45615	30444	24850	25652	24888	22675	21869	22175
Gemiddeld aantal per honderd meter	Stuks	29,7	26,0	17,3	14,1	14,3	13,9	12,7	12,3	12,4
Gemiddelde afstand tussen stukken zwerfafval	Meter	3,4	3,8	5,8	7,1	7,0	7,2	7,9	8,2	8,0

Gewicht	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal gewicht	Kilogram	344,5	268,4	215,8	181,0	166,6	143,1	146,3	130,9	120,1
Gewicht per kilometer	Kilogram	2,0	1,5	1,2	1,0	0,9	0,8	0,8	0,7	0,7
Gewicht per stuk zwerfafval	Gram	6,6	5,9	7,1	7,3	6,5	5,8	6,5	6,0	5,4

Drankverpakkingen	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Gewicht drankverpakkingen	Kilogram	144,2	108,7	95,4	69,3	69,2	34,0	29,7	21,5	25,6
Aantal drankverpakkingen	Stuks	5555	4661	4763	3218	3350	1461	1118	1017	1070

BEEMSTER 2022-2026

Aantallen	Eenheid	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal afgelegde afstand	Kilometer	27,7	27,7	27,7	27,8	28,3
Aantal gevonden stukken zwerfafval	Stuks	3497	2214	1697	1943	1512
Gemiddeld aantal per honderd meter	Stuks	12,6	8,0	6,1	7,0	5,4
Gemiddelde afstand tussen stukken zwerfafval	Meter	7,9	12,5	16,3	14,3	18,7

Gewicht	Eenheid	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal gewicht	Kilogram	23,5	15,9	11,1	12,3	6,8
Gewicht per kilometer	Kilogram	0,8	0,6	0,4	0,4	0,2
Gewicht per stuk zwerfafval	Gram	6,7	7,2	6,6	6,3	4,5

Drankverpakkingen	Eenheid	2022	2023	2024	2025	2026
Gewicht drankverpakkingen	Kilogram	4,9	4,3	2,1	2,0	1,5
Aantal drankverpakkingen	Stuks	238	185	56	70	59

ZWERFAFVALDICHTHEID

TOTAAL AANTAL STUKS ZWERFAFVAL PER 100 METER 2018-2026

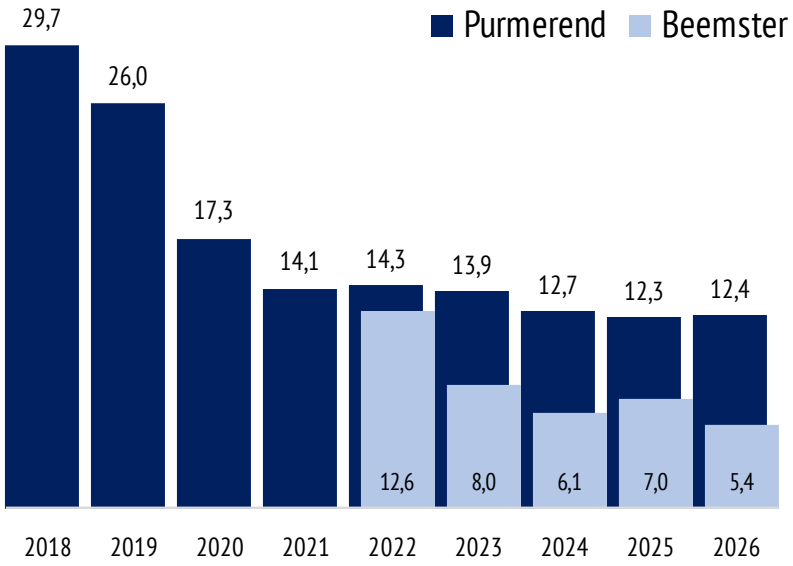

Sinds 2018 is de hoeveelheid zwerfafval in Purmerend meer dan gehalveerd. (-58%)

In de Beemster was er een grote afname van het zwerfafval in vergelijking met 2022. (-57%)

In de woonkernen van de Beemster ligt per 100 meter duidelijk minder zwerfafval dan in Purmerend.

AANTAL STUKS ZWERFAFVAL PER 100 METER PER WIJK 2026

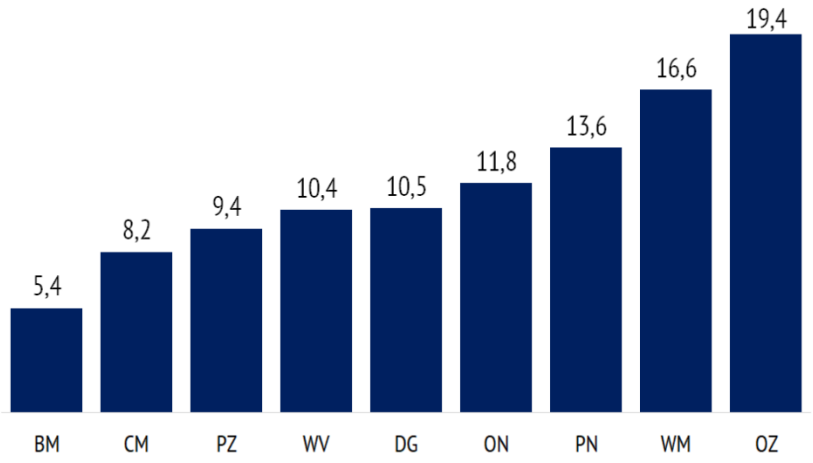

In 2026 lag er per 100 meter gemiddeld het meeste zwerfafval in Wheermolen en Overwhere-Zuid.

Grootste probleempunten in die wijken zijn de parkeerterreinen van supermarkten in het Wagenweggebied, de terreinen achter de hoogbouwflats en de fietsenstallingen bij Station Overwhere.

ZWERFAFVAL OP DE KAART

ZWERFAFVALDICHTHEID 2026

Op onderstaande kaart wordt de zwerfafvaldichtheid van de gemeten trajecten weergegeven in een kleurschaal. Hierbij wordt gekeken naar de gemiddelde afstand tussen twee stukken zwerfafval. In dit overzicht is een vereenvoudiging gemaakt, waarbij de vervuiling in vijf groepen is onderverdeeld. Sigarettenfilters zijn hierin niet meegenomen.

- Donkergroen – gemiddelde afstand tussen twee stukken zwerfafval meer dan 8 meter
- Lichtgroen – gemiddelde afstand tussen twee stukken zwerfafval tussen de 6 en 8 meter
- Geel – gemiddelde afstand tussen twee stukken zwerfafval tussen de 4 en 6 meter
- Oranje – gemiddelde afstand tussen twee stukken zwerfafval tussen de 2 en 4 meter
- Rood – gemiddelde afstand tussen twee stukken zwerfafval minder dan 2 meter

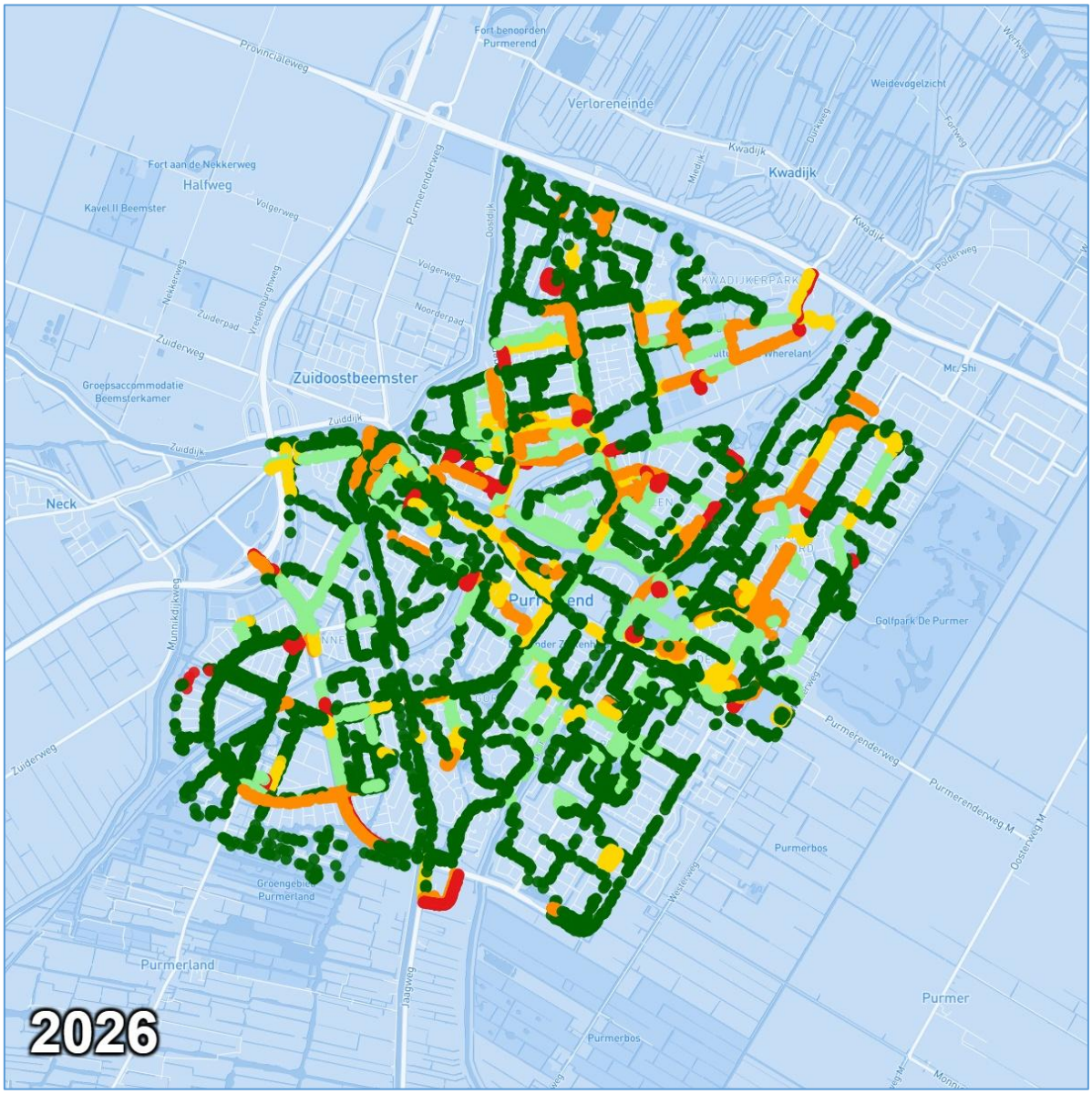

ONTWIKKELING ZWERFAFVALDICHTHEID PURMEREND 2018-2026

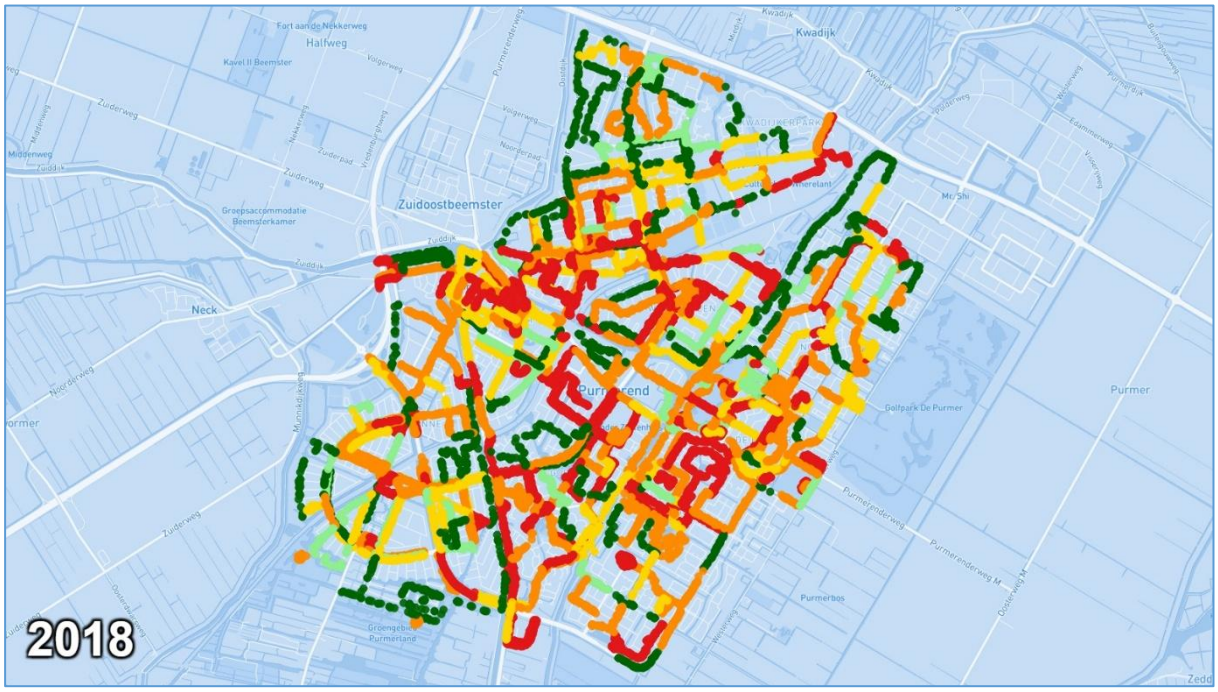

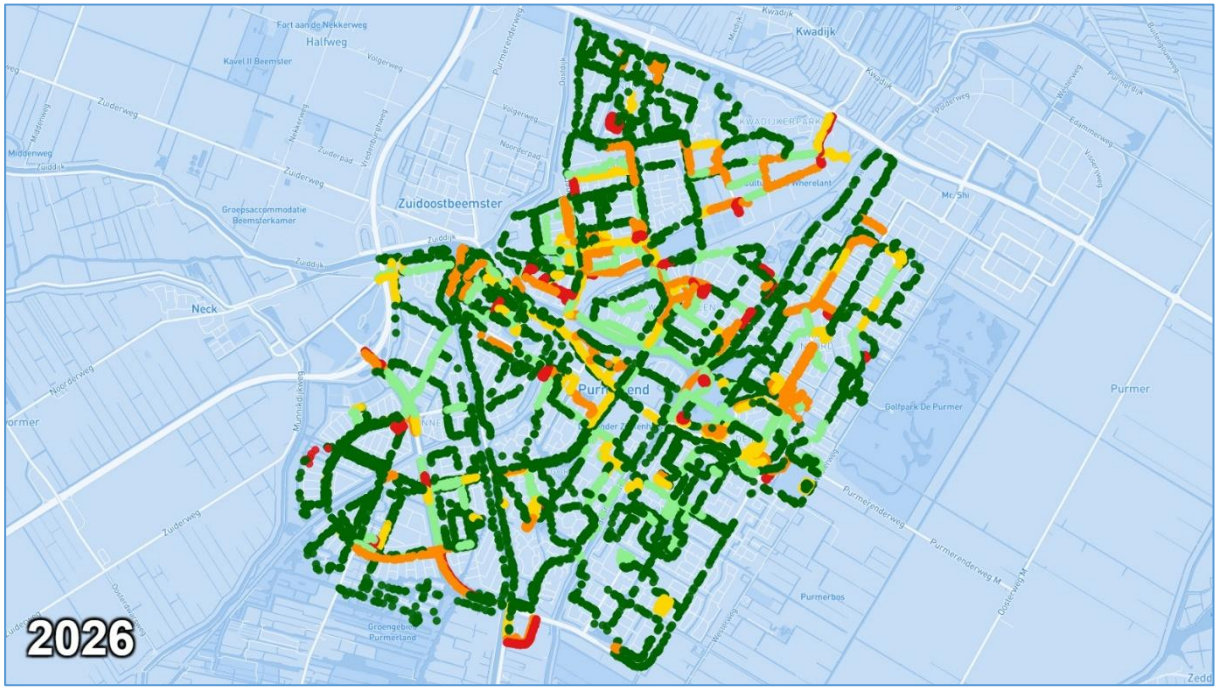

Aan de kleuren op de kaarten is goed te zien dat de hoeveelheid zwerfafval in heel Purmerend flink is afgenomen sinds 2018. Maar ook dat er nog steeds genoeg te verbeteren valt. Sigarettenfilters zijn niet meegenomen in deze kaarten.

ONTWIKKELING PLASTIC ZWERFAFVAL PURMEREND 2018-2026

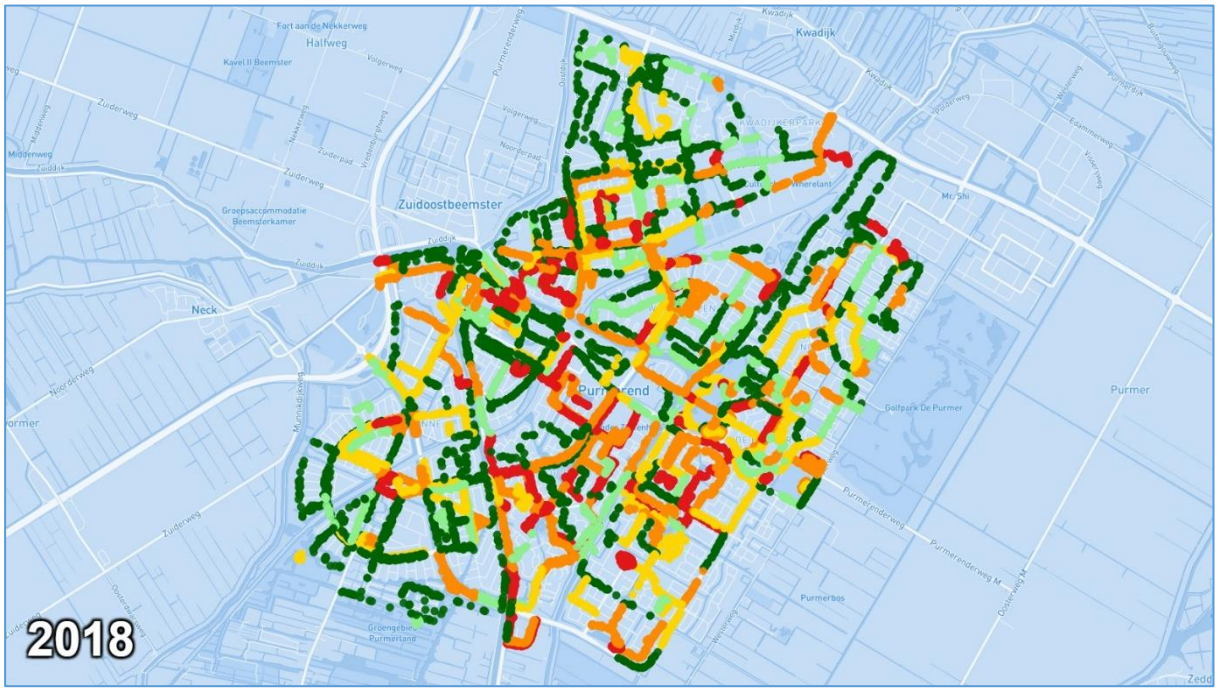

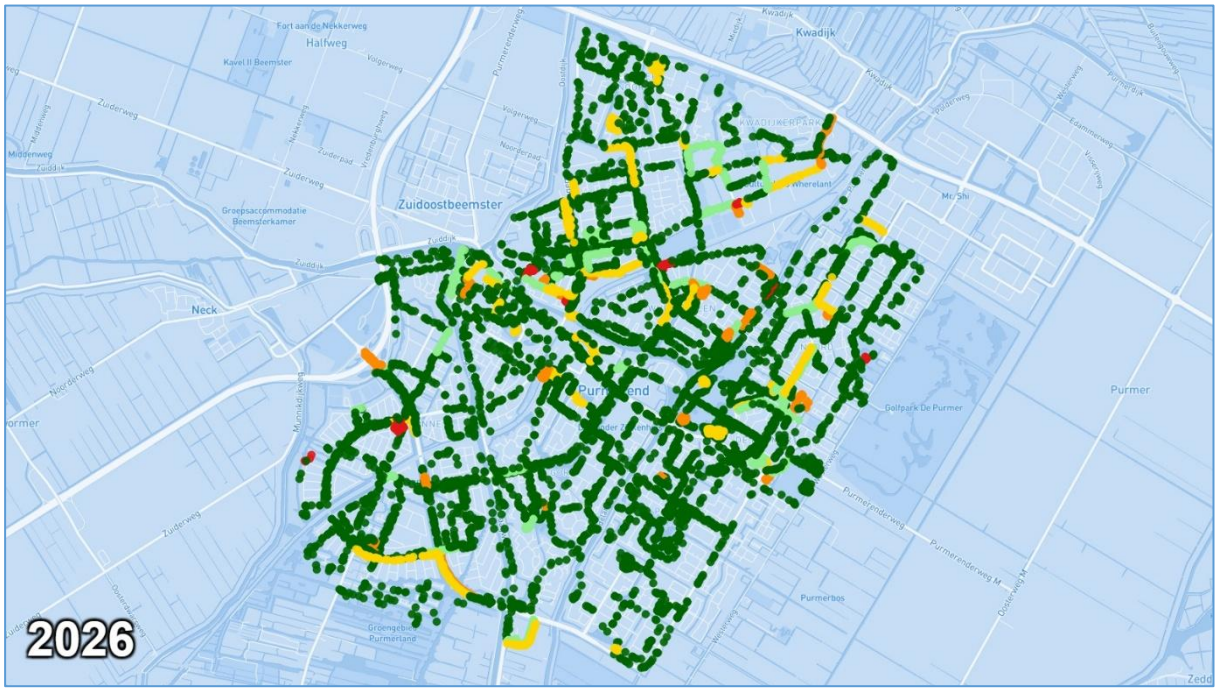

Aan de kleuren op de kaarten is goed te zien dat de hoeveelheid plastic zwerfafval in heel Purmerend flink is afgenomen sinds 2018. De contrasten tussen deze twee kaarten zijn nog groter dan die op de kaarten van al het zwerfafval omdat het plastic zwerfafval sterker daalde dan de totale hoeveelheid zwerfafval.

ONTWIKKELING DRANKVERPAKKINGEN IN ZWERFAFVAL 2018-2026

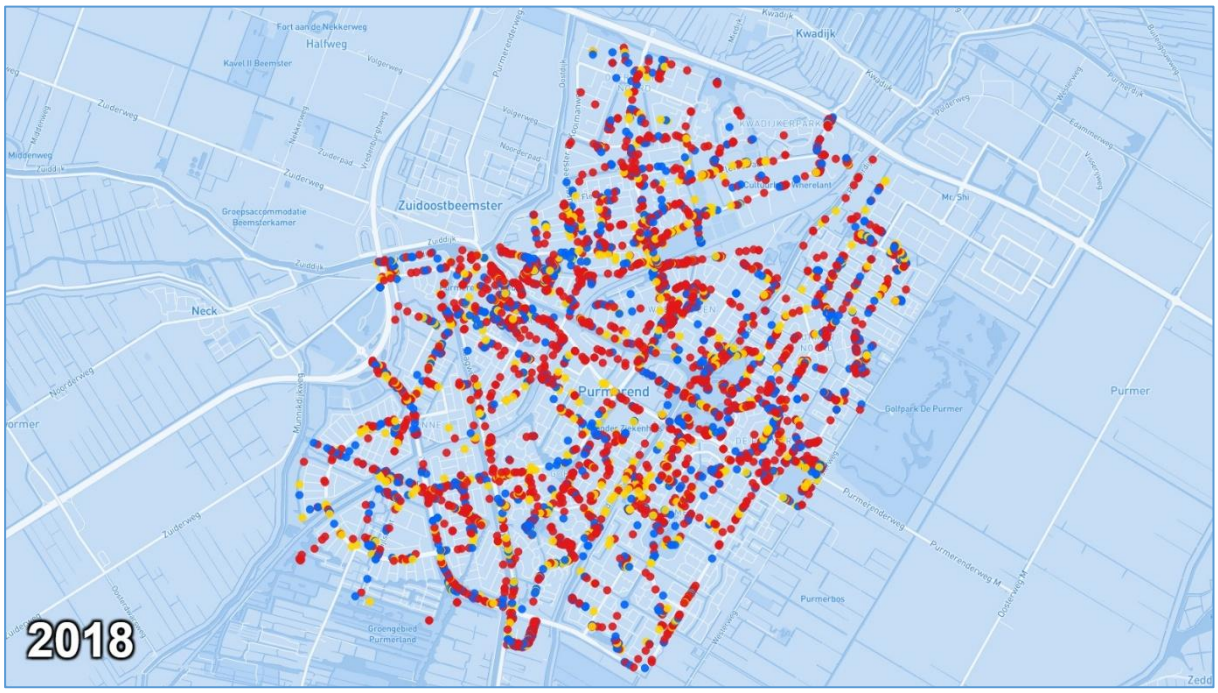

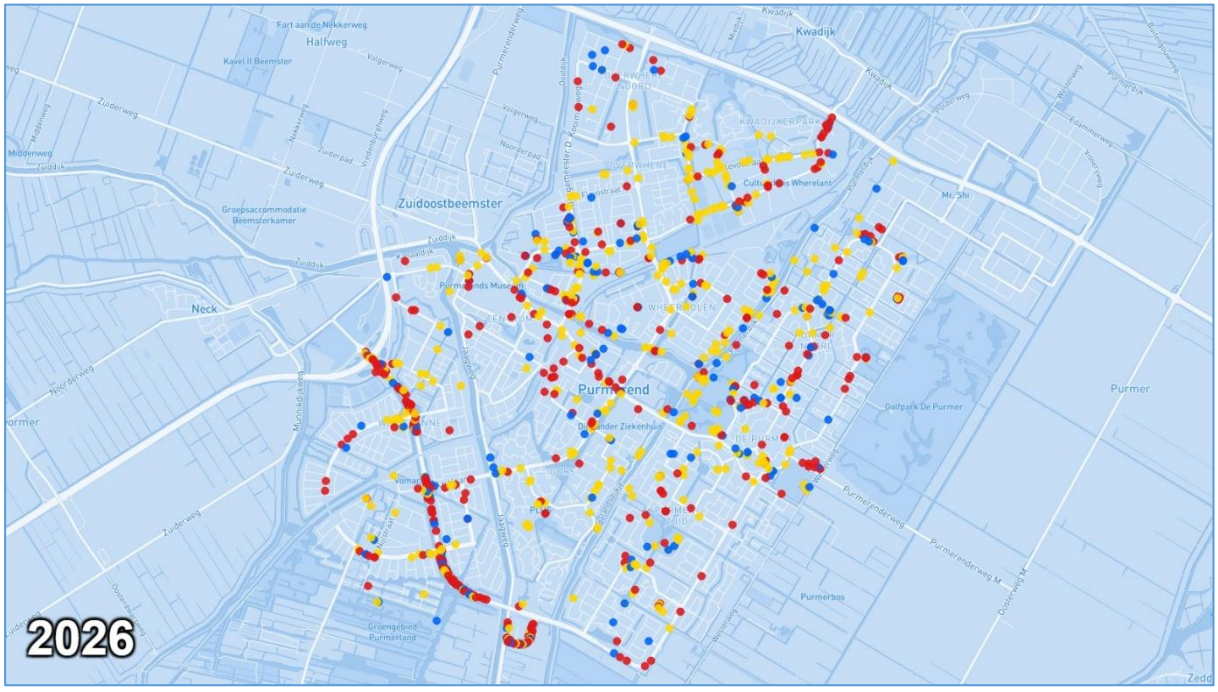

Rood = blikjes Blauw = plastic flessen Geel = overige drankverpakkingen

De grote afname van de drankverpakkingen door statiegeld komt erg goed in beeld op deze twee kaarten. Concentraties van blikjes en flesjes zijn in 2026 alleen nog op de plaatsen waar geen voetgangers komen en waar blikjes en plastic flesjes dus ook niet actief worden opgeraapt door statiegeldrapers.

ZWERFAFVALDICHTHEID BEEMSTER 2026

Op onderstaande kaart wordt de zwerfafvaldichtheid van de gemeten trajecten weergegeven in een kleurschaal. Hierbij wordt gekeken naar de gemiddelde afstand tussen twee stukken zwerfafval. In dit overzicht is een vereenvoudiging gemaakt, waarbij de vervuiling in vijf groepen is onderverdeeld. Sigarettenfilters zijn hierin niet meegenomen.

- Donkergroen – gemiddelde afstand tussen twee stukken zwerfafval meer dan 8 meter
- Lichtgroen – gemiddelde afstand tussen twee stukken zwerfafval tussen de 6 en 8 meter
- Geel – gemiddelde afstand tussen twee stukken zwerfafval tussen de 4 en 6 meter
- Oranje – gemiddelde afstand tussen twee stukken zwerfafval tussen de 2 en 4 meter
- Rood – gemiddelde afstand tussen twee stukken zwerfafval minder dan 2 meter

Zuidoostbeemster

Middenbeemster

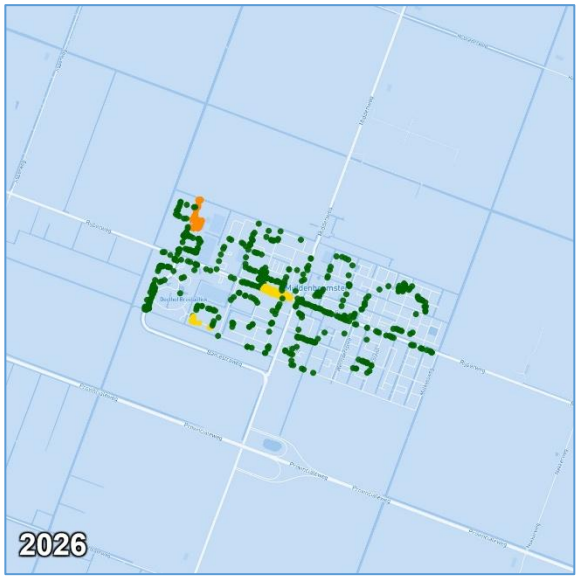

Westbeemster

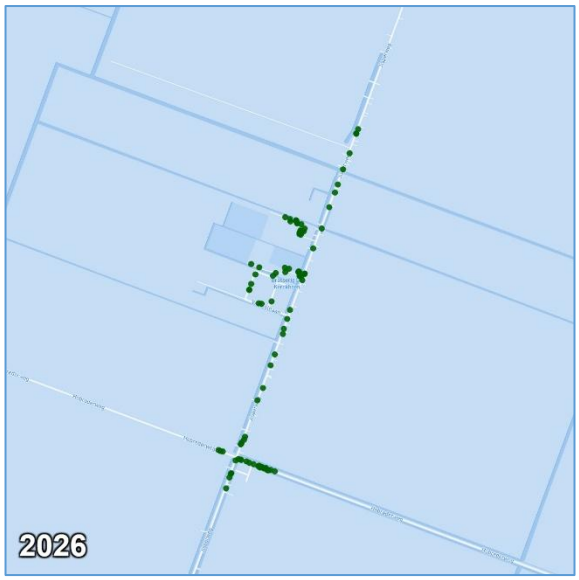

Noordbeemster

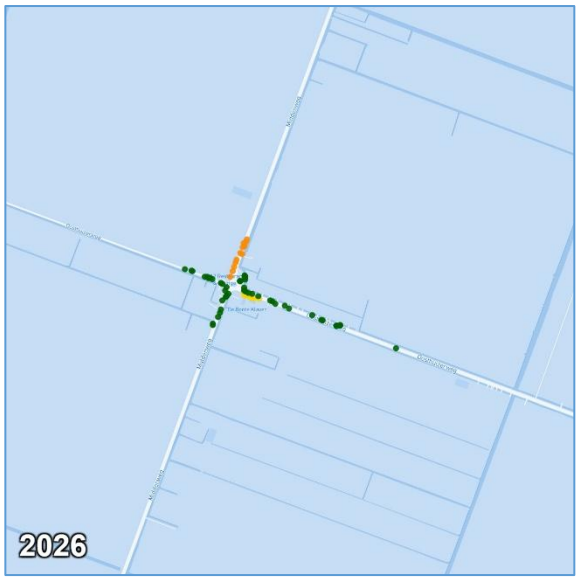

Sigarettenfilters zijn hierin niet meegenomen

MEEST VERVUILDE TRAJECTEN PURMEREND 2018-2026

VERGELIJKING MEEST VERVUILDE TRAJECTEN 2018-2026

In de Beemster zijn er zeer weinig plekken met een grote zwerfafvaldichtheid en daarom worden er in dit rapport geen kaarten met hotspots van de Beemster weergegeven.

AANTAL MEEST VERVUILDE TRAJECTEN (HOTSPOTS)

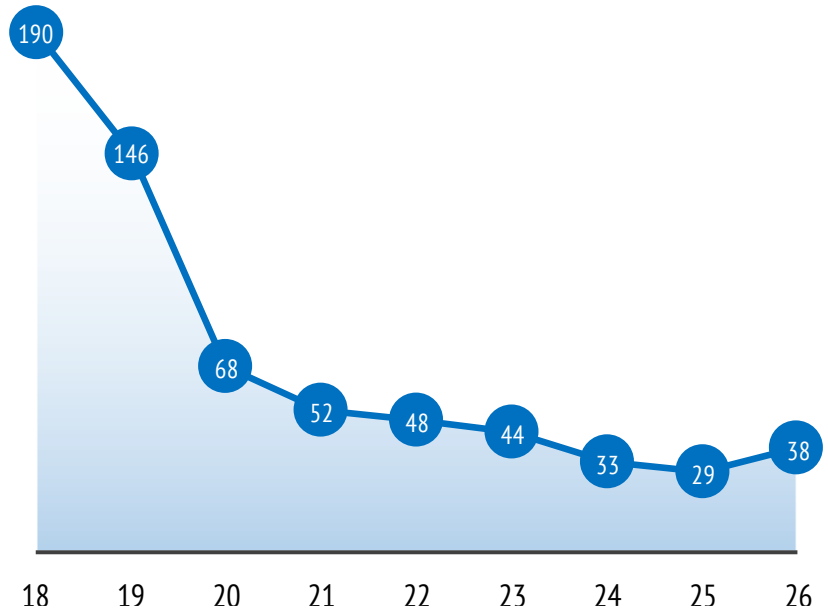

Het aantal trajecten waarop de gemiddelde afstand tussen de stukken zwerfafval kleiner is dan twee meter nam sinds 2018 af van 190 naar 38.

Er waren in 2026 dus 80% minder ´hotspots´ dan in 2018.

Er waren in 2026 wel meer ‘hotspots dan in ‘2025.

HOEVEELHEID ZWERFAFVAL OP MEEST VERVUILDE TRAJECTEN (HOTSPOTS)

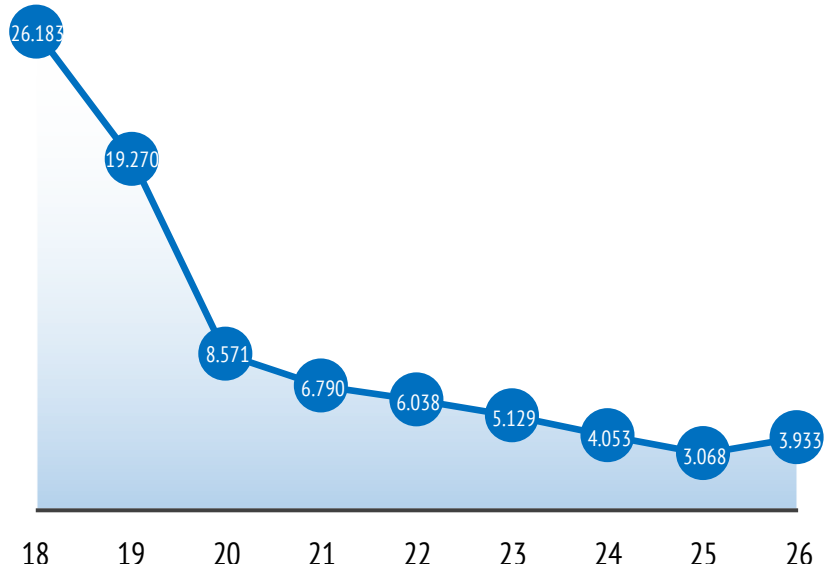

Het aantal stuks zwerfafval op de meest vervuilde trajecten nam sinds 2018 af van 26.183 naar 3.933 in 2026.

Sinds 2018 nam de totale hoeveelheid zwerfafval af met 30.174 stuks. De hoeveelheid zwerfafval op de meest vervuilde trajecten nam af met 22.250 stuks.

74% van de afname is gerealiseerd door effectieve aanpak van deze trajecten.

AANDEEL ZWERFAFVAL OP MEEST VERVUILDE TRAJECTEN (HOTSPOTS)

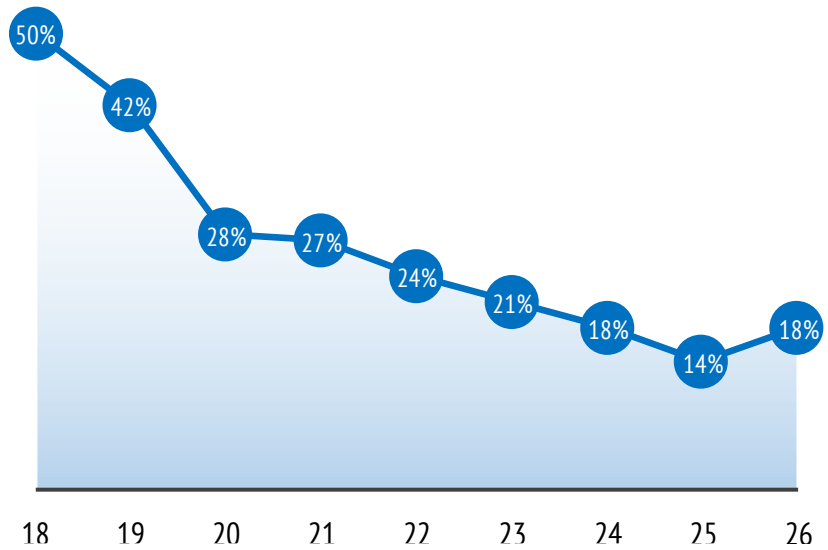

In 2018 lag de helft van het zwerfafval op de meest vervuilde trajecten, in 2026 was dit nog 18%.

In 2026 lag er meer afval op de hotspots dan in 2025. De hoeveelheid afval op de hotspots en de toename ervan is groter (854) dan de totale toename van het zwerfafval (306).

AANTAL HOTSPOTS PER WIJK

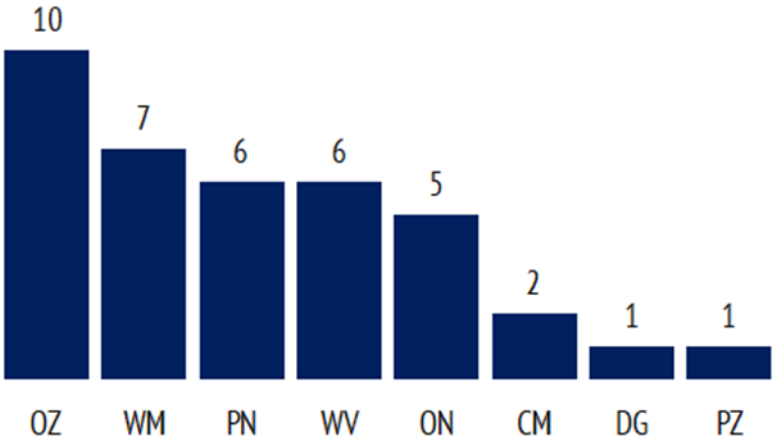

In Overwhere-Zuid waren in 2026 de meeste hotspots te vinden. Deze bevonden zich hoofdzakelijk op en rond de parkeerterreinen van de supermarkten in het Wagenweggebied.

In Wheermolen lagen de hotspots bij het treinstation en achter de hoogbouw langs de Purmerringvaart.

AANTAL STUKS ZWERFAFVAL OP HOTSPOTS PER WIJK

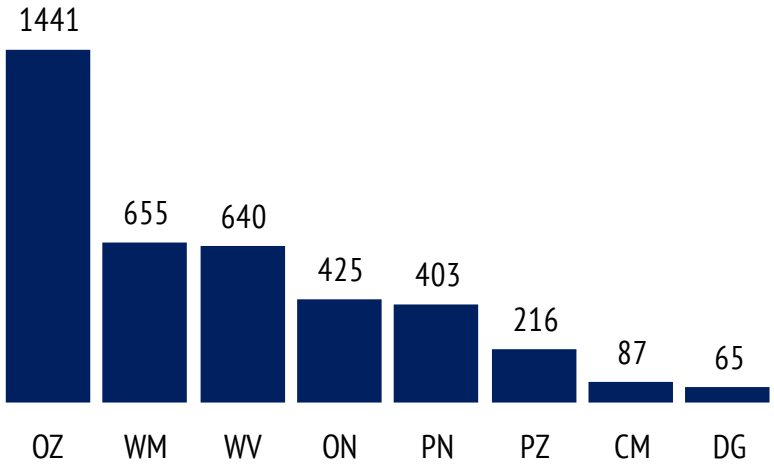

In Overwhere-Zuid lag de grootste hoeveelheid zwerfafval op de hotspots, met name op en rond de parkeerterreinen van de supermarkten.

Er valt hier dus de meeste winst te halen door deze hotspots gericht aan te pakken.

AANDEEL VAN TOTALE HOEVEELHEID ZWERFAFVAL OP HOTSPOTS PER WIJK

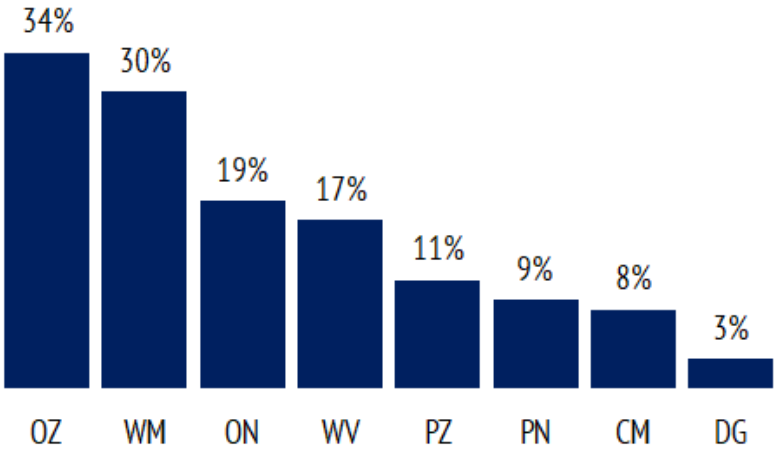

Van de totale hoeveelheid zwerfafval lag in Overwhere-Zuid en Wheermolen het grootste deel van het zwerfafval op de hotspots.

In Purmer-Noord lag twee jaar geleden nog 34% van al het afval op het parkeerterrein van Monkey Town en Basic Fit. Door gerichte interventie is dit nu sterk afgenomen.

ZWERFAFVAL PER WIJK PURMEREND

VERSCHIL AANTAL STUKS PER 100 METER 2018-2026

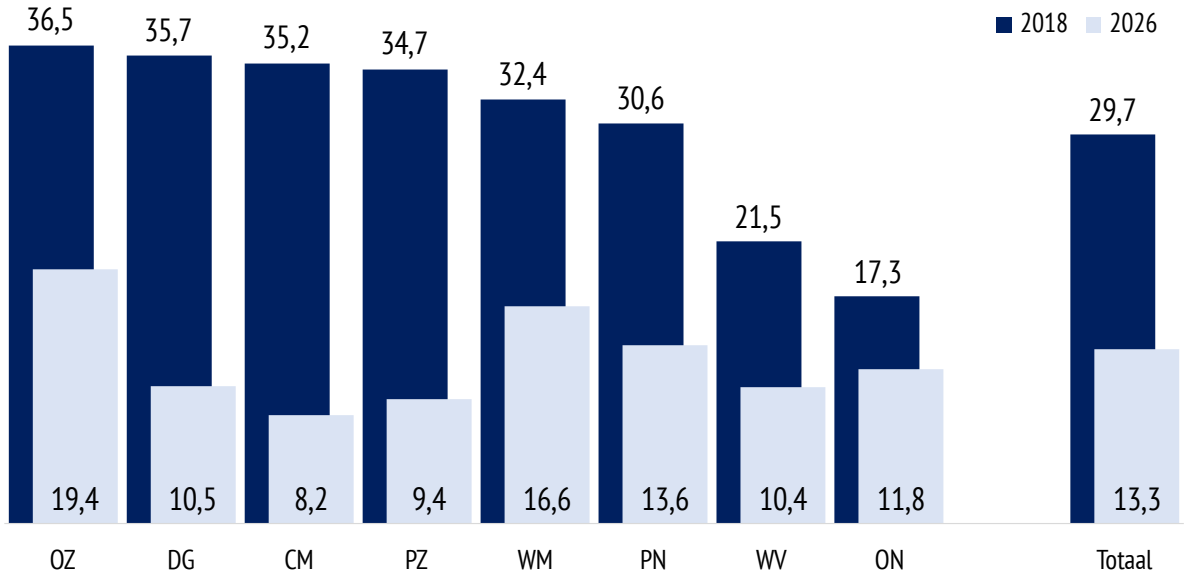

PERCENTUELE AFNAME PER WIJK 2018-2026

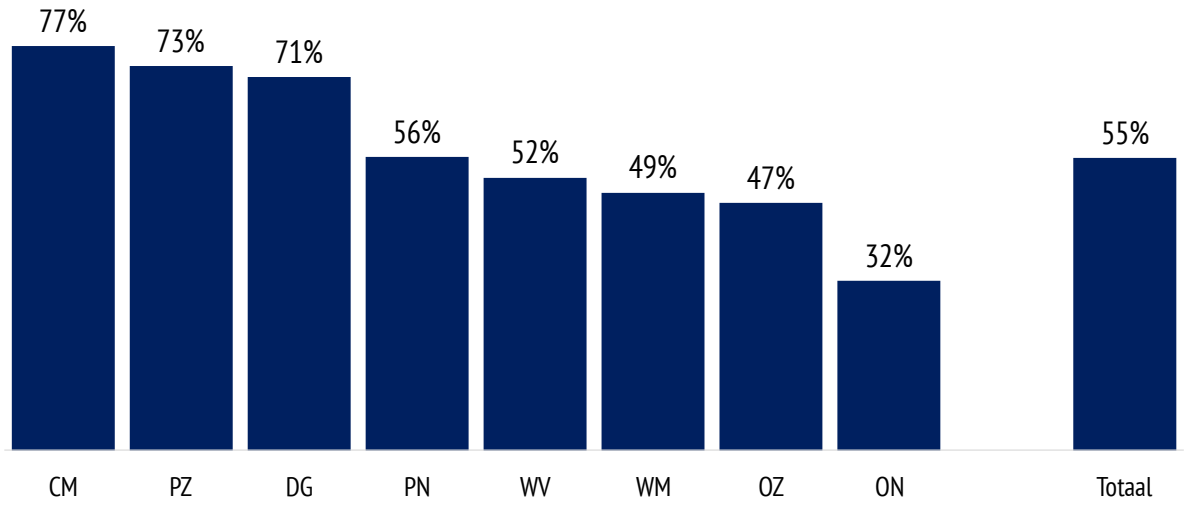

ONTWIKKELING ZWERFAFVAL PER WOONKERN BEEMSTER 2022-2026

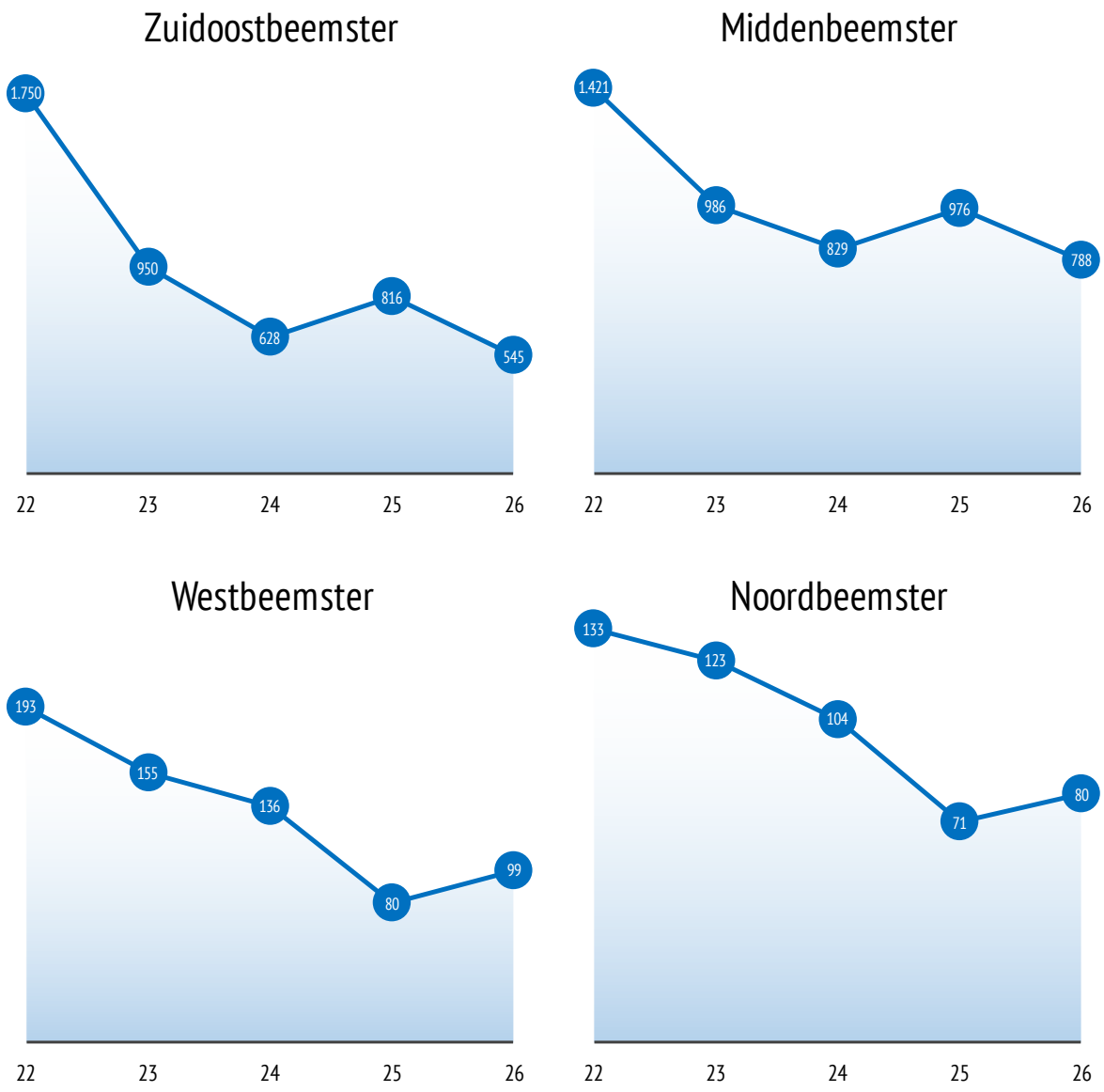

In de Beemster lag er in 2026 in Noordbeemster en Westbeemster iets meer zwerfafval dan in 2025. De hoeveelheden zijn daar zo klein dat het eigenlijk niet noemenswaardig is. In Zuidoostbeemster en Middenbeemster lag minder zwerfafval dan in 2025.

In alle woonkernen lag veel minder zwerfafval dan in 2022.

ZWERFAFVAL IN GEWICHT

GEWICHT ZWERFAFVAL PURMEREND 2018-2026

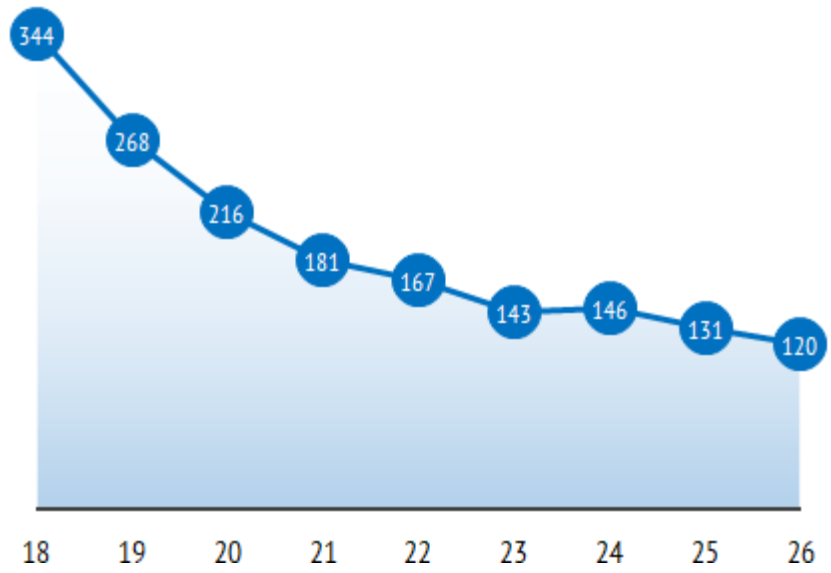

Het gewicht van het zwerfafval nam sinds 2018 met 65% af.

Dit is meer dan de afname van het aantal stuks zwerfafval.

De oorzaak hiervan is vooral de sterk verminderde hoeveelheid plastic flesjes en blikjes door statiegeld. Deze wegen per stuk meer dan een gemiddeld stuk zwerfafval.

GEWICHT PER KILOMETER PER WIJK PURMEREND

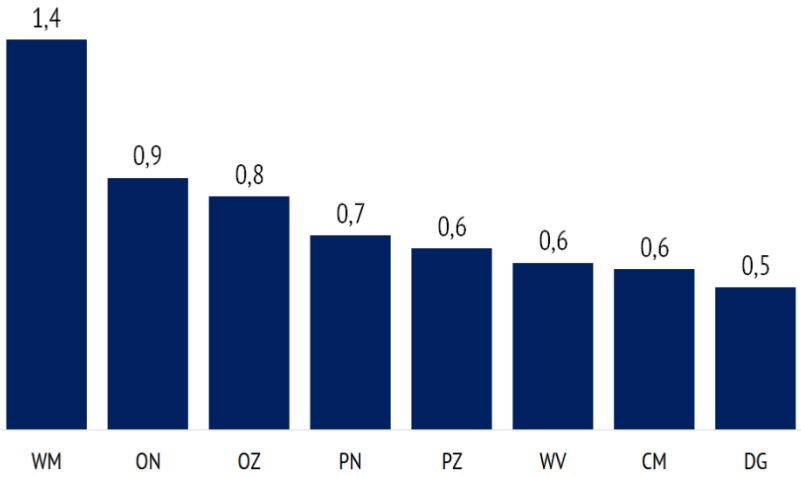

Het gewicht per kilometer was in 2026 duidelijk het grootst in de Wheermolen.

De oorzaak hiervan is dat er achter de flats langs de Purmerringvaart veel groot zwerfafval lag.

VERHOUDING GEWICHT ZWERFAFVAL PURMEREND EN BEEMSTER 2026

Nr	Soort	KG
1	Eenmalige verpakkingen en artikelen	71,9
2	Overig zwerfafval	21,1
3	Glazen flessen	12,1
4	Filters	9,2
5	Bekers	6,8
6	Drinkpakken en zakken	5,5
7	Blikjes	5,1
8	Plastic flessen	4,5
	Totaal	**136,1**

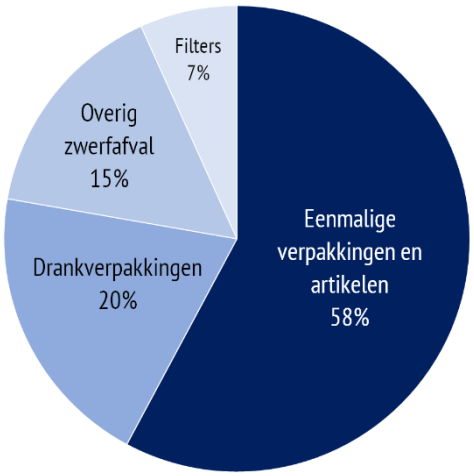

Dit overzicht betreft het gewicht van al het zwerfafval van de onderzoeken in Purmerend en Beemster samen.

ONTWIKKELING GEWICHT PER SOORT PURMEREND 2018-2026

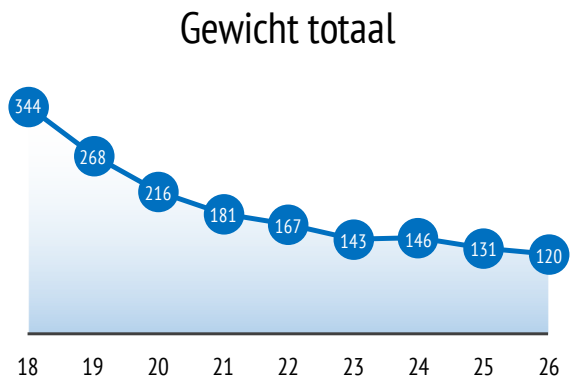

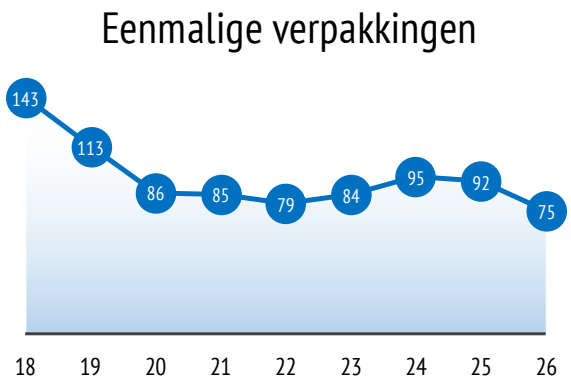

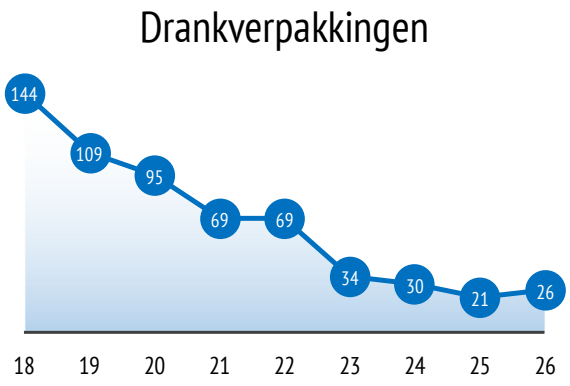

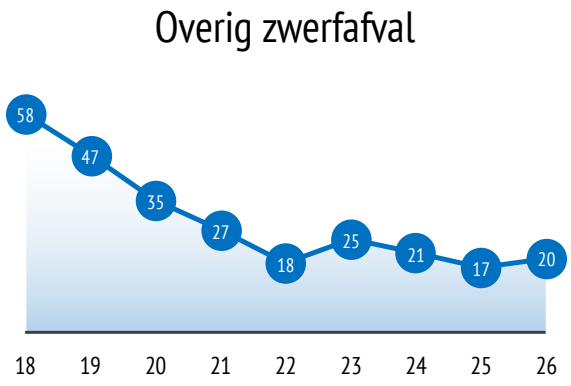

ONTWIKKELING VERHOUDING GEWICHT ZWERFAFVAL 2018-2026

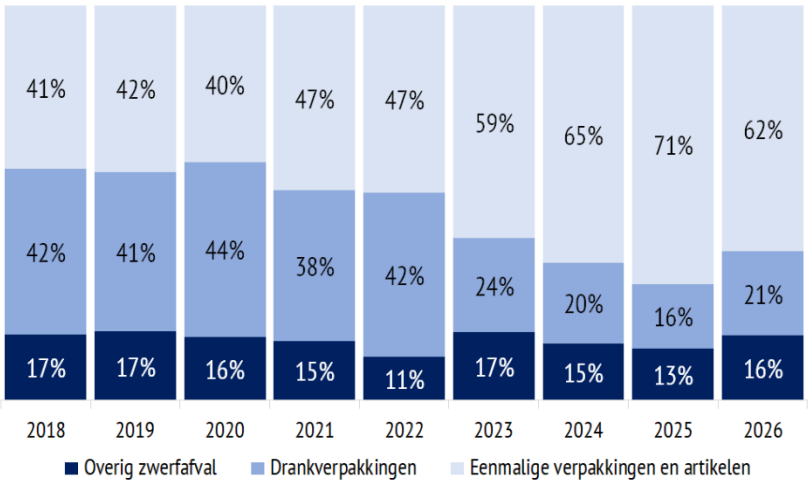

De verhoudingen van de verschillende groepen zwerfafval waren tot 2020 min of meer gelijk. Sinds 2021 is het aandeel drankverpakkingen echter sterk gedaald.

Een makkelijk aanwijsbare reden hiervan is de uitbreiding van statiegeld naar blikjes en plastic flesjes.

SPECIFICATIE ZWERFAFVAL PURMEREND EN BEEMSTER 2026

ZWERFAFVAL PER SOORT, TYPE EN GRONDSTOF

SOORTEN ZWERFAFVAL 2026

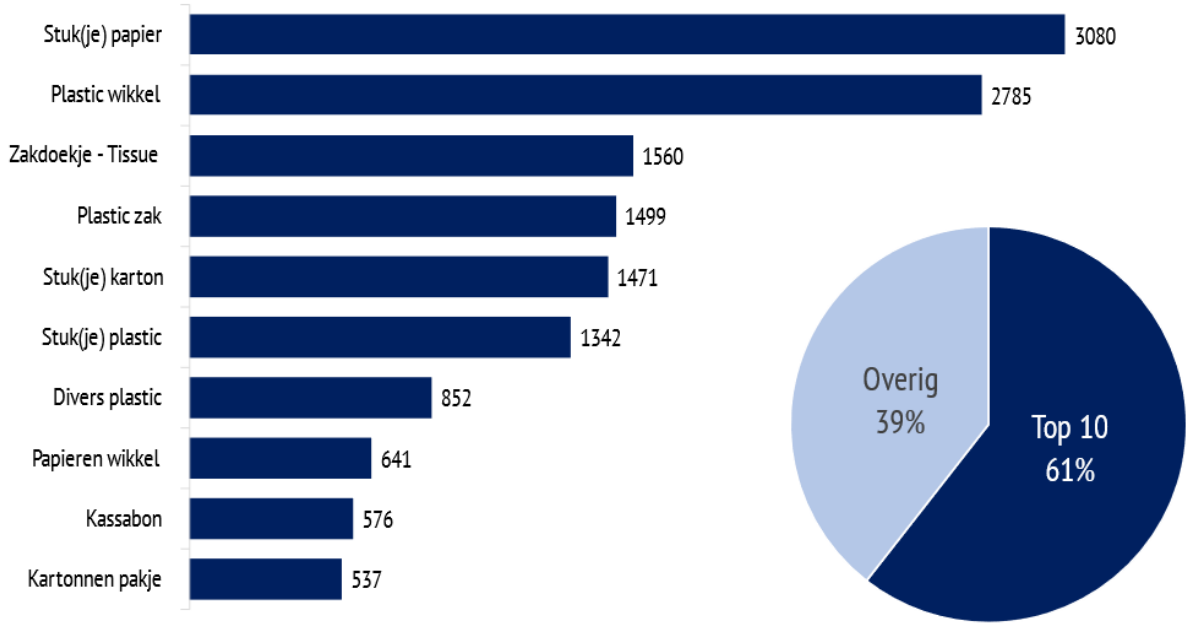

Nr	Soort	Aantal	Nr	Soort	Aantal
1	Stuk(je) papier	3080	16	Vochtig schoonmaakdoekje	351
2	Plastic wikkel	2785	17	Plastic pakje	291
3	Zakdoekje - Tissue	1560	18	Stukje piepschuim	267
4	Plastic zak	1499	19	Plastic beker	228
5	Stuk(je) karton	1471	20	Drankkarton	221
6	Stuk(je) plastic	1342	21	Plastic deksel	220
7	Divers plastic	852	22	Plastic lint	206
8	Papieren wikkel	641	23	Plastic Tiewrap	203
9	Kassabon	576	24	Plastic flesje	198
10	Kartonnen pakje	537	25	Drinkzak	183
11	Kartonnen beker	482	26	Papieren zak	177
12	Stuk(je) Aluminiumfolie	471	27	Plastic dop	174
13	Blikje	465	28	Papieren lolliestokje	169
14	Papieren rietje	454	29	Kartonnen doos	164
15	Houten ijsstokje	404	30	Overig	4016

In deze grafieken en deze tabel zijn de sigarettenfilters niet meegenomen.

TYPE/INHOUD ZWERFAFVAL 2026

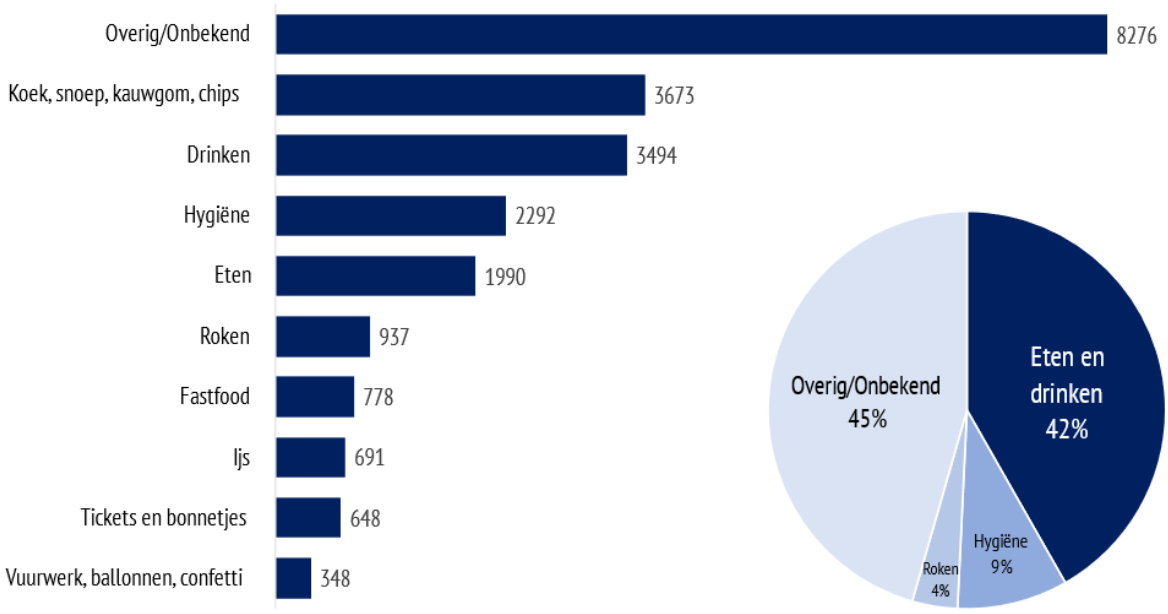

Nr	Type	Aantal	Nr	Type	Aantal
1	Overig/Onbekend	8276	8	Ijs	691
2	Koek, snoep, kauwgom, chips	3673	9	Tickets en bonnetjes	648
3	Drinken	3494	10	Vuurwerk, ballonnen, confetti	348
4	Hygiëne	2292	11	Drugs	334
5	Eten	1990	12	Kleding	146
6	Roken	937	13	Medisch	78
7	Fastfood	778	14	Seks	2

In deze grafieken en deze tabel zijn de sigarettenfilters niet meegenomen.

GRONDSTOFFEN ZWERFAFVAL 2026

Nr	Hoofdgrondstof	Aantal
1	Plastic	10657
2	Papier	7159
3	Karton	3305
4	Metaal	845
5	Hout	614
6	Aluminium	561
7	Piepschuim	278
8	Textiel	147
9	Glas	77
10	Overig	44
11	**Totaal**	**23687**

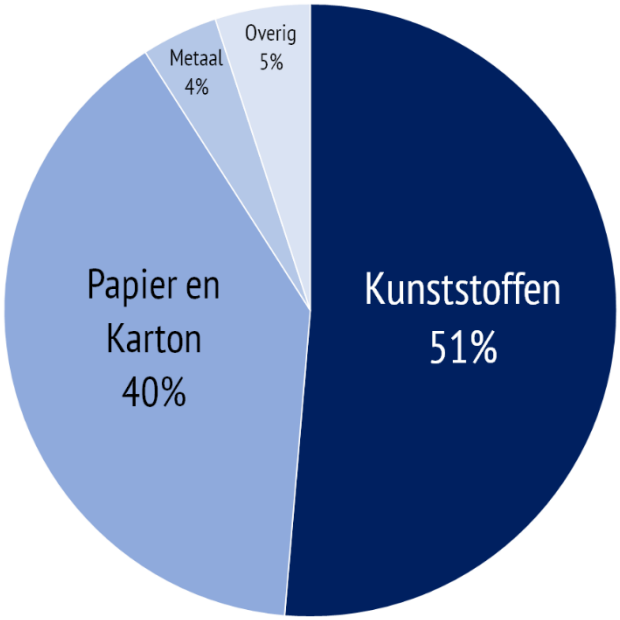

Sigarettenfilters zijn hierin niet meegenomen.

ONTWIKKELING AANDEEL PLASTIC

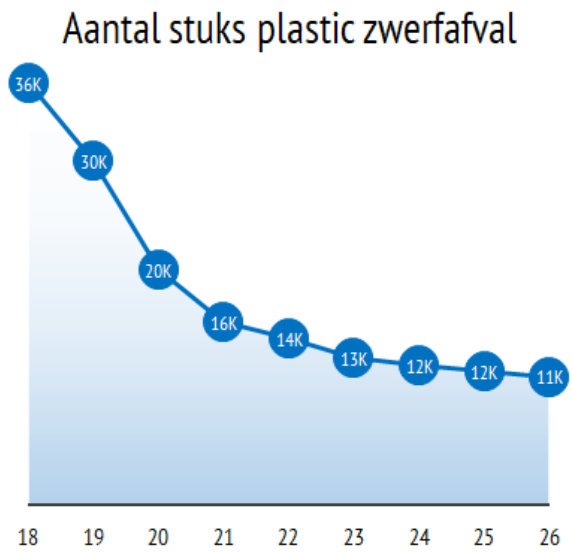

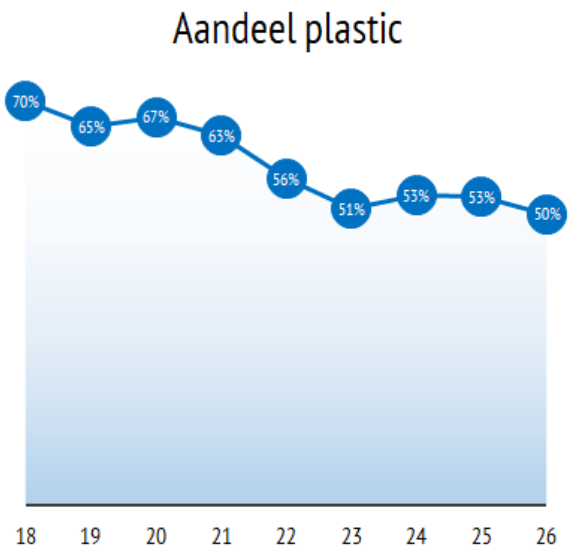

ANALYSE AFNAME PLASTIC ZWERFAFVAL

De afname van het zwerfafval van of met plastic is groter dan de afname van de totale hoeveelheid zwerfafval. Gemeente Purmerend heeft zelf geen sturing op het aandeel plastic in het zwerfafval, dit is het gevolg van een aantal maatschappelijke en wettelijke veranderingen. Hieronder een verbijzondering hiervan. Hiervoor wordt een vergelijking gemaakt met het onderzoek in 2020 omdat vanaf dat jaar deze veranderingen plaatsvonden.

Blikjes worden geteld als plastic zwerfafval omdat er aan de binnenkant een plastic coating zit, net zoals bij bijvoorbeeld kartonnen drinkbekers.

EFFECT STATIEGELD

Soort	2020	2026	Verschil	Afname
Drankverpakkingen met statiegeldplicht	4158	572	-3586	-86%
Overig zwerfafval	26286	21603	-4683	-18%
Totaal aantal stuks zwerfafval	30444	22175	-8269	-27%

- Sinds 2020 nam het aantal stuks zwerfafval in Purmerend af met 8.269 stuks, ofwel 27%
- Deze afname werd voor 43% veroorzaakt door de afname van de blikjes en plastic flesjes door statiegeld
- Het overige zwerfafval nam af met 18%

Soort	2020	2026	Verschil	Afname
Plastic zwerfafval totaal	20315	11085	-9230	-45%
Drankverpakkingen met statiegeldplicht	4158	572	-3586	-86%
Overig plastic zwerfafval	16157	10513	-5644	-35%

- Sinds 2020 nam het aantal stuks plastic zwerfafval in Purmerend af met 9230 stuks, ofwel 45%
- De afname van de drankverpakkingen met statiegeldplicht was 3586. Dit betekent dat 39% van de afname van het plastic zwerfafval kan worden toegeschreven aan de uitbreiding van statiegeld.

AFNAME ZONDER DRANKVERPAKKINGEN MET STATIEGELDPLICHT

Als we de blikjes en plastic flesjes met statiegeldplicht buiten beschouwing laten, dan zien we dat:

- De hoeveelheid overig zwerfafval sinds 2020 afnam met 4.683 stuks, ofwel 18%.
- De hoeveelheid plastic zwerfafval sinds 2020 afnam met 5.644 stuks, ofwel 35%.

Als de hoeveelheid plastic zwerfafval zou zijn afgenomen met 18%, dan zouden er 13.249 stuks hebben gelegen.

Er lagen echter 10.513 stuks, dat zijn er 2.736 minder.

VERKLARING EXTRA AFNAME PLASTIC ZWERFAFVAL

De extra afname van het plastic zwerfafval kan voor 85% worden verklaard door de volgende ontwikkelingen die sinds 2020 hebben plaatsgevonden.

- EU-verbod op eenmalige plastic artikelen,
- EU-wetgeving waardoor doppen verplicht vast aan de flessen moeten zitten,
- Campagnes van de Plastic Avengers waardoor
    - plastic snoepwikkels werden vervangen door papieren wikkels,
    - plastic uit vuurwerk verdween en
    - waterballonnetjes en plastic confetti uit de schappen van grote winkelketens verdwenen,
- Het Belgische verbod op plastic lolliestokjes, wat ook effect heeft in Nederland door de gedeelde markt,
- Het plastic pact waardoor bedrijven plastic etensbakjes vervingen door kartonnen etensbakjes,
- De plastictoeslag waardoor plastic deksels van drinkbekers werden vervangen door kartonnen deksels,
- Het einde van de Corona-pandemie, waardoor handschoenen en mondkapjes uit het zwerfafval verdwenen.

Soort	2020	2026	Verschil	Afname
Maatregelen EU	1139	259	-880	-77%
Plastic Avengers	1086	44	-1042	-96%
Overige maatregelen en gebeurtenissen	1571	1155	-416	-26%
Totaal	3796	1458	-2338	-62%

SPECIFICATIE EXTRA AFNAME PLASTIC ZWERFAFVAL

Categorie	Plastic product	2020	2026	Afname
EU-maatregelen	Ballonhouders	6	0	-6
EU-maatregelen	Wattenstaafjes	46	0	-46
EU-maatregelen	Vorken	67	8	-59
EU-maatregelen	Lepels	81	17	-64
EU-maatregelen	Roerstaafjes	62	9	-53
EU-maatregelen	Rietjes	393	51	-342
EU-maatregelen	Doppen	478	174	-304
EU-maatregelen	Bordjes	1	0	-1
EU-maatregelen	Sporks	5	0	-5
	Totaal EU	**1.139**	**259**	**-880**
Plastic Avengers	Plastic confetti	128	10	-118
Plastic Avengers	Waterballonnen	333	9	-324
Plastic Avengers	Plastic vuurwerk	261	24	-237
Plastic Avengers	Plastic Anta Flu-wikkels	300	0	-300
Plastic Avengers	Plastic Wilhelmina-wikkels	10	1	-9
Plastic Avengers	Plastic Napoleon-wikkels	54	0	-54
	Totaal Plastic Avengers	**1.086**	**44**	**-1.042**
Overig	Plastic bekerdeksels en etensbakjes	1.227	1.056	-171
Overig	Plastic lollystokjes	199	56	-143
Overig	Plastic handschoenen + mondkapjes	145	43	-102
	Totaal overig	**1.571**	**1.155**	**-416**
	Totaal	**3.796**	**1.458**	**-2.338**

MERKEN EN LEVERANCIERS PURMEREND EN BEEMSTER 2026

MERKEN EN LEVERANCIERS 2026

TOP 20 MERKEN

Nr	Merk	Aantal	Nr	Merk	Aantal
1	McDonald's	777	11	Action	72
2	Marlboro	223	12	Heineken	66
3	Albert Heijn	197	13	Jumbo	64
4	Red Bull	177	14	Starbucks	60
5	Antaflu	160	15	KFC	60
6	Lidl	118	16	Maoam	59
7	Kinder	101	17	Mentos	58
8	Caprisun	94	18	Napoleon	58
9	Killa	85	19	Camel	57
10	Haribo	83	20	Ola	55

TOP 20 LEVERANCIERS

Nr	Leverancier	Aantal	Nr	Leverancier	Aantal
1	McDonald's	777	11	Ferrero	116
2	Philip Morris	272	12	Heineken	98
3	Lidl (Huismerken)	227	13	Capri Sun Group	94
4	Confiserie Napoleon	219	14	N.G.P Tobacco ApS	85
5	Mars	208	15	Superunie (Huismerken)	84
6	Albert Heijn (Huismerken)	202	16	Mondelez International	84
7	Red Bull	177	17	Cloetta	80
8	Perfetti Van Melle	149	18	Action	73
9	Haribo	142	19	The Magnum Ice Cream Company	67
10	The Coca-Cola Company	118	20	Jumbo (Huismerken)	66

Sigarettenfilters zijn hierin niet meegenomen

TOP 20 MERKEN ZWERFAFVAL VAN OF MET PLASTIC

Nr	Merk	Aantal	Nr	Merk	Aantal
1	McDonald's	218	11	Gwoon	51
2	Red Bull	166	12	Damla	47
3	Albert Heijn	147	13	Coca Cola	46
4	Marlboro	115	14	Breaker	45
5	Caprisun	94	15	Ola	42
6	Kinder	92	16	Wicky	40
7	Killa	85	17	Twix	38
8	Haribo	83	18	Camel	37
9	Starbucks	59	19	Jumbo	37
10	Snickers	54	20	Btween	35

TOP 20 LEVERANCIERS ZWERFAFVAL VAN OF MET PLASTIC

Nr	Leverancier	Aantal	Nr	Leverancier	Aantal
1	McDonald's	218	11	N.G.P Tobacco ApS	85
2	Mars	208	12	Mondelez International	81
3	Red Bull	166	13	Superunie (Huismerken)	76
4	Albert Heijn (Huismerken)	152	14	Standard Investment	61
5	Philip Morris	134	15	PepsiCo	59
6	Lidl (Huismerken)	127	16	Starbucks	59
7	The Coca-Cola Company	112	17	Perfetti Van Melle	49
8	Ferrero	107	18	Tayas Foods	47
9	Haribo	99	19	The Magnum Ice Cream Company	46
10	Capri Sun Group	94	20	Nestlé	46

Sigarettenfilters zijn hierin niet meegenomen

VERGELIJKING MERKEN EN LEVERANCIERS PURMEREND 2018-2026

VERGELIJKING TOP 10 MERKEN ZWERFAFVAL 2018-2026

Positie 2018	Merk	Aantal 2018	Aantal 2026	Verschil aantal	Percentueel verschil	Positie 2026	Stijging of daling
1	McDonald's	1237	760	-477	-39%	1	0
2	Antaflu	933	150	-783	-84%	5	-3
3	Red Bull	802	167	-635	-79%	4	-1
4	Marlboro	543	208	-335	-62%	2	+2
5	Heineken	493	61	-432	-88%	13	-8
6	Coca Cola	366	46	-320	-87%	21	-15
7	Amstel	269	21	-248	-92%	35	-28
8	Slammers	263	4	-259	-98%	52	-44
9	Albert Heijn	257	177	-80	-31%	3	+6
10	Haribo	226	74	-152	-67%	10	0

VERGELIJKING TOP 10 MERKEN PLASTIC ZWERFAFVAL 2018-2026

Positie 2018	Merk	Aantal 2018	Aantal 2026	Verschil aantal	Percentueel verschil	Positie 2026	Stijging of daling
1	Antaflu	933	1	-932	-100%	45	-44
2	McDonald's	897	207	-690	-77%	1	+1
3	Red Bull	771	156	-615	-80%	2	+1
4	Marlboro	441	105	-336	-76%	4	0
5	Heineken	366	20	-346	-95%	27	-22
6	Coca Cola	364	42	-322	-88%	13	-7
7	Slammers	263	4	-259	-98%	42	-35
8	Amstel	231	15	-216	-94%	32	-24
9	Haribo	226	74	-152	-67%	8	+1
10	Albert Heijn	223	134	-89	-40%	3	+7

Er is sinds 2018 veel veranderd in de lijst van meest gevonden merken. De belangrijkste oorzaak is de uitbreiding van statiegeld naar blikjes en flesjes. McDonald's is nog steeds het meest gevonden merk. Bij het plastic zwerfafval zien we daarnaast dat Antaflu zakte van de eerste plaats naar plaats 45 doordat deze plastic snoepwikkel nu van papier is. Er werd in 2026 nog één (oude) plastic wikkel gevonden.

VERGELIJKING TOP 10 LEVERANCIERS ZWERFAFVAL 2018-2026

Positie 2018	Leverancier	Aantal 2018	Aantal 2026	Verschil aantal	Percentueel verschil	Positie 2026	Stijging of daling
1	McDonald's	1237	760	-477	-39%	1	0
2	Confiserie Napoleon	933	203	-730	-78%	4	-2
3	Red Bull	802	167	-635	-79%	7	-4
4	Heineken	543	91	-452	-83%	13	-9
5	The Coca-Cola Company	493	110	-383	-78%	11	-6
6	Lidl (Huismerken)	366	225	-141	-38%	3	+3
7	Philip Morris	269	256	-13	-5%	2	+5
8	Mars	263	189	-74	-28%	5	+3
9	Perfetti Van Melle	257	145	-112	-43%	8	+1
10	Superunie (Huismerken)	226	84	-142	-63%	14	-4
11	Haribo	192	130	-62	-32%	9	+2

VERGELIJKING TOP 10 LEVERANCIERS PLASTIC ZWERFAFVAL 2018-2026

Positie 2018	Leverancier	Aantal 2018	Aantal 2026	Verschil aantal	Percentueel verschil	Positie 2026	Stijging of daling
1	Confiserie Napoleon	1118	2	-1116	-100%	46	-45
2	McDonald's	897	207	-690	-77%	1	+1
3	Red Bull	771	156	-615	-80%	3	0
4	The Coca-Cola Company	441	104	-337	-76%	8	-4
5	Lidl (Huismerken)	366	125	-241	-66%	5	0
6	Heineken	364	36	-328	-90%	22	-16
7	Mars	263	189	-74	-28%	2	+5
8	Philip Morris	231	124	-107	-46%	6	+2
9	Superunie (Huismerken)	226	76	-150	-66%	12	-3
10	Mondelez International	223	75	-148	-66%	13	-3

Er is sinds 2018 veel veranderd in de lijst van grootste leveranciers. De belangrijkste oorzaak is de uitbreiding van statiegeld naar blikjes en flesjes. McDonald's is nog steeds de grootste leverancier. Bij het plastic zwerfafval zien we daarnaast dat Confiserie Napoleon van de eerste plaats naar plaats 45 zakte doordat de plastic snoepwikkels van dit bedrijf (Antaflu, Napoleon) nu van papier zijn.

SIGARETTENFILTERS

VERHOUDING FILTERS EN OVERIG ZWERFAFVAL

Vergelijking in aantallen

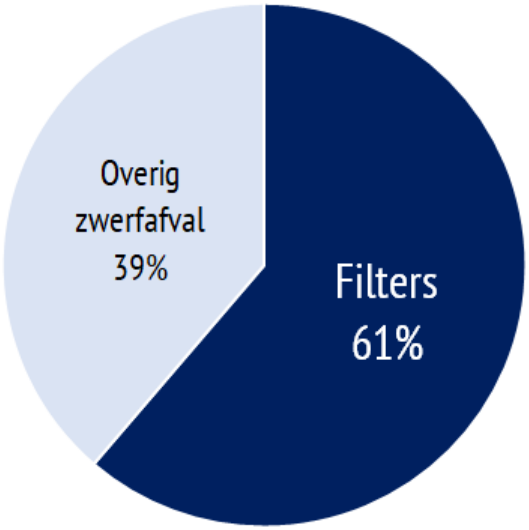

Vergelijking in gewicht

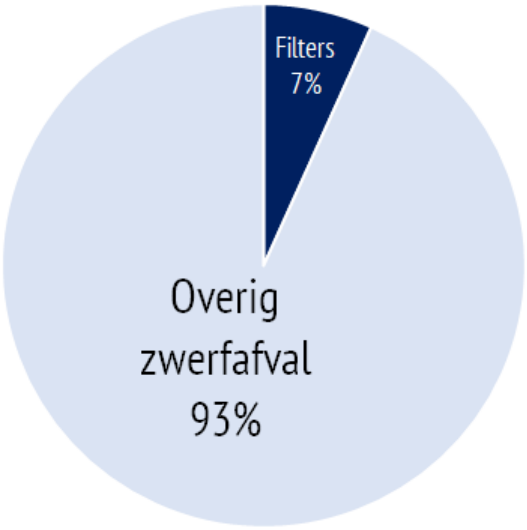

In aantallen uitgedrukt liggen er veel meer sigarettenfilters dan andere stukken zwerfafval. Als we kijken naar het gewicht en het volume is het aandeel van de sigarettenfilters veel kleiner.

Deze twee vergelijkingen, die elkaars tegenpolen lijken te zijn, vertellen echter nog niet het hele verhaal. Sigarettenfilters zijn een probleem voor de stad, maar zijn daarbovenop ook een echt milieuprobleem. Sigarettenfilters bestaan uit plastic vezels (celluloseacetaat) en bevatten schadelijke chemische stoffen die makkelijk uitlogen. Daarnaast vallen de filters relatief snel uiteen in micro- en nano-plastics.

Door hun kleine formaat zijn ze bovendien moeilijk op te ruimen en blijven ze gemakkelijk achter in voegen, tussen begroeiing en op andere moeilijk bereikbare plekken.

HEATMAPS SIGARETTENFILTERS

CENTRUM

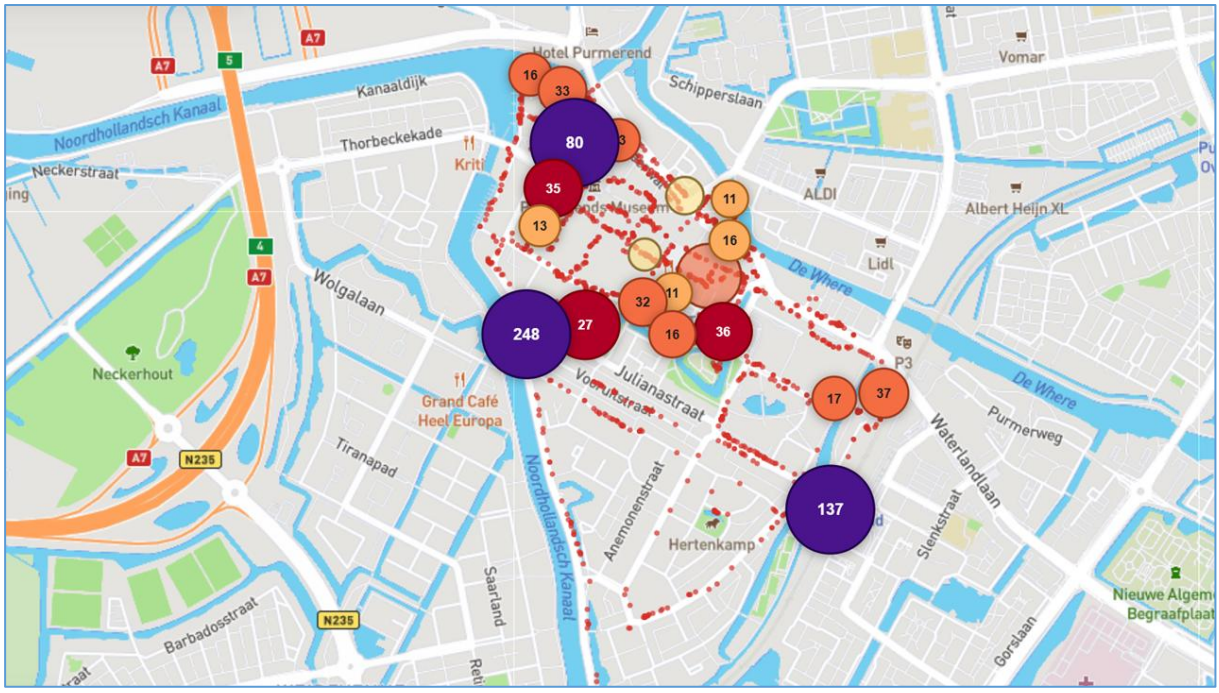

DE GORS

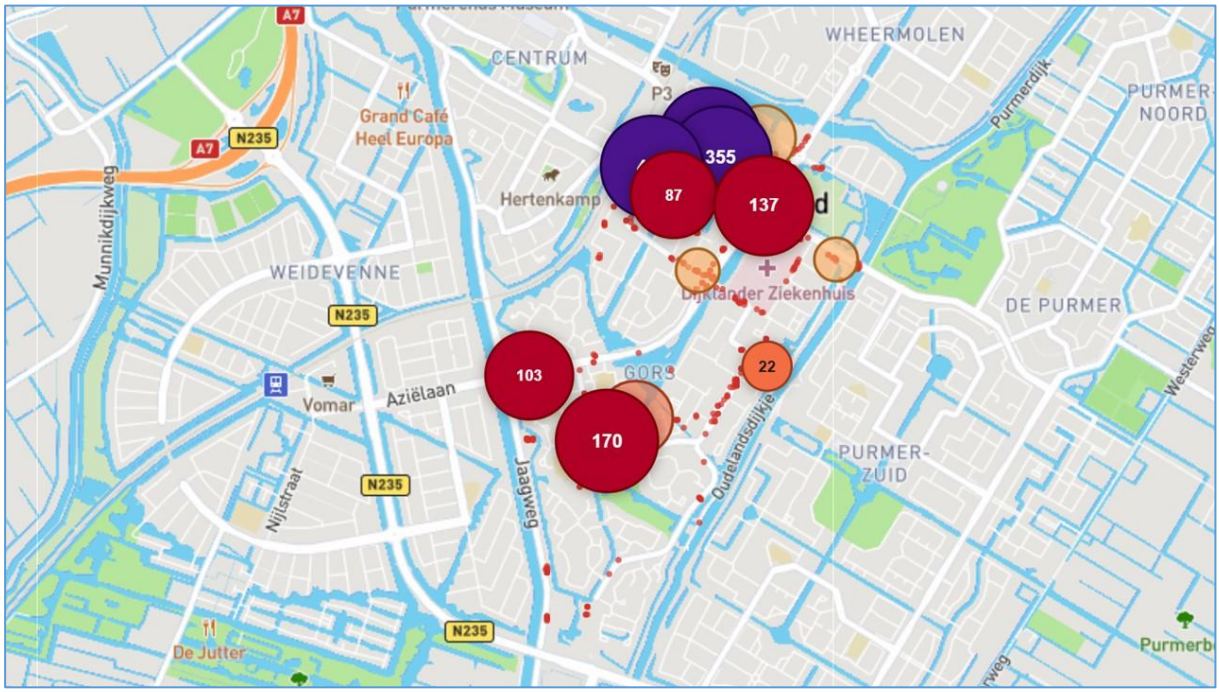

OVERWHERE-NOORD

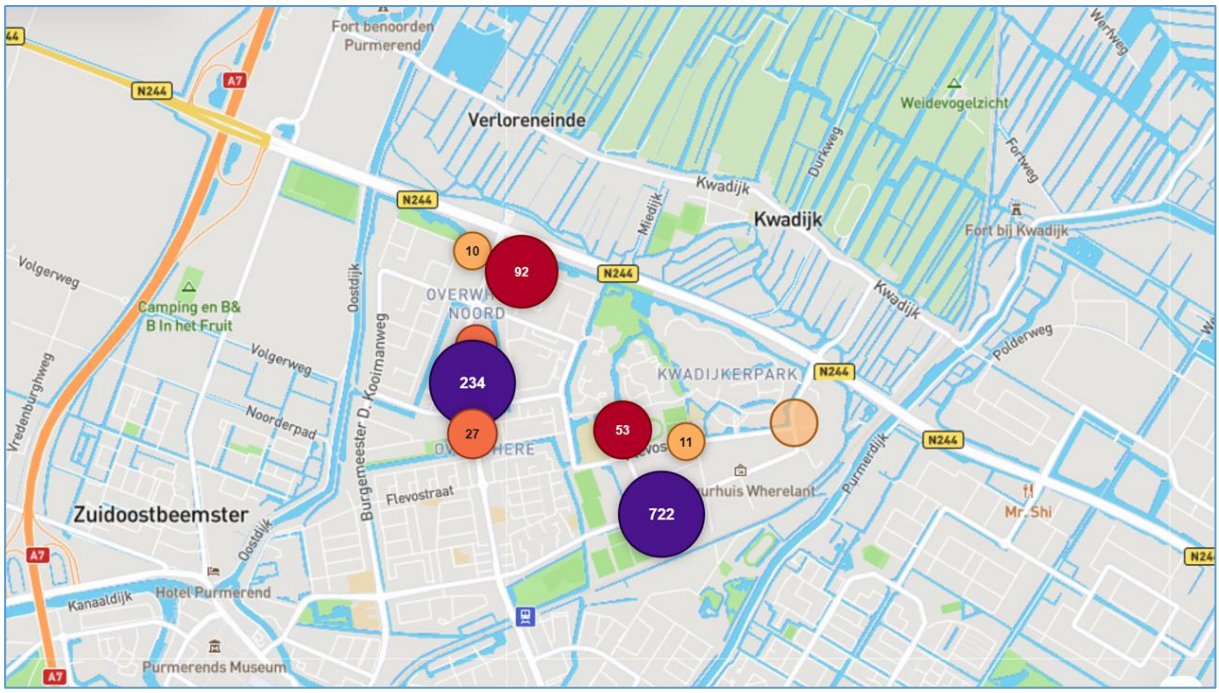

OVERWHERE-ZUID

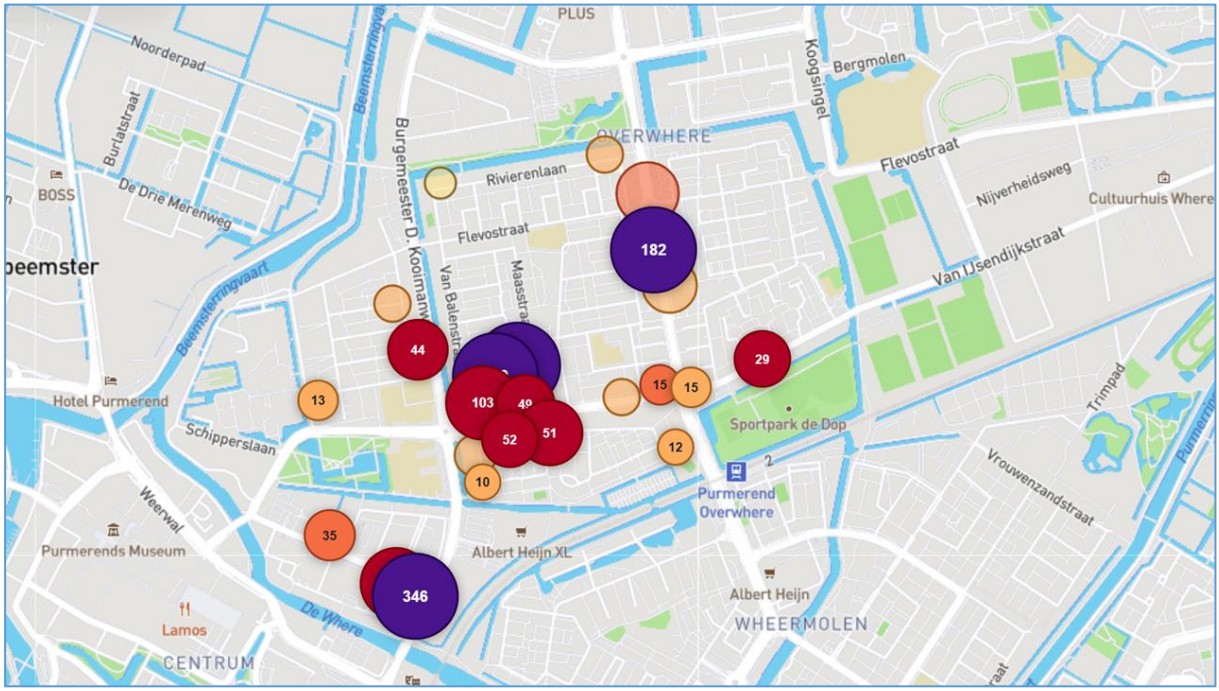

PURMER-NOORD

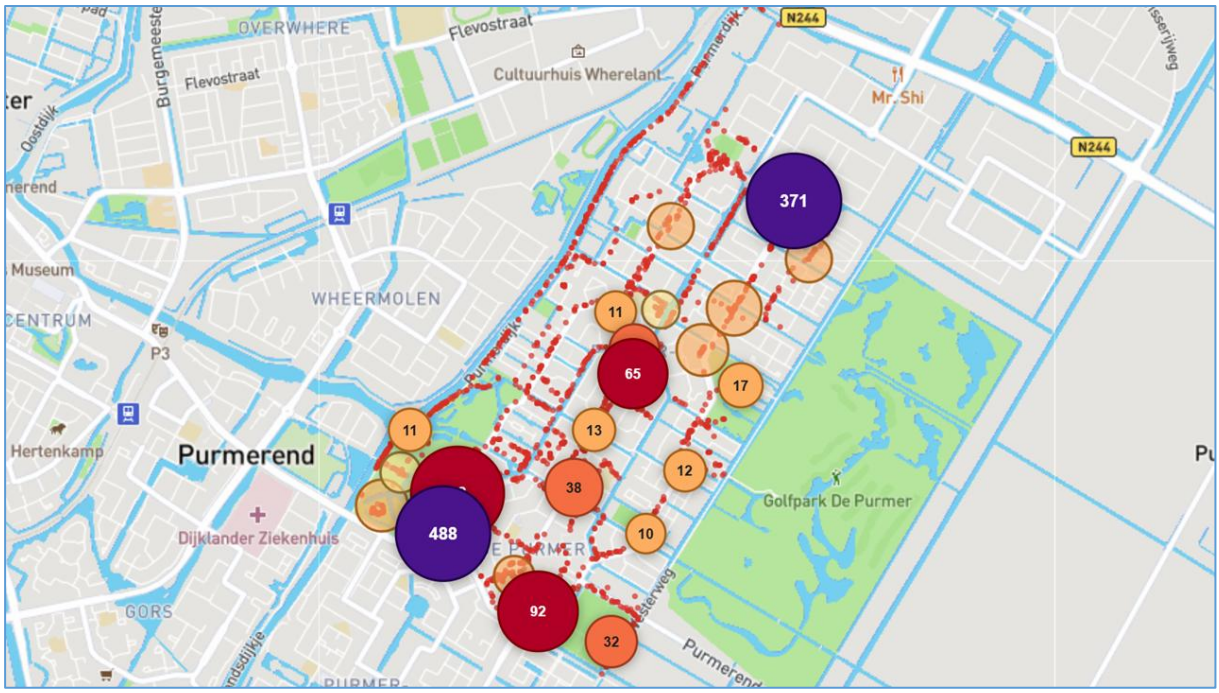

PURMER-ZUID

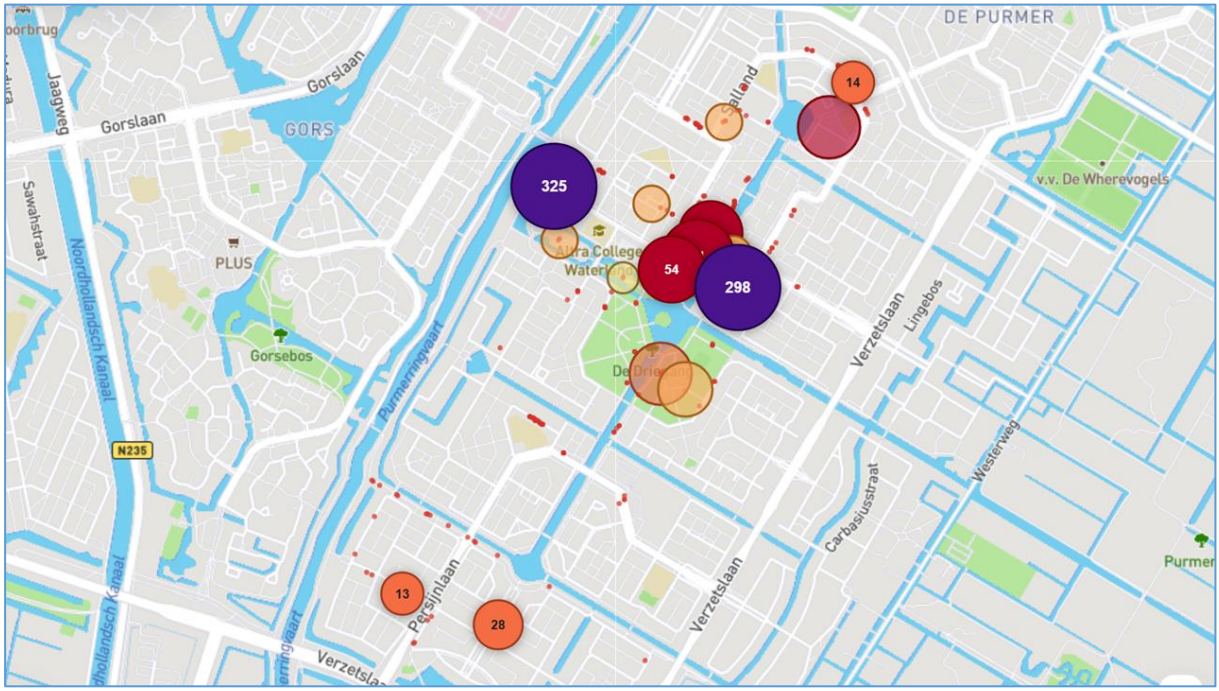

WEIDEVENNE

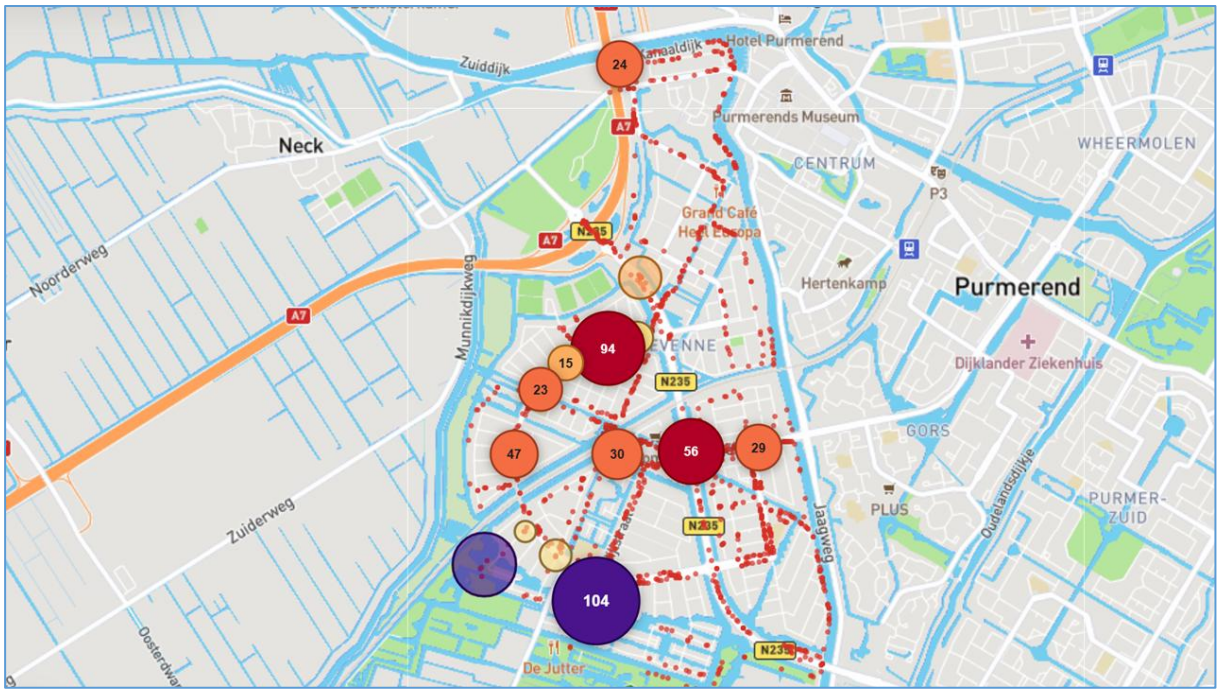

WHEERMOLEN

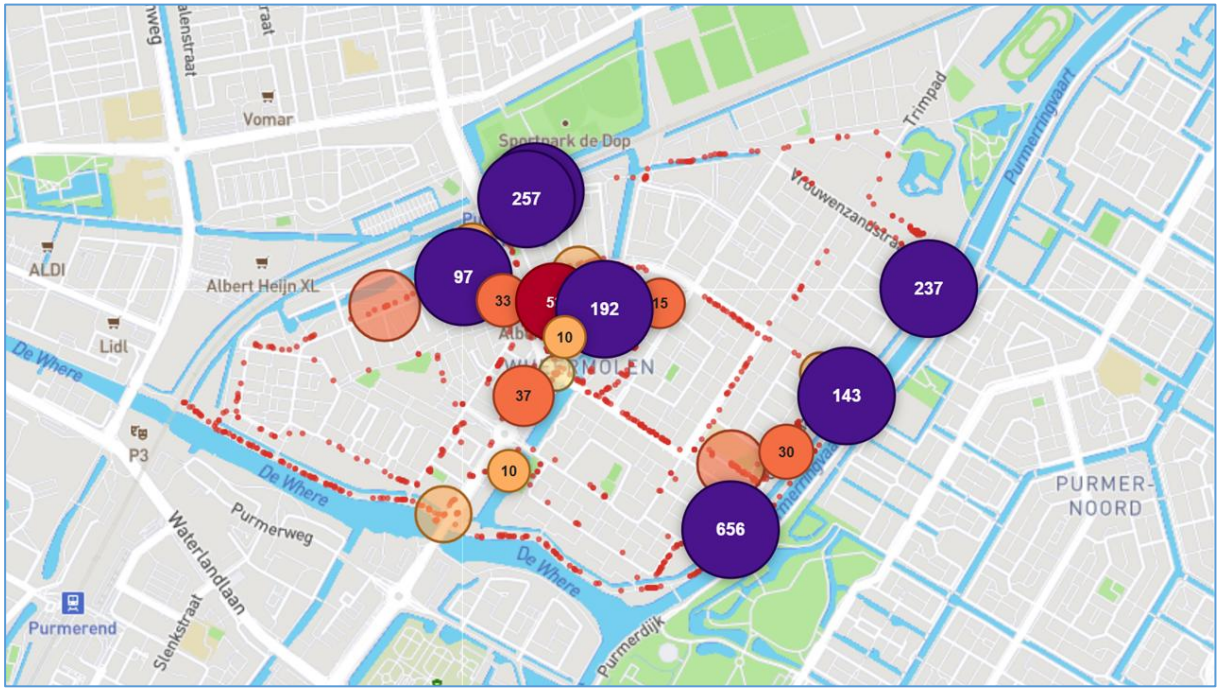

ZUIDOOSTBEEMSTER

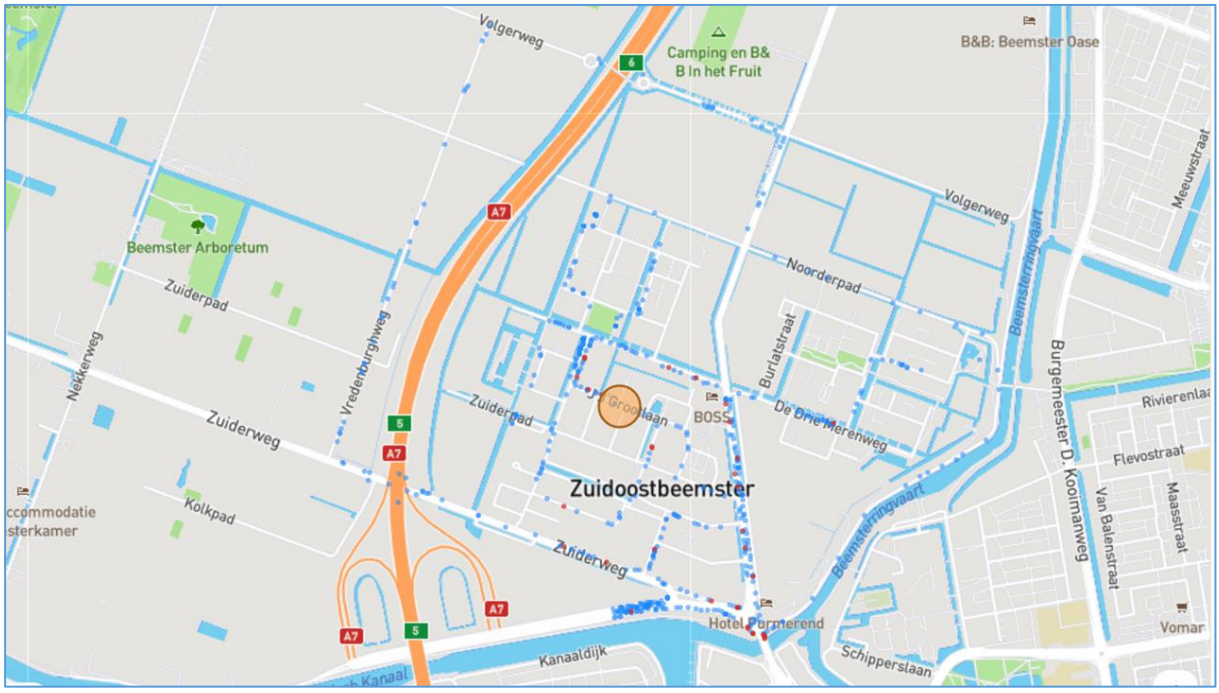

MIDDENBEEMSTER

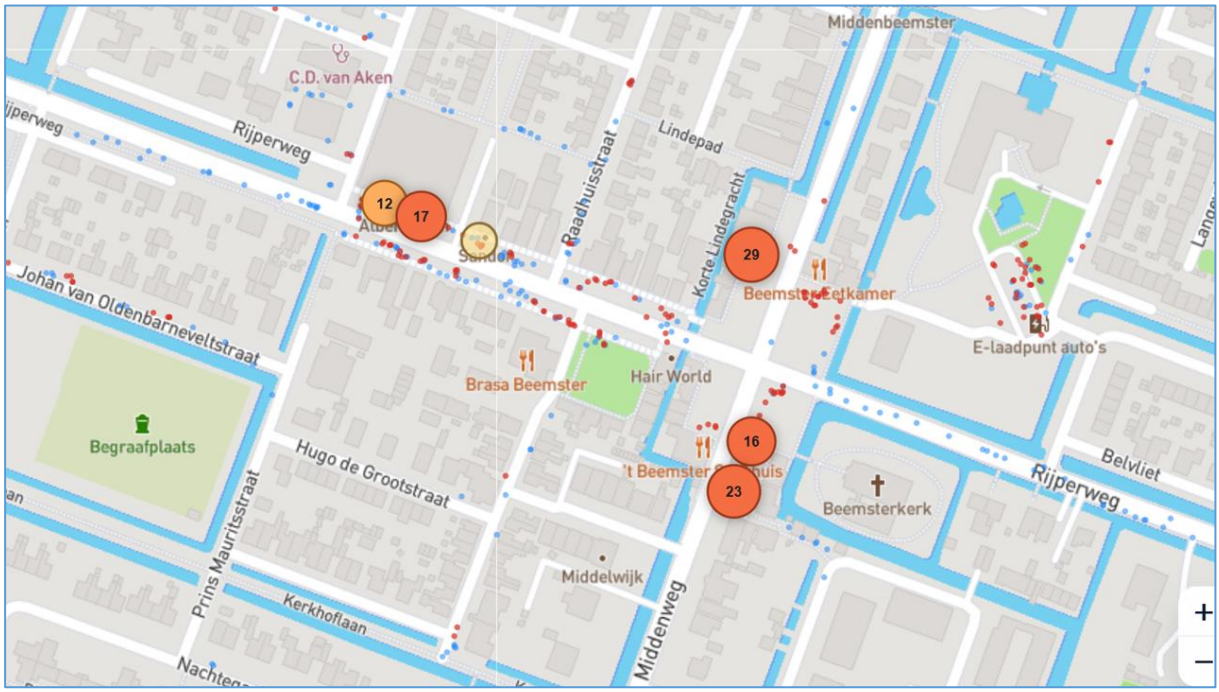

VERGELIJKING VOLUME ZWERFAFVAL 2020-2026

Bij onderzoeken naar zwerfafval is het goed te doen om de aantallen en het gewicht van de verschillende soorten zwerfafval te bepalen. Het uitdrukken van het zwerfafval in volume is echter lastiger. Omdat er bij het jaarlijkse onderzoek in Purmerend ook steeds foto's zijn genomen van het zwerfafval is het wel mogelijk om een visuele weergave hiervan te geven.

Hieronder ziet u foto's van de buit van het zwerfafval in de jaren 2020 en 2026. 2020 was het laatste jaar waarin er nog geen statiegeld zat op plastic flesjes en blikjes. Statiegeld op plastic flesjes werd ingevoerd op 1 juli 2021, statiegeld op blikjes op 1 april 2023.

Met deze foto's wordt in beeld gebracht hoe groot het effect van de uitbreiding van statiegeld naar plastic flesjes en blikjes was op het totale volume van het zwerfafval in Purmerend.

Centrum 2020

Centrum 2026

De Gors 2020

De Gors 2026

Overwhere-Noord 2020

Overwhere-Noord 2026

Overwhere-Zuid 2020

Overwhere-Zuid 2026

Purmer-Noord 2020

Purmer-Noord 2026

Purmer-Zuid 2020

Purmer-Zuid 2026

Weidevenne 2020

Weidevenne 2026

Wheermolen 2020

Wheermolen 2026

